časopis gréckokatolíckej cirkvi · 38. ročník · 5./6. číslo · 05.03.2006

slovo

DVOJČÍSLO

Povinnosť každého človeka s. 12-13

Adopcia na diaľku s. 31

Máme tu divadlo s. 33

Anjelský učiteľ s. 34-35

SMRŤOU SA TO IBA ZAČÍNA

ROZHOVOR S PROF. MUDR. MIRONOM ŠRAMKOM

ZNOVUNÁJDENIE STROMU ŽIVOTA

úvodník šéfredaktora

Vstúpili sme do dní, ktoré nás pomaly privádzajú k tajomstvu veľkonočného rána. Je veľmi dôležité si toto uvedomiť hneď na počiatku. Táto svätá Štyridsiatnica tu nie je pre samú seba. Týranie tela skrze pôst a zdržanlivosť samy o sebe nemajú zmysel. Všetko toto nás má pripraviť práve na to nezabudnuteľné nedeľné ráno.

Prečo sa vlastne postíme? Prečo by sme sa mali viac modliť a vyspovedať sa? Prečo by sme sa mali zmeniť a ako, na obraz koho? Na tieto otázky existuje snáď milión odpovedí, ktoré však vedú k jednému zdroju - k Bohu skrze mesiáša Ježiša Nazaretského. Mňa však uchvátil jeden aspekt - jedna odpoveď. A ňou je sloboda. Byť slobodný je totiž pre mňa, aj keď som ženatým mužom, veľmi dôležité. Nejde tu totiž o akési mládenectvo, ale o slobodu ducha, o ten pocit, že nie ste nikým a ničím spútaný.

A Ježiš nám priniesol práve túto slobodu. Vlastnou mocou sme zrušili otroctvo i poddanstvo. Vieme sa vymaniť mnohoročným liečením a abstinenciou z hrozným návykov a závislostí . Ale vymaniť sa spod moci hriechu a jeho ovocia - smrti je nad naše sily. Toto puto otroctva mohol premôcť len ten, ktorý je mocnejší ako akýkoľvek hriech a ktorého existenciu žiadna smrť nemôže prerušiť. Prijmime tento Boží dar.

Benedikt XVI. - Z môjho života

Detstvo medzi Innom a Salzachom (III.)

Keď ste vyšli na vŕšok, ktorý sa dvíha nad údolím Salzachu, prišlo sa k Ponlaskej kaplnke, utešenému barokovému kostolíku, obklopenému zvôkol-vôkol lesom; popri ňom zurčia do údolia krištáľové vody Ponlachu. My tri deti sme sem hore často putovali s našou dobrou mamou a dávali sme na seba pôsobiť pokoj tohto miesta. A potom je tu samozrejme aj mocný hrad, na ktorý nemôžeme zabudnúť. Vypína sa nad mestom a rozpráva o svojej niekdajšej sláve.

Žandárska stanica, a teda aj náš byt, bola umiestnená v tom najkrajšom dome na námestí, ktorý kedysi patril kláštornej kapitule. Úprimne povedané, nádhera fasády nezaručuje nijaké pohodlné bývanie. Podlaha bola popraskaná, schody strmé a izby mali nepravidelný pôdorys. Kuchyňa a obývacia izba boli úzke, zato spálňa bola v bývalej kapitulnej sále, čo tiež nebolo práve najpohodlnejšie. Pre nás deti bolo to všetko skôr tajomné a vzrušujúce, ale pre matku, na ktorej spočívala starosť o domácnosť, to znamenalo nesmiernu námahu.

O to väčšiu radosť mala vtedy, keď si mohla s nami vyjsť na prechádzku. Radi sme chodievali do susedného Rakúska. Bol to jedinečný pocit: urobiť pár krokov a ocitnúť sa „v zahraničí", kde sa pritom rozprávalo tou istou rečou, dokonca, okrem pár rozdielov, aj tým istým nárečím ako u nás. Na jeseň sme na poliach hľadali poľný šalát. Na salzašských nivách sme spolu s mamou našli všeličo do nášho betlehema, na ktorý sme sa vždy veľmi tešili.

K veľmi pekným spomienkam patrí aj to, že na Vianoce sme vždy mohli navštíviť jednu starú paniu, ktorá mala betlehem, čo zapĺňal takmer celú izbu. Nemohli sme sa vynadívať na všetky tie zázraky. Prichádza mi na um aj pôjd, na ktorom nám jeden kamarát predvádzal svoje bábkové divadlo. Jeho postavičky dávali krídla našej fantázii.

Cítili sme však aj to, že náš veselý detský svet nie je zasadený do raja. Za peknou fasádou sa skrývalo veľa tichej biedy. Na malé pohraničné mestečko, na ktoré rozvoj pozabudol, veľmi zreteľne doliehala hospodárska kríza. Politická atmosféra sa očividne zostrovala. Aj keď som ešte celkom nerozumel, čo sa tu odohráva, predsa mi zostali v pamäti krikľavé volebné plagáty a ustavičné volebné boje, na ktoré odkazovali.

Pri tomto besnení straníckeho boja, ktoré mohlo pocítiť i dieťa, vychádzala na povrch neschopnosť vtedajšej republiky zabezpečiť politickú stabilitu a viesť presvedčivú politiku. Čoraz sebavedomejšie vystupovala nacistická strana, ktorá sa prehlasovala za jedinú alternatívu proti hroziacemu chaosu. Keď stroskotal Hitlerov pokus dať sa zvoliť za ríšskeho prezidenta, otec s mamou si vydýchli. No prirodzene neboli nadšení ani tým, že za prezidenta bol zvolený Hindenburg. Nevideli v ňom totiž bezpečnú záruku proti rozpínavosti hnedých mocipánov.

© Doboká kniha, Trnava 2005; Translation © Jaroslav Cepko, 2005

vyberáme z obsahu

Slovo do života: Umieranie	3
Správy z kresťanského sveta	4
Správy z domova	5-7
Udalosti	8-9
Rozhovor: Smrťou sa to iba ...	10-11
Kríž - symbol „par excelance"	11
Povinnosť každého človeka	12-13
Nikto mi neberie život	14
Osobnosti	15
Znovunájdenie stromu života	16-17
Človek aj Boh	18
2 % z daní	19-24
Čas radosti	25
Po stopách apoštola národov	26-27
Ku komu sa modliť?	28
Prečo je dobré postaviť v Babylone vežu (II.)	29
Vnútorné rany	30
Chomutov	31
Adopcia na diaľku	32
Máme tu divadlo	33
Anjelský učiteľ	34-35
Oznamy	36
Sloboda tlače	37
Karikatúry	38
Recenzie	39-40
Detská stránka: Abrahám	41
Relax a oznamy	42
Liturgický kalendár: apríl	43
Pútnické miesta: Mariazell	44

úmysly apoštolátu modlitby

Apríl 2006

■ Aby sa v každej krajine rešpektovali individuálne, spoločenské a politické práva žien.

■ Aby Cirkev v Číne mohla vykonávať svoje evanjelizačné poslanie pokojne a v plnej slobode.

■ V bolestiach a trápeniach nášho každodenného života nech nás posilňuje myšlienka: *Cez utrpenie a smrť k osláveniu.*

slovo ■ **Časopis Gréckokatolíckej cirkvi** ■ Vydáva Gréckokatolícke biskupstvo a Petra, n. o. ■ Cirkevné schválenie: GBU Prešov, č.j. 3317/99. ■ **Šéfredaktor:** ThLic. Juraj Gradoš ■ **Cenzor:** Anton Mojžiš ■ **Redaktori:** Mgr. Drahomíra Kolesárová, Pavol Mihajlo ■ **Jazyková úprava:** PhDr. Adriana Matoľáková ■ **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 1, P. O. Box 204, 080 01 Prešov, *tel.:* 051-7562 668, *fax:* 051-7562 667, *e-mail:* slovogrk@greckokat.sk, *web stránka*: http://petra.grkatpo.sk/ ■ **Tlač a distribúcia:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Prešov ■ **Číslo účtu:** 400 180 6151/7500, SWIFT KÓD: CEKO SK BX, var. symbol: 2006 ■ *Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku.* ■ ISSN 1335-7492

Snímky z titulnej strany: Hlavná snímka: S. Dalí: Kríž od sv. Jána (archív redakcie); Ďalšie snímky: Príroda (www.iee.uu.se); Albánska škola (www.fas.usda.gov); Hra (V. Špurek); Sv. Tomáš Akvinský (docteurangelique.free.fr).

DANIEL DZUROVČIN

Umieranie

„Všetok ľudský zhon sa končí smrťou. Prestane bohatstvo i sláva, lebo príchod smrti všetko zničí," nám dobre známe slová, ktoré spievame na pohrebe. Ešte silnejší je pre každého z nás beznádejný pohľad na blízkeho zosnulého človeka. Vtedy si uvedomujeme, že človek kráča k smrti. Je to trpká myšlienka pre toho, kto si užíva pozemské dobrá, ale, naopak, vítaná pre toho, koho život ničí. Všetci sa so smrťou stretneme, všetci ju musíme zažiť. Každý človek, teda aj ja, raz okúsi smrť.

Smrť je spoločným osudom ľudu, cestou, ktorou ide celý svet. Človek vydaný smrti nemá moc, aby sa sám zachránil. Pre nás kresťanov by však smrť a umieranie nemali byť naplnené beznádejou a strachom z neznámeho. Boh zachránil človeka od smrti, poslal svojho Syna, aby zomrel za nás. Kristus zobral na seba našu smrť. *„Toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou"* (2 Kor 5,21). Kristus zobral na seba naše hriechy, všetok trest za ľudský hriech padol na neho. Pretrpel smrť a zosnulým priniesol radostnú zvesť, že sa im vráti život. Kristus zobral smrti všetku moc.

Už počas svojho verejného účinkovania Ježiš prejavoval náznaky svojho budúceho víťazstva nad smrťou, keď privolával mŕtvych k životu. V Božom kráľovstve, ktoré ustanovoval, smrť cúvala pred tým, ktorý je *„vzkriesenie a život"* (Jn 11, 25). Napokon sa postavil proti nej v jej vlastnej oblasti a porazil ju vtedy, keď sa zdalo, že ho premôže. Apoštol Pavol dosvedčuje: *„Odovzdal som vám predovšetkým to, čo som aj ja prijal: že Kristus zomrel za naše hriechy podľa Písem, že bol pochovaný a že bol tretieho dňa vzkriesený podľa Písem"* (1 Kor 15, 3-4). Toto je základná pravda našej viery: *„Kristus slávne vstal z mŕtvych, smrťou smrť premohol a tým, čo sú v hroboch, život daroval"* (Tropár Paschy).

Ale ako hovorí apoštol, viera bez skutkov je mŕtva (Jak 2, 26). Ak vyznávame, že Kristus zomrel za nás a dáva nám spásu skrze vieru, potom sa táto viera musí prejaviť v našom živote. Lebo viera bez skutkov je neúčinná. Viera, ktorá nie je živá, je zbytočná.

Svojím životom musíme vydávať svedectvo o tom, že Kristus zničil hriech a premohol smrť. Plody Ježišovej smrti majú byť viditeľné v našom každodennom živote. Kresťan môže každý deň nanovo zomierať. Nie telesnou smrťou, ale duchovnou - obetou. Je to proces, ktorý sa udial na kríži. Ježiš hovorí: *„Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám"* (Jn 13, 15). Zomrieť znamená zobrať sebe, aby mal ten druhý. Zomrieť znamená zrieknuť sa svojich predstáv, svojho času, obetovať sa pre dobro druhých. Keď dokážeme zomrieť pre druhých a budeme sa spoliehať na Boží prísľub, Boh nás zachráni.

Tak, ako Boh vzkriesil Krista, tak vzkriesi aj nás, ak svoj život s dôverou vložíme do jeho rúk. Ježiš nám ukázal cestu, ako prijať kríž: *„Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha"* (Lk 23, 46). Kresťan je človek, ktorý tomuto svetu vydáva svedectvo o tom, že sa nebojí umierania a smrti, lebo Kristus mu dáva nový život. Desivá nutnosť smrti sa zmenila na predmet blaženosti, lebo *blahoslavení sú mŕtvi, ktorí umierajú v Pánovi, už odteraz* (Zjv 14, 13).

Ak veríme, že Boh vzkriesil Ježiša Krista, prečo sa často bojíme zomrieť, aby mohol vzkriesiť aj nás? Prečo sa bojím zomrieť svojim predstavám o sebe a bojím sa prijať pravdu o tom, že som hriešny? Celý život so sebou bojujem, ale Kristus ma chce milovať takého, aký som. Prečo sa bojím úplne spoliehať na dar spásy, ktorý mi Boh dáva zadarmo?

Prečo sa manželia boja zomrieť jeden pre druhého, aby im Boh mohol vrátiť život? Prečo chcem byť stále ten prvý, ten, ktorý má pravdu? Prečo sa rodič bojí obetovať svoj čas pre svoje deti, aby mal skúsenosť, že dostane oveľa viac? Prečo sa bojíme zomierať? Je to pre našu malú vieru.

„Spasení ste milosťou skrze vieru; a to nie je z vás, je to Boží dar" (Ef 2, 8). Ale ak dnes v našom živote nevidieť skutky viery, môžeme sa skrze takúto vieru spasiť? Ak sa dnes bojím zomierať, ako som pripravený na svoju telesnú smrť a na stretnutie so svojím Pánom?

Apoštol Pavol nás varuje, aby sme sa chránili ľudí, ktorí majú výzor nábožnosti, ale jej silu popierajú (2 Tim 3, 5). Nebuďme aj my tí, ktorí popierajú silu viery v Ježiša Krista. Nebuďme kresťanmi len na 50 percent, ale využime všetky milosti a dary, ktoré nám Boh chce dať. Nebojme sa zomierať každý deň, aby sme každý deň mohli prežiť skúsenosť so živým Kristom. Nebojme sa niečo stratiť a obetovať pre Ježiša a blížneho, aby sme mohli dostať stonásobne viac už tu na zemi a v budúcom veku večný život (Mk 10, 17). Pre kresťana zomrieť je napokon ziskom. Ježiš Kristus nás ubezpečuje: *„Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky"* (Jn 11, 25-26).Veríš tomu? ■

PODPORTE ČASOPIS SLOVO

SVOJIMI 2 % Z DANE!

viac na stranách 19 - 24

KNIHA SVEDECTIEV PRE SVÄTÉHO OTCA

Svätý Otec Benedikt XVI. sa počas generálnej audiencie, ktorá sa konala v stredu 8.februára vo Vatikáne, okrem iného stretol i so zástupcami

Snímka: archív redakcie

mladých veriacich zo siedmich stredoeurópskych krajín (Rakúsko, Slovensko, Česko, Maďarsko, Slovinsko, Bosna a Hercegovina a Chorvátsko). Skupinu mladých sprevádzal kardinál Christoph Schönborn a otec Cyril Jančišin, tajomník Konferencie biskupov Slovenska, ktorý bol v rámci projektu Stredoeurópskych katolíckych dní zodpovedný za mládež. Mladí ľudia odovzdali Svätému Otcovi knihu svedectiev s názvom Testimonium fidei. Je to nadrozmerná kniha viazaná v koži. Obsahuje svedectvá mladých ľudí o viere, o ich vzťahu k Bohu a k Cirkvi. Je bohato ilustrovaná. Impulz na vytvorenie knihy vyšiel zo Slovenska.

TK KBS/ -js-
+foto

BLAHOREČENIE SANTORA

Zádušnou svätou omšou v rímskej Lateránskej bazilike sa Katolícka cirkev 10. februára rozlúčila s talianskym kňazom a misionárom Andreom Santorom zavražďeným v Turecku. Hlavným celebrantom bol kardinál Camillo Ruini. Andreu Santora označil za „mučeníka a svedka kresťanskej lásky" a oznámil, že proces jeho blahorečenia sa otvorí čo možno najskôr.

RV – DE/-zg-TK KBS

OLYMPIJSKÝ OHEŇ NIESOL AJ SALEZIÁN

V piatok 10. februára putoval olympijský oheň cez mesto Turín. Medzi tými, ktorí niesli olympijskú fakľu, bol aj vikár hlavného predstaveného saleziánov don Adriano Bregolin. Jeho úsek sa začínal pri komplexe diel Cotolengo a vyvrcholil pred Bazilikou Panny Márie Pomocnice, ktorú postavil don Bosco. Veliký a nadšený zástup rehoľníkov, rodičov i detí, ale najmä mladých vytvoril typicky saleziánsku a turínsku radostnú atmosféru.

-rh-

75-ROČNÝ VATIKÁNSKY ROZHLAS

12. februára Vatikánsky rozhlas oslávil 75. narodeniny. Často sa nazýva aj „Radio del Papa", čo v preklade značí „pápežovo rádio". Vatikánsky rozhlas je hlasom Svätého Otca a Cirkvi v dialógu so súčasným svetom. V tejto službe zohral počas 75 rokov svojej existencie významnú úlohu v zložitých obdobiach spoločenského života. Počas 40 rokov totalitného komunistického režimu Vatikánsky rozhlas predstavoval takmer jediný zdroj slobodnej infor-

Snímka: www.polytechnique.fr

mácie a spojenia s rímskou Cirkvou a jej magistériom vo Vatikáne. V súčasnosti Vatikánsky rozhlas vysiela už na šiestich kanáloch viac ako 78 hodín denne, v 46 jazykoch, so štábom takmer 400 ľudí z celého sveta. Od roku 1998 možno na webovej stránke www.radiovaticana.va. Vatikánskeho rozhlasu nájsť v slovenskom jazyku všetky aktuálne informácie o činnosti Svätého Otca a o živote Cirkvi vo svete, zvukové záznamy vysielaní i priame videoprenosy dôležitých udalostí vo Vatikáne.

VR, ls

„TROCHA PRESUNUTÝ" KRESŤAN

„Boh nás chce presunúť z nášho status quo do statusu, ktorý pre nás pripravil, takže skutočný kresťan musí byť vždy trocha ´premiestnený´," povedal kardinál Joachim Mesiner vo svojej homílii v kolínskej katedrále pri spomienkovej svätej omši za pátra Werenfrieda van Straatena, zakladateľa Kirche in Not. Dielo Kirche in Not/Ostpriesterhilfe, ktoré založil, podľa názoru kardinála „netreba zahrnúť v prvom rade medzi veľké nadácie Katolíckej cirkvi v Európe, ale patrí k duchovným hnutiam, ktoré sa v Cirkvi rozvinuli po katastrofe druhej svetovej vojny".

KIPA/-zg-TK KBS

SATANIZMUS SA ŠÍRI

Satanizmus si získava vo Francúzsku, podľa katolíckych duchovných, stále viac prívržencov. „Mladí ľudia prichádzajú do kontaktu so satanistickými tendenciami na internete a na koncertoch," povedal exorcista Parížskeho arcibiskupstva Maurice Bellot v interview pre katolícky týždenník La Croix. Počet exorcizmov však takmer nevzrástol. Vo veľkom Paríži sa podľa údajov pátra vykoná ročne asi 1500 exorcizmov. Priemerný vek týchto obetí klesá a ich duchovný stav je oveľa horší ako v minulosti. V týchto dňoch sa zhromaždilo 120 exorcistov Katolíckej cirkvi Francúzska na kongrese v blízkosti mesta Lyon.

KIPA /-zg-TK KBS

ENCYKLIKA LÁME REKORDY PREDAJA

Encyklika pápeža Benedikta XVI. Deus Caritas est láme rekordy predaja. Iba v Taliansku sa v priebehu 5 dní po jej uverejnení predalo 500 000 výtlačkov, informovalo 31. januára vatikánske vydavateľstvo Libreria Editrice Vaticana. Tieto vysoké čísla iba potvrdzujú to, akú silu majú slová Svätého Otca.

RV, mv

„SPRAVODLIVÝ MEDZI NÁRODMI"

Rabín David Dalin, profesor histórie a politických vied na Univerzite Ave Maria v štáte USA Florida, je toho názoru, že pápež Pius XII. by mal dostať čestný židovský titul Spravodlivý medzi národmi. Prečo, to vysvetľuje vo svojej knihe Mýtus Hitlerovho pápeža, ktorú vydalo v auguste 2005 americké vydavateľstvo Regnery. Vo svojom diele pripomína rozsiahle a objasňujúce štúdie, ktoré zostavil Pinchas Lapide, bývalý generálny konzul v Miláne. Pinchas Lapide dokumentuje záchranu viac ako 700 000 Židov z rúk nacionálnych socialistov pápežom Piom XII. Podľa iného výpočtu išlo dokonca o 860 000 Židov.

ZENIT/-zg-TK KBS

SVETLO ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA

Sviatok stretnutia Pána, ktorý slávime 2. februára, sa myšlienkovo spája aj s povolaním k zasvätenému životu. Vladyka Ján Babjak, SJ, sa v tento deň stretol v Prešove s rehoľníkmi pôsobiacimi na území Prešovskej eparchie. Ide o otcov baziliánov, otcov redemptoristov, sestry baziliánky, sestry služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie a klauzúrne sestry redemptoristky.

Snímka: V. Pančák

Deň zasväteného života sa začal archijerejskou svätou liturgiou v Katedrále sv. Jána Krstiteľa. Viac ako šesťdesiatim rehoľníkom a rehoľným sestrám vladyka v homílii povedal, že podstatou života každého z nás je Božia láska. Tá je dôvodom našej existencie. Z lásky a pre lásku sme boli stvorení. Vladyka zasvätené osoby pozval obrátiť sa na Bohorodičku, ktorá je zrkadlom lásky.

Na konci svätej liturgie otec biskup posvätil sviece. Potom od svojej sviece zapálil sviece predstavených jednotlivých reholí a oni sviece svojich rehoľných spolubratov a spolusestier. „Máme svietiť naším plnením Božej vôle na tomto svete," povedal vladyka.

Prednášku na tému Štvordimenzionálne vzťahy rehoľníka predniesol p. Vasiľ Kindja, SJ, ktorý je správcom Univerzitného pastoračného centra v Trnave. Hovoril o vzťahu rehoľníka k sebe samému, k iným, k prostrediu a k Bohu. Po prednáške zazneli pekné skúsenosti rehoľných sestier s Bohom a blížnymi. Deň zasväteného života v Prešove bol zakončený ďakovným akatistom.

Ľubomír Petrík

STRETNUTIE PÁNA A SVEDECTVO ŽIVOTA

Stalo sa už tradíciou, že kňazi na odpočinku, ktorí sú už pre svoj vek mimo plnej kňazskej služby, sa na Sviatok stretnutia Pána stretávajú s biskupom pri slávení Eucharistie. Pozvanie vladyku Milana Chautura, košického exarchu, prijalo 2. februára deväť kňazov, aby v košickej katedrále slávili božskú liturgiu. Spolu s nimi koncelebrovali aj kňazi exarchátnej kúrie a vzácny hosť Prof. Cyril Vasiľ,

SJ, z Ríma. Vladyka Milan v kázni vyzdvihol nezastupiteľnosť starších kňazov, prejavujúcu sa pri vedení duší v spovednici. „Vo východnej špirituálite má takýto vodca názov starec," uviedol a poďakoval sa prítomným kňazom za ich svedectvo počas celého kňazského života. Na konci liturgie vladyka Milan posvätil sviece, ktoré majú veriacim pripomínať Kristovo svetlo pre život.

Po skončení liturgického slávenia sa všetci kňazi stretli po prvýkrát v budove novej rezidencie, kde si prezreli zariadenie jednotlivých sekcií exarchátneho úradu. V neformálnom dialógu pokračovali aj pri prestretom stole. Spoločná modlitba sviatočného chválospevu *Nýni otpuščáješi* ukončila toto stretnutie.

Michal Hospodár/GKAE

PROFESOR Z RÍMA NA SLOVENSKU

Začiatkom februára navštívil Slovensko Prof. Constantin Simon, SJ, cirkevný historik na Pápežskom východnom inštitúte v Ríme. V Centre spirituality Východ – Západ Michala Lacka v Košiciach mal vo štvrtok 2. februára prednášku na tému Nikonova reforma v Rusku a v pondelok 6. februára na tému Sekty a heretické hnutia v histórii ruskej cirkvi. V dňoch 3.-5. februára sa vzácnej návšteve z Ríma venoval vladyka Ján Babjak, SJ, prešovský eparcha. Spolu navštívili Červený Kláštor, Staroľubovniansky hrad, Kláštor blahoslaveného Metoda Dominika Trčku otcov redemptoristov v Starej Ľubovni. V sobotu sa zúčastnili na pohrebe Jeho Blaženosti Nikolaja, pravoslávneho prešovského arcibiskupa, metropolitu českých krajín a Slovenska. Popoludní si prezreli mesto Prešov, uctili si relikvie blahoslavených biskupov - mučeníkov v Katedrále sv. Jána Krstiteľa, navštívili Kňazský seminár blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča a gréckokatolícke chrámy na prešovských sídliskách. V nedeľu slávil vladyka Ján s prof. Simonom svätú liturgiu v drevenom gréckokatolíckom Chráme sv. archanjela Michala v Ladomírovej v Svidníckom protopresbyteriáte. Navštívili tiež drevené chrámy v Potokoch, Dobroslave, Bodružali, Šemetkovciach a v ďalších farnostiach, tiež Chrám sv. Cyrila a Metoda otcov redemptoristov v Stropkove a nový Chrám Božej Múdrosti v Svidníku. Hosť z Ríma bol očarený krásou chrámov, predovšetkým drevených, ale aj krásou našej zimnej prírody.

Ľubomír Petrík

SPOMIENKOVÁ SLÁVNOSŤ

Piatok 3.februára si veriaci gréckokatolíckej farnosti Prešov-Sekčov pripomenuli pri sv. liturgii desiate výročie smrti Lucie Kormaníkovej, dcéry súčasného rektora Gréckokatolíckeho kňazského seminára Petra Pavla Gojdiča o. Vasiľa Kormaníka. Slávnostnej sv. liturgii predsedal košický apoštolský exarcha Mons. Milan Chautur, CSsR. Na liturgii sa zúčastnil aj pomocný biskup Košickej arcidiecézy Mons. Stanislav Stolárik a vicerektor kňazského seminára o. Miroslav Dancák.

Celá spomienková slávnosť sa niesla v atmosfére tichého spomínania a modlitieb za ani nie 13-ročnú Lucku Kormaníkovu, ktorá pred desiatimi rokmi podľahla nevyliečiteľnej chorobe, ale svojím utrpením a spôsobom, ako ho znášala, sa stala príkladom pre mnohých trpiacich.

Peter Krajňák ml.

FATIMSKÁ SOBOTA SPOJILA REHOĽNÍKOV

Fatimská sobota 4. februára v Michalovciach bola v Košickom exarcháte venovaná osobám zasväteného života. Archijerejskej liturgii predsedal vladyka Milan Chautur, exarcha. Spoluslúžili protoigumen Vladimír Sedláček, OSBM, igumen kláštora redemptoristov o. Jozef Paraska, CSsR, a ďalší rehoľní i diecézni kňazi. Vladyka Milan v kázni vyzval všetkých k tomu, aby svojím životom pripomínali Boha a slúžili mu. Vladyka dal za príklad služby Bohorodičku Máriu, ktorá sa dala celá Bohu k dispozícii. Mariánsky moleben ukončil prvú časť slávenia.

V druhej časti nasledovala prednáška o. Mariána A. Pacáka, CSsR. Zameral sa v nej na objasnenie pojmu *zasvätenie*. Rozlíšil zasvätenie každého kresťana Bohu prijaté pri krste, osobitné zasvätenie rehoľníkov a sviatostné zasvätenie kňazov. „Život kresťana v ktoromkoľvek zasvätení je vlastne odpoveďou na Božiu lásku, ktorú som skúsil a odovzdávam ďalej. V tom sa rehoľný život podobá životu v rodine; obidve spoločenstvá spája láska," uviedol. Záver bohatého dňa patril stretnutiu už len zasvätených osôb, ktorým sa prihovoril o. Jozef Paraska, CSsR.

Michal Hospodár/GKAE

ARCHIJEREJSKÁ LITURGIA V NITRIANSKOM KRAJI

Nitra a jej okolie budú na večné veky spojené s misiou svätých bratov z Byzancie. To, že patria medzi najväčších misionárov kresťanstva, potvrdil aj pápež Ján Pavol II., keď oboch bratov 31. decembra 1980, spolu so sv. Benediktom, vyhlásil za spolupatrónov Európy.

Chceme, aby ich dielo ožilo aj v Nitrianskom kraji. Veď je kolískou ich diela. Chceme, aby sa nikdy nezabudlo na to, že to boli oni, ktorí zostavili naše prvé písmo a ním zapísali prvé preklady Svätého písma a bohoslužobných kníh. Takéto pripomínanie ich diela môže byť teoretické, ale aj praktické.

Dar praktického pripomínania cyrilo-metodského diela majú práve gréckokatolíci. Veď oni nemajú len vieru, ktorú nám zvestovali Cyril a Metod, ale zachovali si aj byzantský obrad, v ktorom Boha oslavovali aj svätí bratia. Aj vďaka ústretovosti mnohých kňazov a veriacich západného, latinského obradu sa v bratskom duchu slávila archijerejská liturgia 5. februára 2006 vo Veľkom Záluží. V tejto veľkej obci neďaleko Nitry nie je veľa gréckokatolíkov. Napriek tomu miestny správca rímskokatolíckej farnosti o. Mgr. Štefan Vicen so svojimi veriacimi urobili všetko pre to, aby táto liturgia bola naozaj bohumilou. Nitriansky farár o. Matejovič poprosil o bratskú pomoc chrámový zbor Chrysostomos z Bratislavy pod

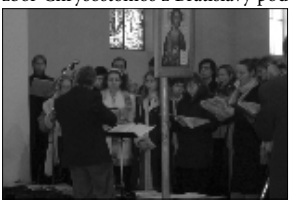

vedením bratov Škovierovcov. A tak aj vďaka ich prekrásnemu spevu bola archijerejská liturgia, ktorú slávil vladyka Milan Šášik, rodák z neďalekej Lehoty, spolu s kňazmi oboch obradov skrášlením duchovného života farnosti. V homílii vladyka Šášik v preplnenom chráme pripomenul dielo svätých Cyrila a Metoda a ich význam v našom duchovnom aj kultúrnom živote. Pripomenul, že pri prestole stál aj deväťdesiatdvaročný zaslúžilý kňaz o. Škoviera, otec Prof. PhDr. Daniela Škovieru, PhD., vedúceho zboru, a Doc. RNDr. Martina Škovieru, PhD., dirigenta zboru.

Po skončení liturgie sa všetci pozvaní stretli pri obede, na ktorý ich pozval starosta Veľkého Záluža pán Karol Bútora s manželkou. Nakoniec možno len konštatovať, že lepšie, ako stokrát čítať o byzantskej liturgii, je raz ju vidieť, ale, a to je to dôležité, aj počuť.

Ľubomír Matejovič

JEZUITI V KATEDRÁLE SV. JÁNA KRSTITEĽA V PREŠOVE

Členovia Spoločnosti Ježišovej sa na tohtoročnom provinčnom stretnutí Slovenskej provincie zišli v dňoch 8. – 11. februára v Exercičnom dome sv. Ignáca v Prešove. V piatok 10. februára večer päťdesiatich pátrov a bratov jezuitov prijal v Katedrále sv. Jána Krstiteľa prešovský eparcha Ján Babjak, SJ. Pátri jezuiti koncelebrovali archijerejskú svätú liturgiu so svojim rehoľným spolubratom vladykom Jánom, ktorý v homílii vyzdvihol stretnutie človeka s Kristom. „Stretáme

sa opäť po roku. Na čo má slúžiť toto stretnutie? Je to stretnutie s Ježišom Kristom." Túto myšlienku postavil na evanjeliu o pomazaní v dome Šimona Malomocného. „V tomto evanjeliu vystupuje do popredia stretnutie ženy s Ježišom Kristom. Alabastrovú nádobu vzácneho nardového oleja rozbila a olej vyliala Ježišovi na hlavu. Toto pomazanie urobila z veľkej lásky. Láska je to, čo je dôležité aj pre naše stretnutie," zdôraznil vladyka. Ako príklad človeka, ktorý konal skutky lásky, spomenul svojho dlhoročného priateľa, kňaza subotického biskupstva v Srbsku a Čiernej Hore Ivana Lazara Krmpotiča, ktorý pred niekoľkými dňami zahynul pri autohavárii. „V prvej chvíli mi zovrelo srdce, ale hneď potom som si uvedomil, že to bol človek, ktorý vykonal mnoho skutkov lásky. Pričinil sa napríklad o vydanie veľkej obrázkovej Biblie v slovenčine, ktorá sa za totality tajne prevážala na Slovensko. Mal veľkú zásluhu na tom, že pápež Ján Pavol II. vyhlásil gréckokatolícky pútnický chrám v Ľutine za baziliku minor."

Stretnutie, na ktorom sa zúčastnil aj emeritný banskobystrický biskup Peter Dubovský, SJ, asistent generálneho predstaveného Spoločnosti Ježišovej pre Afriku p. Jean Ilboudo, SJ, provinciál p. Ján Ďačok, SJ, Prof. Cyril Vasiľ, SJ, a ďalší, pokračovalo

po slávnostnej svätej liturgii v bratskej a priateľskej atmosfére v biskupskej rezidencii.

Ľubomír Petrík

NÁVRAT STAROBYLEJ IKONY

Dňa 11. decembra 2005 sa v Porostove udiala milá udalosť. Do chrámu sa vrátila starobylá ikona Sedembolestnej Panny Márie, ktorá bola v Levoči obnovená. Táto ikona sa zachovala zo starého chrámu, ktorý si nepamätajú ani najstarší obyvatelia obce. Ten nový bol postavený v roku 1868.

Pri tejto príležitosti nás na pozvanie súčasného správcu farnosti o. Ľuboša Kovaľa navštívili vladyka Mons. Milan Chautur, ktorý ju posvätil, a otcovia Pavol Repko a Štefan Keruľ-Kmec, ktorí u nás pôsobili v predošlých rokoch. Na slávnosti sa zúčastnil aj dekan o. Jozef Kellö. Vďaka patrí i otcovi Petrovi Bombárovi, ktorý zabezpečil reštaurovanie ikony za svojho pôsobenia v našej dedinke. Ďakujeme i všetkým dobrodincom, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k tomuto dielu.

Obnovenej ikone v súčasnosti patrí čestné miesto pri ikonostase. Ako to zdôraznil i vladyka Milan počas kázne, ikona tu bude slúžiť všetkým veriacim, aby v nej nachádzali nádej a silu na riešenie svojich ťažkostí, povzbudenie pre vieru, ale i miesto, kam sa môžu prísť podeliť o svoju radosť s nebeskou Matkou.

Po slávnosti zotrvali predstavitelia Cirkvi v neformálnej diskusii s obyvateľmi a mládežou obce.

veriaci z obce Porostov

SANDOMIERZ: EURÓPA DVOCH PĽÚC

S prednáškou na tému Aktuálnosť misie sv. Cyrila a Metoda vystúpil na Medzinárodnej konferencii Európa dvoch pľúc v poľskom meste Sandomierz aj prešovský eparcha Mons. Ján Babjak, SJ. Konferenciu dňa 14. februára, na sviatok slovanských apoštolov, zorganizovalo pri príležitosti 25. výročia vyhlásenia svätých Cyrila a Metoda za spolupatrónov Európy (31. decembra 1980) domáce rímskokatolícke biskupstvo, Európske vzdelávacie centrum sv. Cyrila a Metoda so sídlom v tomto meste, ako aj ďalšie inštitúcie. Vladyka Ján svoju prednášku zakončil slovami: „Prosme preto apoštolov Slovanov sv. Cyrila a Metoda, ale aj Božieho sluhu Jána Pavla II. za pokoj, svornosť a jednotu národov Európy a celého sveta, za jednotu kresťanov, ale aj za ducha svornosti medzi jednotlivými obradmi Katolíckej cirkvi. Títo dvaja svätci a k nim sa v horlivosti priradzujúci Ján Pavol II. nám svojimi postojmi jasne ukazujú, čo znamená mať ducha Cirkvi, čo znamená rešpektovať jednotu v rôznosti, čo znamená Katolícka cirkev. Je to Cirkev objímajúca všetky tradície a kultúry, zjednocujúca všetkých ľudí v Kristovi."

Na poludnie slávnosť vyvrcholila slávnostnou svätou omšou v sandomierzskej katedrále, ktorej predsedal J. Em. kardinál Marian Jaworski, lvovský arcibiskup a metropolita latinského obradu z Ukrajiny. Koncelebrovali niekoľkí prítomní biskupi z Poľska, Slovenska, Česka a Maďarska. Zo slovenských biskupov sa slávnosti zúčastnil aj pomocný spišský biskup Mons. Štefan Sečka. Konferenciu a liturgickú slávnosť nádherným spevom obohatila skupina Zboru sv. Romana Sladkopevca z Gréckokatolíckeho kňazského seminára blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove.

Ľubomír Petrík

NEPOTREBUJÚ INTERRUPCIE

V Nemocnici s poliklinikou v Trstenej vôbec nevykonávajú umelé prerušenia tehotenstva. „Pacientky musia o takýto zákrok požiadať v inom zdravotníckom zariadení," povedal primár Marián Tholt. „Interrupcie nerobíme z presvedčenia," poznamenal primár, podľa ktorého to na Orave nie je vypuklý problém, pretože tamojšie mladé ženy majú kresťanskú výchovu.

-tasr-

VYHLÁSENIE PREDSEDU KBS K URÁŽLIVÝM KARIKATÚRAM V TLAČI

Počas týchto dní sme svedkami uverejňovania hanlivých karikatúr, ktoré sa bezprostredne dotýkajú všetkých veriacich moslimov. Sloboda slova nie je absolútnou hodnotou. V jej mene nie je nikomu dovolené dotýkať sa symbolov a vyjadrení, ktoré sú veľkej časti obyvateľov našej planéty najposvätnejšie. Ak si chceme nárokovať tolerantný prístup iných, mali by sme byť schopní toleranciu preukázať i my. Byť kultúrnym znamená poznať kultúru druhého a vedieť, čo je pre neho dôležité a posvätné. V tomto duchu odsudzujem všetky podobné prejavy netolerantnosti a urážky, k akým sa uchýlili viaceré denníky sveta, Slovensko nevynímajúc. Zároveň však pripomínam, že protest by nemal nikdy prerásť do násilných akcií, ktorých sme, žiaľ, vo svete svedkami.

Mons. František Tondra, predseda Konferencie biskupov Slovenska

TK KBS

MINIŠTRANTSKÝ ZÁPAS VO SVIDNÍKU

4.februára 2006 sa v Cernine konal futbalový zápas miništrantov Svidníckeho protospresbyteriátu. Týmto stretnutím si chlapci spoločne zmerali svoje sily. Zároveň sa mohli povzbudiť vzájomným príkladom v službe Bohu pri oltári. Srdečná vďaka všetkým účastníkom a organizátorom podujatia.

-pj-

Z LITURGIE SV. HUBERTA

Tretí reprezentačný ples poľovníkov Podhaburskej oblasti sa konal v Ladomírovej 11.februára 2006. Začal sa slávením sv. liturgie v gréckokatolíckom drevenom Chráme sv. Michala archanjela (NKP). Svätú

liturgiu spestrili poľovnícki trubači, ktorí predniesli trojhlasne niekoľko pasáží z liturgie sv. Huberta, a o. Peter, ktorý nám skrze Božie slovo priblížil aj život svätého Huberta – patróna poľovníkov. Veríme, že každý si vo svojom srdci odniesol veľa pekných a nezabudnuteľných zážitkov.

-pj-

Gréckokatolícke vyššie arcibiskupstvo v Rumunsku

Svätý otec Benedikt XVI. povýšil 16. decembra minulého roka rumunskú metropolitnú gréckokatolícku cirkev svojho práva (sui iuris) na cirkev vyššieho arcibiskupstva. Zároveň jej doterajšieho arcibiskupa Mons. Luciana Murešana povýšil do hodnosti vyššieho arcibiskupa Fagarašu a Alba Julie v Rumunsku. Je to významný krok vpred jednej z našich susedných gréckokatolíckych cirkví.

Cirkev vyššieho arcibiskupstva má skoro tie isté práva a povinnosti ako patriarchálna cirkev. Zatiaľ čo v metropolitnej cirkvi svojho práva, akou doteraz bola Rumunská gréckokatolícka cirkev, metropolitu a biskupov menuje Svätý Otec, v cirkvi vyššieho arcibiskupstva si synoda biskupov sama volí svojho vyššieho arcibiskupa či ostatných biskupov spomedzi seba. Následne sa meno zvoleného biskupa oznámi Svätému Otcovi, ktorý jeho voľbu potvrdzuje. Vyšší arcibiskup na území svojej cirkvi vyššieho arcibiskupstva môže sám vytvárať nové eparchie, deliť ich a zjednocovať či premiestňovať eparchiálne sídla a biskupov.

V súčasnosti sú spomedzi východných katolíckych cirkví cirkvami vyššieho arcibiskupstva nasledujúce: Ukrajinská gréckokatolícka cirkev, Sýrsko-malabarská cirkev v Indii, Sýrsko-malankarská cirkev v Indii a spomínaná Rumunská gréckokatolícka cirkev.

DEJINNÉ PERIPETIE

Sedmohradsko (jedno z troch kniežatstiev Rumunska spolu s Valašskom a Moldavskom) sa na začiatku 11. storočia stalo súčasťou Uhorska. Aj napriek tomu, že kniežatstvo bolo domovom veľkého počtu Maďarov a Nemcov, ktorí boli rímskokatolíkmi, pravoslávni Rumuni boli na tomto území väčšinovým obyvateľstvom. V 16. storočí všetky tri kniežatstvá obsadili Turci. Kalvínske učenie sa rozšírilo medzi Maďarmi a evanjelické medzi Nemcami.

V roku 1687 rakúsky habsburgovec cisár Leopold I. vyhnal Turkov zo Sedmohradska a pripojil ho k monarchii. Cisárskym dekrétom zo 4. decembra 1691 znova nastolil náboženskú slobodu pre katolíkov. Dokumentom z 23. augusta 1692 pozval Rumunov , aby vytvorili úniu s Rímom. Prisľúbil, že biskupi a kňazi budú mať rovnaké práva a privilégiá, aké má v Uhorsku latinský klérus. S týmto úmyslom začali v roku 1693 jezuiti misionársku prácu medzi sedmohradskými Rumunmi. Ich úsilie, popierané občianske práva pravoslávnych veriacich a rozširujúci sa kalvinizmus, ktorý spôsoboval narastajúce starosti medzi pravoslávnym klérom, prispeli k tomu, že pravoslávny metropolita Sedmohradska Atanázius v roku 1698 úniu s Rímom prijal. Zvolal miestnu synodu, ktorá ju 7. mája 1700 schválila.

V roku 1721 bolo sídlo gréckokatolíckej eparchie prenesené z Alba Julie do Faragašu a za biskupa Inocenta Micu Kleina v roku 1737 do mesta Blaž. Keďže sa únia rozšírila aj do oblasti Veľkého Varadína (dnešnej Oradey), 17. júna 1777 bola pápežom Piom VI. vytvorená nová eparchia so sídlom v Oradei. Tieto dve rumunské gréckokatolícke eparchie boli podriadené ostrihomskému arcibiskupovi. Tento stav trval až do roka 1853, keď pápež Pius IX. vytvoril ďalšie dve eparchie v mestách Gherla a Lugoj. Z týchto štyroch eparchií vytvoril samostatnú rumunskú gréckokatolícku metropoliu. Sídlila v meste Blaž, ktoré sa stalo cirkevným, administratívnym a kultúrnym centrom gréckokatolíkov.

NOVÉ PODMIENKY

Po prvej svetovej vojne sa rumunská cirkev ocitla v nových podmienkach. Sedmohradsko bolo aj vďaka podpore gréckokatolíckych biskupov a kňazov včlenené do nového Rumunského kráľovstva. 5. júla 1930 bola vytvorená nová Marmarošská eparchia so sídlom v Baia Mare. Jej farnosti pôvodne patrili do Mukačevskej eparchie. Sídlo eparchie bolo prenesené z mesta Gherla do mesta Kluž a jurisdikcia metropolitu z Fagarašu – Alba Julie bola rozšírená na celé Rumunské kráľovstvo, t.j. na Valašsko, Moldavsko a na Besarábiu. V roku 1940 mala táto metropolia pozostávajúca z piatich eparchií viac než 1500 kňazov a približne milión a pol veriacich. Kňazské semináre boli v mestách Blaž, Oradea Mare a Gherla. Pápežské rumunské kolégium v Ríme prijalo v roku 1936 prvých študentov.

ÚNIA ZRUŠENÁ

Štátne zriadenie v Rumunsku po druhej svetovej vojne bolo pre Rumunskú gréckokatolícku cirkev katastrofou. Komunistická vláda nariadila 1. októbra 1948 násilne zhromaždiť v Kluži – Napoke 36 gréckokatolíckych kňazov. Mali hlasovať za ukončenie únie s Rímom a žiadať o znovuzjednotenie s Rumunskou pravoslávnou cirkvou. V deň 250. výročia únie s Rímom, 21. októbra 1948, bola na slávnosti v Alba Julii únia formálne zrušená. Vláda schválila zákon (1. decembra 1948), ktorým zrušila gréckokatolícku cirkev. Chrámy a všetok majetok dala do vlastníctva pravoslávnej cirkvi. Šesť gréckokatolíckych biskupov bolo v noci z 29. na 30. decembra 1948 uväznených. Piati zo šiestich biskupov vo väzení zomreli. Julia Hossa, klužsko-gherlanského biskupa, v roku 1964 prepustili z väzenia a umiestnili do domáceho väzenia v kláštore v Kaldarušani. Tam aj v roku 1970 zomrel. Pápež Pavol VI. v roku 1973 vyhlásil, že biskupa Julia Hossa vymenoval na konzistóriu v roku 1969 za kardinála in pectore.

PO PÁDE REŽIMU

Po štyridsaťjeden rokoch života v podzemí sa osud Gréckokatolíckej cirkvi v Rumunsku po páde Caucescuovho režimu v decembri 1989 dramaticky zmenil. Zákon z roku 1948 o rozpustení gréckokatolíckej cirkvi bol 2. januára 1990 zrušený.

Opäť sa začali verejne sláviť bohoslužby. Z podzemia vyšli traja tajne vysvätení biskupi. Svätý Otec Ján Pavol II. 14. marca 1990 obnovil cirkevnú hierarchiu. Vymenoval biskupov pre päť eparchií. Na čelo rumunskej metropolie sa postavil arcibiskup Alexander Todea. V roku 1950 bol tajne vysvätený za biskupa. Spolu s inými kňazmi bol väznený až do roku 1964, keď mu bola udelená amnestia. Ján Pavol II. ho 28. júna 1991 vymenoval za kardinála.

KROKY NÁDEJE

Časť vlastníctva, ktoré bolo skonfiškované komunistickým režimom a dané do užívania pravoslávnej cirkvi, bolo gréckokatolíckej cirkvi vrátené.

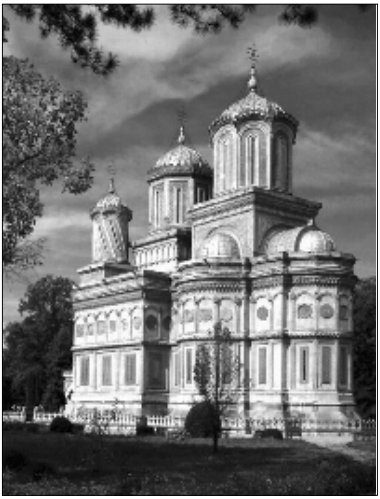

Snímka: www.mediapropictures.com

Možno spomenúť vrátenie katedrálnych chrámov v Kluži, Fagaraši, Lugoi a v Oradei. Takéto pozitívne kroky dávajú nádej, že zmiešaná Komisia pre dialóg medzi gréckokatolíckou a pravoslávnou cirkvou v Rumunsku môže úplne doriešiť zostávajúce nezrovnalosti a spory.

Podľa pápežskej ročenky Annuario pontificio z roku 2005 vyššie arcibiskupstvo Fagarašu a Alba Julie malo na svojom území v jednom arcibiskupstve a v štyroch eparchiách 737 900 veriacich a 716 eparchiálnych kňazov. Terajších tristoštyridsaťsedem seminaristov je veľkou nádejou pre budúcnosť Rumunskej gréckokatolíckej cirkvi.

spracované podľa VR

Bratislavský veľký piatok

25. marec- pamätný deň slušných ľudí

Z obdobia temna (od 25. februára 1948 do 17. novembra 1989) je jedným z najsvetlejších miest 25.marec 1988. Je smutné, že tento deň pomaly upadá do zabudnutia. Verejnosť bola o udalostiach tohto dňa veľmi málo informovaná. Rád by som svojou faktografiou a svedectvom aspoň čiastočne splatil tento dlh.

Po komunistickom puči v roku 1948 boli proti Cirkvi a veriacim vedené jedny z najdrvivejších úderov. Aj keď sa časom vytratili koncentráky a šibenice, ústavou a medzinárodnými paktmi zaručená sloboda vyznania nenašla naplnenie.

VEREJNÉ ZHROMAŽDENIE

V 80. rokoch sa ozývali čoraz častejšie a hlasnejšie aj požiadavky veriacich. Po petícii známej pod názvom 31 bodov zvolali predstavitelia katolíckeho disentu verejné zhromaždenie na podporu požiadaviek veriacich a za dodržiavanie občianskych práv v ČSSR vo všeobecnosti. Zhromaždenie oznámil František Mikloško ObNV v Bratislave 1 listom zo dňa 10.marca 1988.

RÝCHLA REAKCIA

Aj keď komunisti boli v niektorých otázkach, napr. v otázke ekonomiky, totálne neschopní, v prípade náznaku ohrozenia svojej moci boli až neuveriteľne rýchli.. Plukovník Štefan Mikula, vtedajší náčelník Správy ZNB v Bratislave a Západoslovenskom kraji, požiadal ministra vnútra ČSSR o súhlas na vyhlásenie mimoriadnej bezpečnostnej akcie. Dňa 15. marca, hneď na druhý deň, ho dostal. ObNV dňa 17.marca vydal rozhodnutie o zákaze zhromaždenia. Vtedajšie socialistické spoje pracovali rýchlo. Ešte v ten istý deň doručili oznamovateľovi rozhodnutie o zákaze. Čo sa majú občania čo schádzať, keď to nie je ani 1. máj, ani 7. november. F. Mikloško sa proti rozhodnutiu odvolal. Zbytočne. Záporné stanovisko zaujal sám vedúci tajomník MsV KSS súdruh Gejza Šlapka.

TVRDÉ A DÔKLADNÉ PRÍPRAVY

Komunistická strana s komunistickými ministrami sa na toto „finále" dôkladne pripravovala. Nebolo to síce výročie VOSR ani sa nemala konať vojenská prehliadka, no po Bratislave už dopoludnia premávali obrnené transportéry. Verejná bezpečnosť znemožňovala občanom, ktorí nežili v Bratislave, prístup do mesta. Na osobných autách nachádzali neexistujúce nedostatky a nevpúšťali ich do centra. Obmedzená bola aj mestská doprava zo sídlisk. Aj keď vtedy výdatne pršalo, po Hviezdoslavovom námestí sa pohybovali kropiace autá.

HYMNY, SVIECE, OBUŠKY, SLZNÝ PLYN A PSY

O 17.30 hod. príslušníci v uniformách aj v civile zablokovali ulice a prístupy k Hviezdoslavovmu námestiu. Aj napriek tomu sa na námestí zhromaždilo okolo 3500 osôb a ďalší stáli v priľahlých uliciach. Okolo 18.00 hod. sa zaspievala československá štátna hymna a po nej pápežská. Veriaci mali v rukách zapálené sviece. Pracovník Národného výboru mesta Bratislavy J. Čomaj prečítal výzvu na rozchod. Upozornil na to, že proti zhromaždeným bude použitá sila. Zakročili okamžite. Bezpečnosť svojimi húkačkami ohlušovala zhromaždených. Vyrážali im z rúk sviece a vulgárne im nadávali. Kropiace autá z technických služieb rozháňali občanov prúdmi vody. Použili obušky, slzotvorný plyn a psy.

Túto akciu viedla komunistická a vládna delegácia v zložení:

vedúci tajomník MV KSS a člen predstavenstva ÚV KSS Gejza Šlapka

minister kultúry Miroslav Válek

minister vnútra Štefan Lazár

vedúci oddelenia ÚV KSS Ladislav Sádovský, Ján Škvara a Igor Škorica.

Aj keď sa odvtedy v tejto krajine veľa zmenilo, stále je tu dôvod, aby slušní ľudia verejne prezentovali svoj názor. Netreba sa báť.

Juraj Fedor

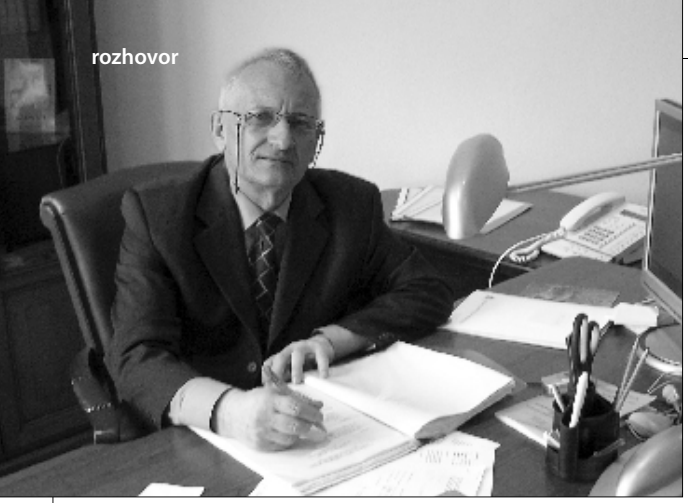

SMRŤOU SA TO IBA ZAČÍNA

Ste veriaci človek a zároveň lekár. Ako sa pozeráte na okamih smrti?

Práve moje zamestnanie ma utvrdzuje v správnosti vlastného presvedčenia. Pracujem s ľudským mozgom a ten je podľa mňa nevyčerpateľnou studnicou presvedčenia a viery v Boha.

Je smrť definitívny koniec alebo aj lekárska veda pripúšťa pokračovanie istej formy existencie?

Smrť je síce definitívny koniec existencie ľudského tela tak ako ho poznáme, ale duchovno zostáva večné. Našou smrťou sa nekončia naše myšlienky, ba neraz pretrváva aj dielo našich rúk, naše dobro, ale aj zlo.

Navyše pre veriaceho človeka je smrť len bránou do iného života, ktorý mu prirpavil Boh. Je to ako narodenie dieťaťa - najprv je deväť mesiacov v lone matky, kde žije podľa zákonitostí svojej „hostiteľky". Je s ňou späté vo všetkom - v dobrom i v zlom. Krv, ktorá jej koluje v žilách je jeho krvou. Jeho telo sa postupne skladá z jej buniek. Ak si ona ubližuje, ubližuje aj jemu. Ak o seba dbá, dbá aj o neho. Ak sa však narodí, opúšťa tento svet aby sa stalo účastným iného - podstatne väčšieho a pestrejšieho sveta, v ktorom môže žiť oveľa slobodnejšie. A smrť je naše narodenie prevečnosť.

Existuje niekoľko medializovaných prípadov tzv. klinickej smrti, keď sa človek vrátil späť. Ako sa na tento jav pozerá veda?

Klinická smrť je prirodzený jav, keď sa podarí znova oživiť telo, a to pomocou lekárskej vedy alebo spontánne. Spomínam si, ako som ako mladý lekár na Neurochirurgickej klinike v Bratislave vypísal pacienta, ktorý po operácii tzv. zomrel. Vyšetril som ho a bol bez tlaku a pulzu. Keď po dvoch hodinách prišli z patológie odviezť jeho bezvládne telo, pacient sa posadil a ešte 10 rokov som sa s ním stretával.

Dá sa do tejto skupiny zaradiť aj smrť Ježiša Krista?

Smrť Ježiša je možno klasifikovať z dvoch hľadísk. Ako veriaci človek o nej nepochybujem. Ak by Ježiš zomrel „prirodzenou" smrťou, vedela by veda vysvetliť aj jeho vzkriesenie. Je mnoho pacientov, ktorí v hlbokom bezvedomí a na podporných prístrojoch sa aj po rokoch prebrali. Dokonca sú známe prípady ľudí z masových hrobov, ktorí sa po niekoľkých dňoch vyhrabali a boli živým svedectvom zverstiev. Ale ak mám veriť evanjeliu, vysilený človek, s ohromnou stratou krvi a prebodnutým hrudníkom sa nemohol z takejto smrti prebrať.

Evanjeliá dosť podrobne vykresľujú Kristovu smrť. Čo v okamihoch takéhoto utrpenia prežíva človek po fyzickej a psychickej stránke?

Človek v strachu a utrpení zmobilizuje všetky svoje fyzické a psychické sily, a tie sú často nekonečné. Sú známe prípady z vojny, z histórie prenasledovania Cirkvi, gulagov, koncentrákov... Toto je umocnené vtedy, ak ide o zachovanie celého rodu. Ohromné utrpenie prežívali a vydržali matky pri Leningradskej blokáde, aby zachránili svoje deti, čoho živým svedectvom je neurochirurg Prof. Zemskaja v St. Peterburgu. Abnormálne utrpenie prežili nielen dobyvatelia Severného pólu, ale aj stroskotanci, ktorí sa plavili mnoho dní po mori. Ale čo sa dialo v mysli Ježiša Krista, ktorý umieral nie pre svoj rod ani národ, ale pre celé ľudstvo, to sa istotne nedá slovami opísať.

Dá sa s istotou povedať, že Ježiš na kríži zomrel?

Dokázať sa to nedá, lebo veda dnes nevie dokázať ani to, že žil. Ale ak berieme do úvahy, že žil a vytrpel takéto mučenie, ktoré opisuje evanjelium, musel zomrieť. A to hneď viackrát – vysilením, vykrvácaním a prebodnutím srdca a pľúc. Ak človek stratí veľa krvi, zomiera, rovnako, ak mu prebodnete srdce. O tejto smrti sa nedá hovoriť ako o klinickej – je to trvalé ukončenie fyzického života.

Dôkaz o jeho smrti nájdeme priamo v evanjeliu. Zločincov odsúdených na smrť ukrižovaním nechávali zomrieť hladom a vyčerpaním. Ak však chceli smrť urýchliť, zlámali im nohy, ako to urobili obom lotrom ukrižovaným s Ježišom. Ale neurobili to Ježišovi, lebo, ako hovorí evanjelium, už bol mŕtvy. Ale aj tak mu prebodli bok, aby sa o tom presvedčili, a z boku hneď vyšla krv a voda - známky smrti. Až tak mohlo byť Ježišovo telo sňaté z kríža a pochované.

Prof. MUDr. Miron Šramka, DrSc., profesor neurológie a neurochirurgie, sa narodil 6.marca 1940 v Michalovciach. Pochádza z rodiny gréckokatolíckeho kňaza, zakladateľa Cyrilo- metodského spolku na Slovensku a generálneho vikára blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča, otca Jozefa Zorvana -Karpatyho. Absolvoval Lekársku fakultu Univerzity Karlovej v Prahe, nakoľko na Slovensku s bratom Jánom, teraz lekárom a plukovníkom americkej armády, v tom čase nemohli študovať. V súčasnosti pôsobí ako prednosta Kliniky stereotaktickej rádiochirurgie Onkologického ústavu sv. Alžbety v Bratislave a dekan Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce P. P. Gojdiča v Prešove.

Ak teda veríme evanjeliu, ako prameňu nášho presvedčenia, že Ježiš žil na tejto zemi, chodil medzi ľuďmi, hlásal radostnú zvesť, uzdravoval a kriesil, mali by sme uveriť aj jeho smrti. Navyše opis podaný v evanjeliu súhlasí s postupom, aký bol v tom čase pri tomto druhu umučenia používaný.

Stretli ste sa v svojom živote s prípadom uzdravenia, kde zlyháva vedecké vysvetlenie?

Mnohokrát. Robil som veľa rokov na jednom z najťažších oddelení, na neurochirurgii. Nezabudnem na príhodu z Tatier. Večer pred kongresom sme prišli na Štrbské pleso a všetko bolo už zatvorené. Ale hlad je silný. Zišli sme do miestnej krčmy. Zrazu mi niekto poslal veľký poldecák borovičky. Obzrel som sa a tam sa na mňa usmieval pacient, ktorého sme pred pol rokom poslali v bezvedomí po ťažkej mozgovej traume a operácii domov, aby tam v pokoji zomrel. Len jazva na hlave a stopy po tracheoktómii dokazovali, čo prežil.

Veľa ľudí trpí veľkou bolesťou počas svojej choroby. Môže im v prekonávaní tohto utrpenia pomôcť viera v smrť a vzkriesenie Ježiša Krista? Majú kresťania vo chvíli smrti istú výhodu?

V minulom roku naša fakulta usporiadala konferenciu na tému Hraničné situácie. Zišli sa tu lekári, sestry, zdravotníci, psychológovia, teológovia, sociálni pracovníci, právnici... Hľadali sme cestu, ako pomôcť chorým prekonávať bolesť, smrť a utrpenie. Na odstránenie bolesti nestačia len lieky a psychológia, ale aj teologická príprava. Nádej, radosť z budúcnosti a viera v Boha potlačia bolesť. Mnoho umierajúcich ateistov mi povedalo, ako závidia veriacim. Každý, kto verí v Boha, pri duševnej i fyzickej bolesti, ako aj pri umieraní vylučuje hormóny šťastia alebo strachu z neznáma, neistoty. Lekárska veda jasne dokázala, že človek, ktorý robí dobro iným, vylučuje hormóny šťastia, endorfíny a enkefalíny, blízke narkotikám, ktoré mu pomáhajú prekonať bolesť a strach. Naopak ľudia, ktorí rozsievajú nenávisť, zlobu a hnev, poškodzujú nielen okolie, ale hlavne seba, lebo vylučujú hormóny, ktoré spôsobujú zvýšenie tlaku, tenziu, depresiu, čím prežívajú bolesť intenzívnejšie.

rozhovor pripravil Juraj Gradoš

Kríž - symbol „par excelance“

„Sám si niesol kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa volá Lebka, po hebrejsky Golgota. Tam ho ukrižovali...(Jn 19,17-18a).

Ježiš Kristus zomrel za nás na dreve kríža. Napriek tomu kríž nepredstavuje prekliatie, ale, naopak, Božie požehnanie. Božie požehnanie pre tých, ktorí uverili, že Ježiš nezomrel na kríži zbytočne. Svojou smrťou vykupuje ľudstvo z hriechu. Kríž sa tak stáva pre nás kresťanov jedným z najhlavnejších znakov viery.

Vo výkladovom slovníku pri slove symbol nájdeme vysvetlenie, že je to predmet, značka alebo akýkoľvek výraz, ktorý je motivovaný svojím obsahom a je nositeľom určitej informácie. Je poznávacím znamením.

Kdekoľvek kresťanstvo zapustilo korene, kríž označuje jeho prítomnosť. Je to poznávacie znamenie kresťanov - v domoch, v chrámoch, v nemocniciach, v školách, na cintorínoch. Kríž sa tak stal znamením viery (a zároveň kultúry), ktorá čerpá z posolstva Krista. Čerpá z neho silu, slobodu i nádej.

Práve symbol kríža patrí spolu s rybou k najstarším kresťanským symbolom. Kresťania ho začali používať v 3. storočí. Počas histórie sa vyvinulo viacero druhov krížov:

1. Latinský kríž – ramená nemá rovnako dlhé. Zvislé rameno je dlhšie ako vodorovné.

2. Kristov monogram z počiatočných písmen mena Ježiš Kristus, po grécky I a X (ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ).

3. Kristov monogram ako skratka gréckeho „Christos“ (grécky ΧΡΙΣ-ΤΟΣ).

4. Monogramický kríž, ktorý bol chápaný ako „V kríži je spása“.

5. Grécky kríž – má štyri rovnako dlhé ramená.

6. Kríž tau, známy je v starom oriente i v predkolumbovskej Amerike.

7. Egyptský – vinutý kríž.

8. Andrejský kríž – je to kríž v podobe písmena X.

9. Petrov kríž – je obrátený hore nohami. Peter bol taktiež ukrižovaný Rimanmi ako Kristus, ale dole hlavou.

10. Ruský kríž s priečne postaveným spodným ramenom. Existujú viaceré formy.

11. Kardinálsky kríž alebo kríž patriarchov.

12. Pápežský kríž.

13. Jeruzalemský kríž.

14. „Držadlový“ kríž.

15. Maltézsky kríž s ôsmimi špicami.

16. Vidlicový kríž (náznak stromu života).

17. Koptský kríž.

18. „Opätovný“ kríž (konce ramien vytvárajú opäť kríž).

Nie je rozhodujúci tvar kríža, ale jeho posolstvo. V súčasnom procese sekularizácie je väčšmi ako inokedy dôležité, aby veriaci upierali svoj pohľad na kríž ako na znamenie Božej lásky.

Pavol Mihajlo

POVINNOSŤ každého človeka

Snímka: www.iee.uu.se

Nie v takej dávnej minulosti – v roku 2002 – sme sa mohli na stránkach tlače, a to nielen katolíckej, dočítať o „ôsmich veľkých starostiach sveta". Tak nazýva blahej pamäti pápež Ján Pavol II. najväčšie problémy súčasnej doby, s ktorými sa stretáme. Sú to: *ochrana života, podporovanie rodiny, odstránenie chudoby, ľudské práva, odzbrojenie, zdravotnícka starostlivosť, životné prostredie, zabezpečenie práva***.**

„Mohli by sme spomenúť ešte mnohé iné požiadavky," povedal pápež. „Ale keď sa tieto priority dostanú do ústrednej pozornosti politických vodcov, ak ich ľudia dobrej vôle urobia súčasťou svojich každodenných snáh a ak ich veriaci zahrnú do svojho apoštolátu, svet sa radikálne zmení." *(Život Cirkvi 37/2002)*

Jedna z vyššie spomenutých starostí sveta je starosť o životné prostredie. Situácia v tejto oblasti je taká vážna, že konferencie biskupov jednotlivých krajín apelujú cez kňazov na veriacich, aby sa za danú problematiku nielen modlili, ale aby mali ekologickú zodpovednosť. Preložené do jednoduchšej reči to znamená, že nemáme špiniť a znečisťovať životné prostredie, ba ani byť k nemu ľahostajní.

ČO JE TO TEDA EKOLÓGIA? AKÝ JE VÝZNAM TOHTO SLOVA?

V gréčtine slovo ekológia znamená „náuka o dome"(z gréc. *oikos – dom, logos – náuka).* Základným modelom vlastníctva pre človeka je jeho telo, ale aj vlastníctvo bezprostredne nutných hmotných statkov. V širšom zmysle je spoločným vlastníctvom ľudí celý svet, ktorý nám vytvára životný priestor, teda náš pozemský domov. Prvá zmienka o harmonizácii vzťahov medzi Stvoriteľom, človekom a zdrojmi zeme je v knihe Genezis: *„Na počiatku stvoril Boh nebo a zem" (Gn 1,1). „A stvoril Boh človeka na svoj obraz... muža a ženu ich stvoril" (Gn 1,27). „Boh ich požehnal a povedal im: „Ploďte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!" (Gn 1,28)*

Moderní kritici Písma a kresťanstva poukazujú na skutočnosť, že práve toto biblické poverenie k vládnutiu nad zemou oprávňovalo kresťanov vykorisťovať a ničiť prírodu. Preto vraj Biblia zavinila súčasnú ekologickú krízu alebo aspoň má na nej značný podiel. V biblickom, ale aj občianskom zmysle však vládnuť znamená zodpovedne spravovať a nie vykorisťovať a zotročovať. Zodpovedne spravovať stvorenstvo znamená rešpektovať jeho životné potreby a prejavy a, samozrejme, jeho životné prostredie. Ak človek tieto potreby rešpektuje, žije v harmónii s prírodou a stvorenstvo mu slúži. Ak

však človek tieto ekologické potreby stvorenstva nerešpektuje, stvorenstvo ho zotročuje, ničí. Vyničením stvorenstva napokon človek ohrozuje seba samého. Mnohoraké spôsoby likvidácie stvorenstva, od zamorenia prostredia škodlivinami, cez ľahostajnosť a nevšímavosť, až po bezohľadné kántrenie stvorenstva predstavujú celú ekologickú problematiku dneška. Blahej pamäti pápež Ján Pavol II. vymenoval niekoľko zásadných previnení človeka voči pozemskému domovu: „Človek zdevastoval zalesnené planiny a údolia, znečistil vody, znetvoril prirodzené prostredie zeme, urobil vzduch nedýchateľným, zničil hydrogeologické a atmosferické systémy, premenil nádherné oblasti prírody na púšte a realizoval nekontrolovateľnú industrializáciu.“ *(Život Cirkvi 37/2002)*

Nie je síce úlohou Cirkvi vydávať nejaké smernice na prekonanie kríz životného prostredia, no Cirkev sa musí angažovať vo výchovnej oblasti. Predovšetkým musí upozorňovať človeka na vážnosť situácie. Už pápež Pavol VI. vo svojom prejave v OSN 4. októbra 1965 podčiarkol morálnu zodpovednosť ľudí za využívanie prírodných zdrojov voči ďalším ľuďom a budúcim generáciám. Kresťanská viera sa netýka len budúceho sveta, ale aj tohto pozemského.

SPYTOVANIE SVEDOMIA

Najhlbšie znamenie a najťažší z mravných dôsledkov ekologického problému spočíva v porušovaní úcty k životu. Teológ a lekár A. Schweitzer hovorí, že ak už nejaký život poškodzujeme, musí mi byť zrejmé, do akej miery je to nevyhnutné. Sedliak, ktorý na lúke pokosil tisíce kvetov ako krmivo pre kravy, si má dávať pozor, aby cestou domov bezmyšlienkovite neodtrhol kvietok pri ceste, lebo tým sa spreneveruje životu, keďže k tomu nie je nútený nevyhnutnosťou.

Človek vždy chápal svoju nadradenosť nad ostatným stvorením. Kristova Cirkev poučená Božím zjavením túto nadradenosť ešte zdôraznila. Veď človek bol stvorený na Boží obraz a má vládnuť nad stvorenstvom. *(porov. Gn 1,26-27)*

Ale človek, ranený prvotným hriechom, neraz zneužil svoju nadradenosť nad ostatným stvorenstvom a správal sa k nemu ako dobyvateľ, tyran a vandal. Došiel k nesprávnemu presvedčeniu, že si môže k stvorenstvu dovoliť všetko podľa ľubovôle a že v tom nie je nijaký morálny problém. Ale opak je pravdou. Každý ľudský čin, ktorým ohrozujeme životné prostredie, a tým aj samotného človeka, jeho zdravie a život na tejto zemi, je porušením piateho Božie prikázania – Nezabiješ! A to je už matéria na spoveď a dôvod k pokániu. V tomto treťom tisícročí si musíme dobre uvedomiť, že je potrebné spytovať si svedomie, spovedať sa aj z vlastných ekologických hriechov, a predovšetkým robiť nápravu.

A práve tu nám chce Cirkev pomáhať formovať a vychovávať kresťanské ekologické vedomie a svedomie. Cirkev nastúpila do spoločného zápasu s ostatnými štátnymi a spoločenskými zložkami o zachovanie trvalo udržateľného rozvoja na našej Zemi. Nie politickými alebo ekonomickými rozhodnutiami, ale výchovou k mravnému správaniu sa kresťanov k stvorenstvu a jeho preventívnej ochrane.

MÚDRA BOŽIA SKLADBA

Poslaním človeka je byť, nie mať (blahobyt, nadbytok), preto byť kresťanom znamená žiť pre svojich blížnych a nielen pre seba. Z uvedených skutočností vyplýva, že k ekologickej problematike musíme pristupovať zodpovedne, podľa svojho najlepšieho svedomia. Stvorenstvo máme užívať rozumne a uvážene, rešpektujúc jeho hodnotu a s úctou, aká patrí veľkému Božiemu daru. Kresťan má aj vo vzťahu k stvorenstvu pomáhať životu a nie smrti. Má pritom jasne rozoznávať Stvoriteľa od stvorenia. Stvoriteľovi sa klaňať a za stvorenstvo mu ďakovať.

Pred šiestimi rokmi sa skončilo druhé tisícročie kresťanstva. Tretie tisícročie by malo byť podľa priania a vízie blahej pamäti pápeža Jána Pavla II. „tisícročím civilizácie lásky“. Nech nás svätý František z Assisi, ktorý je patrónom ekológie, naučí pozerať sa na svet ako na múdru skladbu. Jej hlavnou myšlienkou je harmonické spolužitie všetkých so všetkými. Želám si, aby sme v tomto duchu zveľaďovali i svoje vlastné okolie, v ktorom žijeme.

Marek Petro

cestovná kancelária, Bratislava, Žabotova 2
tel/fax:02/524 92922, tel.:02/524 97644; e-mail:ck@awertour.sk; www.awertour.sk

Vás pozýva na gréckokatolícku púť

do **SVÄTEJ ZEME**

pod duchovným vedením vladyku **Mons. Jána Babjaka, SJ**

Termín: 28.03. - 04.04.2006 ***s odletom z Košíc***

Cena: 18.190,- Sk

Duchovný program je spojený s každodennou svätou liturgiou.
Viac informácií: http://www.grkatpo.sk/
Kontakt: Gréckokatolícke biskupstvo Prešov, Mgr. Jana Pristašová, tel.: 051/7562608, E-mail: janka.pristasova@greckokat.sk

Nikto mi neberie život

Keď sa chceme hlbšie ponoriť do základnej pravdy o Kristovom kríži, začnime myšlienkou dánskeho filozofa Kierkegarda, ktorý hovorí: „Vezmi dieťa, ktoré nemá rado plané reči a ktoré sa ešte nenaučilo naspamäť, že Ježiš Kristus bol ukrižovaný, a vlož mu do rúk zbierku pohľadníc, na ktorých sú farebne zobrazení veľkí muži dejín, ako Alexander Veľký, Peter Veľký, Napoleon. Vlož medzi nich aj obraz ukrižovaného Krista. Dieťa si bude obrázky prezerať a bude sa pri každom pýtať: „Kto je to?“ – a vtedy mu poukáž aj na Krista a ono položí tú istú otázku. Ty mu vtedy povedz, že je to ten najláskavejší človek na svete, aký kedy žil. A dieťa sa bude s údivom pýtať: „A prečo ho teda usmrtili?“

Takúto otázku si môžeme položiť aj my, keď stojíme pred Ježišovým krížom: „Prečo ho ukrižovali?“ Odpoveď nám dáva sám Ježiš, keď hovorí: „Nikto mi neberie život, sám ho dávam“ (porov. Jn 10,18). A to znamená, že Kristus dobrovoľne zomiera na kríži. Potvrdzuje to aj okolnosť, že sa nijako nebránil. Všetci dobre vieme, že to mohol urobiť, dokonca viacerými spôsobmi.

- Svojou múdrosťou: v 1. Knihe Mojžišovej sa píše, že každý, kto pochádza zo Setovho rodu a je verným Božím služobníkom, je Božím synom. Ak by bol Ježiš vtedy pred Pilátom vyhlásil, že sa zaradzuje do tohto všeobecného Božieho synovstva, bol by sa zachránil. Lenže on vtedy na Pilátovu otázku, či je Boží syn, odpovedal stručne a jasne: „Som, ako si povedal“ (porov. Mt 26,64).

- Mohol sa brániť svojou mocou: je nám známa udalosť, keď Peter vytasil svoj meč, aby ho ochránil, Ježiš mu však prikázal schovať meč a vyhlásil, že keby chcel, jeho Otec by mu poslal viac ako dvanásť plukov anjelov (porov. Mt 26,51-53).

Je teda jasné, že Ježiš Kristus zomrel dobrovoľne.

A tak naša úvodná otázka: „Prečo ho ukrižovali?“ – sa mení na otázku: „Prečo chcel zomrieť?“. Odpoveď je, že chcel splniť tri veľké ciele:

1. Synovská láska – chcel splniť Otcovo prisľúbenie. Teda z poslušnosti voči Otcovi a z lásky k nemu.

2. Bratská láska – pretože nás považuje za svojich blížnych, za svojich bratov a sestry. Urobí pre nich všetko, i to najťažšie – darovanie života.

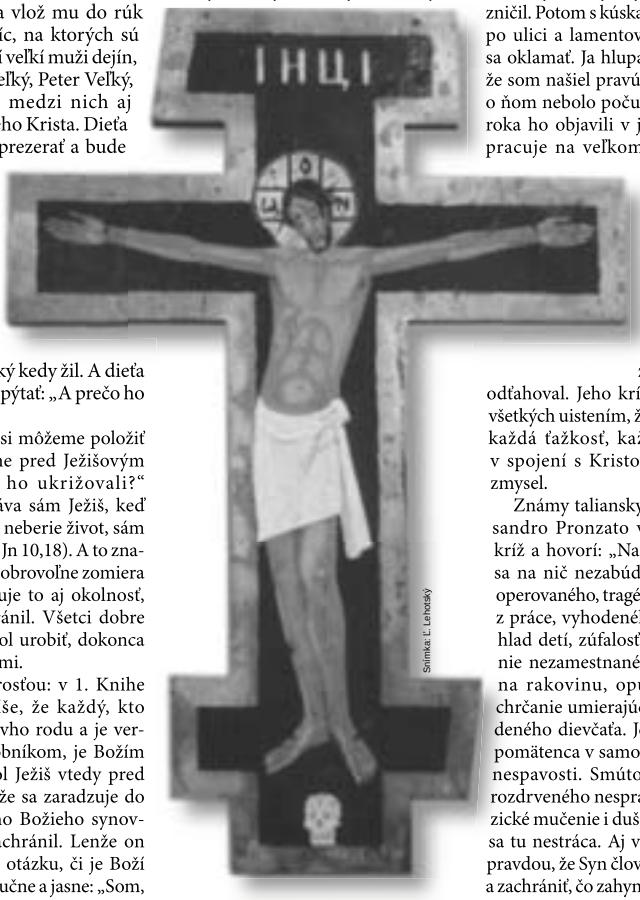

Snímka: Ľ. Lehotský

3. Aby sme mohli večne žiť. Tento tretí cieľ úzko súvisí s druhým. Urobil to pre našu spásu.

Tieto tri ciele vyjadríme jedným slovom – Láska.

Nedávno som si prečítal príbeh maliara Ambrózia. Bol slávny a namaľoval veľa pekných obrazov. Chcel však namaľovať obraz, ktorý by čo najlepšie vystihol pravú lásku. Dlho hľadal motív a našiel ho, až keď sa zaľúbil. Namaľoval svoju nevestu. Bol s obrazom veľmi spokojný, ba dokonca zaň dostal aj ocenenie. No keď sa vo svojej milej sklamal, rútil sa ako šialenec do galérie, v ktorej bol jeho obraz vystavený, aby ho vlastnoručne zničil. Potom s kúskami obrazu kráčal po ulici a lamentoval: „Nechal som sa oklamať. Ja hlupák som si myslel, že som našiel pravú lásku.“ Dlhý čas o ňom nebolo počuť. Približne o pol roka ho objavili v jeho ateliéri, ako pracuje na veľkom plátne. Bol na ňom namaľovaný veľký kríž, na ňom Kristus a pod krížom veľkými písmenami napísané: „Pravá láska“.

Veľká vďaka Kristovi za to, že sa od kríža neodťahoval. Jeho kríž sa stal pre nás všetkých uistením, že každý problém, každá ťažkosť, každý kríž nesený v spojení s Kristom má ohromný zmysel.

Známy taliansky spisovateľ Alessandro Pronzato vďačí za Kristov kríž a hovorí: „Na Kristovom kríži sa na nič nezabúda. Je tam výkrik operovaného, tragédia prepusteného z práce, vyhodeného z bytu, je tam hlad detí, zúfalosť matiek, pokorenie nezamestnaného, muky chorej na rakovinu, opustenosť starca, chrčanie umierajúceho, dráma zvedeného dievčaťa. Je tam zvíjanie sa pomätenca v samotke. Dlhé hodiny nespavosti. Smútok tuláka. Nárek rozdrveného nespravodlivosťou. Fyzické mučenie i duševné úzkosti. Nič sa tu nestráca. Aj v tomto zmysle je pravdou, že Syn človeka prišiel hľadať a zachrániť, čo zahynulo. Prišiel hľadať tvoju neužitočnú bolesť. A našiel ju, zmocnil sa jej.“ (V. Judák: Myšlienky z éteru, str. 59, 60)

Týmto činom vykonal veľmi veľa. Neprišiel predniesť určenú rozpravu o utrpení. Ani neodstránil ľudskú bolesť. Ani nedal vysvetlenie. Urobil čosi oveľa viac, prišiel sa podeliť, zúčastniť sa, okúsiť a vziať na seba bolesť ľudí. To je dosť! To je veľa! Nie... To je všetko!

Štefan Blanár

Vladimír Molčányi, titulárny kanonik (1908-2004)

V 97. roku života a 73. roku kňazstva odišiel do večnosti najstarší kňaz Košického apoštolského exarchátu. Svoju pozemskú púť ukončil 1. decembra 2004. Nie je tajomstvom, že bol obľúbeným dušpastierom, ktorý si svojím duchovným životom a dobrotou získal srdcia veriacich.

JEDEN ZO ŠTYROCH

Otec Vladimír Molčányi sa narodil 4. marca 1908 v Čabalovciach ako šiesty z deviatich detí, z ktorých štyria boli gréckokatolíckymi kňazmi (Štefan, Vladimír, Mikuláš a Jozef). Jeho otec Alexej Molčányi bol gréckokatolíckym kňazom – dekanom a matka Anna bola dcérou gréckokatolíckeho kňaza Jána Rokického. Ľudovú školu navštevoval v svojom rodisku a vo Výrave. Gymnaziálne štúdiá začal v Prešove a v roku 1917 pokračoval v Mukačeve. Štúdium ukončil v roku 1928 v Užhorode. Teologické štúdiá absolvoval v Prešove v rokoch 1928-1931. Dňa 6. novembra 1931 uzavrel v Chráme svätého archanjela Michala v Lomnom sviatosť manželstva s Alžbetou Čisárikovou, dcérou gréckokatolíckeho kňaza. Boh im požehnal štyri deti: Vladimíra, Kláru, Mariána a Theodóza. Kňazskú vysviacku prijal v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove dňa 6. decembra 1931 z rúk vladyku Pavla Petra Gojdiča, OSBM.

TVRDÉ SKÚSENOSTI

Jeho prvou farnosťou bola Starina (okres Snina), v ktorej pôsobil až do roku 1946. V roku 1946 sa stal správcom farnosti Miňovce. Tu ho v marci 1950 zastihol zákaz činnosti. Nereagoval však naň a slúžil ďalej. 2. júla 1950 ho násilne odvliekli do Prešova, kde bol vo vyšetrovacej väzbe. Odtiaľ ho previezli do Pezinka. Pred Vianocami 1950 ho poslali domov. Pôsobil síce vo farnosti Miňovce, ale bol neustále sledovaný príslušníkmi ŠtB. 1. marca 1955 mu definitívne zastavili duchovnú činnosť. Bol nútený vysťahovať sa aj s rodinou z fary v Miňovciach. Mohol sa usadiť len mimo Prešovského kraja. Nasťahoval sa do malého rodinného domčeka v Košiciach. Tu mu vykonali domovú prehliadku a vzali ho do vyšetrovacej väzby v Prešove. Nakoniec ho odviezli do Prahy – Ruzyne , kde bol väznený až do začiatku súdneho procesu. Proces sa konal v Prahe a trval dva týždne. Po jeho skončení bol bez rozsudku prepustený. Istý čas si nemohol nájsť prácu. Napokon sa zamestnal v Cestných stavbách, kde pracoval až do roku 1969.

NÁVRAT

Po obnovení činnosti Gréckokatolíckej cirkvi sa vrátil do farnosti Miňovce. Popri práci dochádzal na nedele a sviatky do farnosti. Pôsobil v nej do roku 1974, keď mu bol odobratý štátny súhlas. V roku 1977 dostal ako dôchodca dekrét za správcu farnosti v Rokytove. Od januára 1979 vypomáhal vo farnosti Kyjov. V tom čase prekonal slabší infarkt. V roku 1980 ho ordinár Ján Hirka poveril spravovaním farnosti Helcmanovce. V roku 1972 bol menovaný za titulárneho dekana Prešovskej gréckokatolíckej diecézy a v roku 1980 pri príležitosti 180. výročia Prešovskej eparchie za titulárneho kanonika. Plnej rehabilitácie sa dočkal až 21. augusta 1990 rozhodnutím krajského súdu v Košiciach.

Bol jedným z tých, ktorí nezradili svoju vieru a presvedčenie. Radšej si zvolil cestu namáhavej práce, vysťahovania a väznenia.

BLAŽENÝ POKOJ

Krátko po smrti o. Vladimíra Molčányiho si Boh povolal do večnosti aj jeho manželku Alžbetu. Zomrela 6. marca 2005. Telesné pozostatky obidvoch boli uložené na cintoríne Rozália v Košiciach.

Mária Tomášová-Tančáková

KANONIKOVI O. JOZEFOVI KNEŽOVI, ČESTNÉMU PREDSEDOVI SPOLKU SV. CYRILA A METODA K JEHO 90. NARODENINÁM.

Nielen pšenici sa darí na Zemplíne.
Darí sa i mužom ducha vyrastať.
Veď solúnskym bratom i tu v žírnej hline
začalo zasiate zrno v klasy rásť.

Jedno priam v srdci úrodného Zemplína,
kde stopy bratov zo Solúna zovú:
Dedičstvo otcov je vaša dedovina.
Ostaňte verní Kristovi, jeho slovu.

Jak zrelý plný klas sa blyští zlatom,
na ducha postati svieti verný kňaz
jak maják v nečase, búrke svojim bratom
kňaz Jozef. Solúnčanom nazveme ťa raz.

Sám v neľútostnom boji o ducha obstál,
o ducha vernosti Cirkvi, Petrovi.
Za práva viery, obradu sa bil dosiaľ,
hoc doráňaný. Kým ešte olej horí...

Ako ten posledný v zbúranom Chráme
v Jeruzaleme, čo ostal svietiť tmám.
Takéhoto barda kňaza ešte máme,
čo ódu na život kňaza zanechal nám.

Báseň napísanú životom a o tom,
ako ostať verný viere, tradícii,
hoc neraz bôľne s krížom, krvipotom
jak na via dolorosa ku štácii.

Juraj Duda

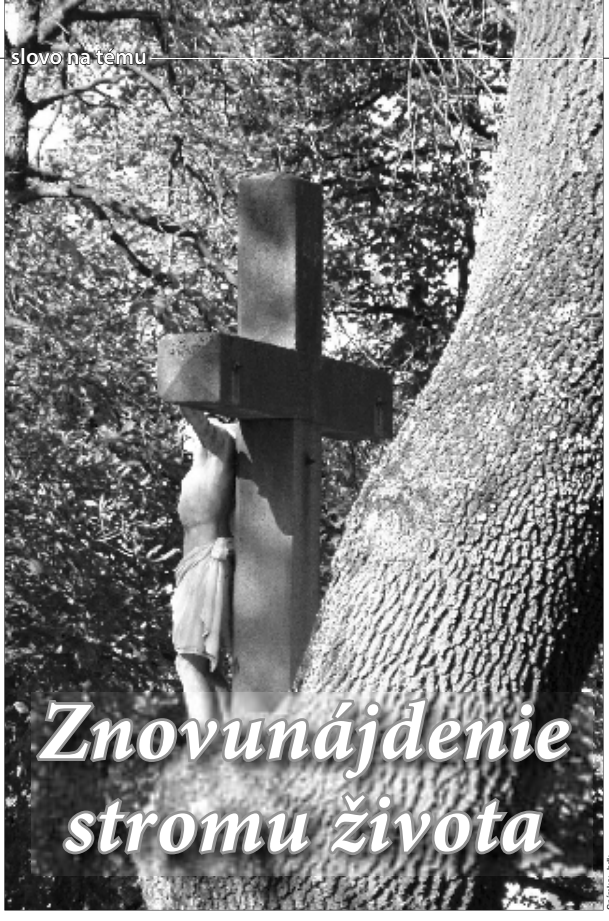

Znovunájdenie stromu života

Snímka: -bdk-

Mnohí naši cirkevní otcovia nazývajú svätý Pánov Kríž stromom života. Aké však boli osudy dreva svätého Kríža od zmŕtvychvstania Pána až do dnešných dní?

DOBA ÚTLAKU

Kristovo slávne vzkriesenie v Nedeľu Paschy a vyliatie Svätého Ducha na apoštolov, ako im to aj sám Pán prisľúbil, spôsobili, že radostná zvesť sa hlásala celému stvorenstvu a *„Pán každý deň rozmnožoval tých, čo mali byť spasení“* (Sk 2,47). Veriaci správne chápali, že nový a večný život, ktorý sme dostali, je zadarmo. Zaplatil za neho Kristus svojou smrťou na kríži. A tak mnohí putovali do Jeruzalema uctiť si miesto, kde sa dosiahla naša spása. Zástupy pútnikov sa však nepáčili pohanskému cisárovi Hadriánovi. Prikázal postaviť pohanský chrám nad miestom ukrižovania, aby tak prekazil kresťanom ich úctu. V skutočnosti im však preukázal službu. Vďaka tomu (počas celej doby, keď bolo kresťanstvo v ilegalite) všetci s istotou vedeli, že miesto ukrižovania sa nachádza priamo pod chrámom. A tak si jeruzalemskí kresťania zachovali presväté a dôležité miesto v svojich srdciach, odovzdávajúc ho z generácie na generáciu.

NA SCÉNU VSTUPUJE CISÁR KONŠTANTÍN

Práve vďaka týmto dobrosrdečným a svätým ľuďom sa jeruzalemský biskup Makarios, ktorý tiež vedel o tomto mieste, rozhodol požiadať nového panovníka Konštantína, aby toto miesto, pre kresťanov také dôležité, obnovil. A tak v rokoch 325 až 326 (počas Prvého ekumenického snemu v Nicei) pozval cisára Konštantína, aby zbúral pohanský chrám postavený nad svätými miestami vo Svätom meste. A Konštantín do Jeruzalema poslal svoju zbožnú matku Helenu, ktorá vždy túžila nájsť Pánov kríž, aby na to dohliadla. Podľa niektorých prameňov tam však Helena išla kvôli hriechom svojho syna – cisára Konštantína, ktorý krátko po svojom návrate z nicejského koncilu zabil svojho syna z predchádzajúceho manželstva Crispa a dobodal svoju ženu Faustu. Preto sa jeho matka, ktorá bola už niekoľko rokov kresťankou, vydala pravdepodobne z Neapola na púť do Svätej zeme, aby prosila o odpustenie hriechov svojho syna.

PREKVAPIVÉ OBJAVY PRI VYKOPÁVKACH

Zo spisov Euzébia, cézarejského biskupa (265-340), sa dozvedáme, že na výkopových prácach sa zúčastnilo niekoľko stoviek ľudí. Pri rúcaní pohanského chrámu a priľahlých budov našli viac než len jaskynný hrob vzkriesenia. Odkryli tiež golgotskú skalu a starobylý malachitový lom, kde boli objavené tri kríže neďaleko Kalvárie. Napísal: *„Práca bola uskutočnená a vrstva za vrstvou zeminy sa stávali viditeľnými, a úctyhodný a najsvätejší pamätník Spasiteľovho vzkriesenia sa nám nad mieru našich nádejí ukázal, svätá zo svätých, jaskyňa… svojou samotnou existenciou prinášajúca jasnejšie svedectvo vzkriesenia nášho Spasiteľa než hocijaké slová.“*

SVIATOK KRÍŽA ENCNIA

Vo Veľkonočnej kronike (Chronicon Paschale) sa tvrdí, že svätý Kríž bol nájdený 14. septembra. Aj my do dnešných dní slávime sviatok Povýšenia svätého Kríža v tento deň. Sviatok bol ustanovený v roku 335 v Jeruzaleme. Jeho podkladom bolo posvätenie Baziliky Vzkriesenia dôstojne slávené biskupmi, ktorí sa zhromaždili na sneme v Týre. Sviatok sa volal Encnia. Spolu s Bohozjavením a Paschou bol najdôležitejším sviatkom vo vtedajšom kresťanskom kalendári. Krása sviatku priťahovala množstvo veriacich a mníchov z Mezopotámie, Sýrie, Egypta a Tebaidy a iných provincií, nehovoriac o laikoch oboch pohlaví. Nie menej ako štyridsať až päťdesiat biskupov cestovalo zo svojich eparchií, aby sa v Jeruzaleme zúčastnilo tohto sviatku. Celý sviatok trval osem dní. Potom sa, ako mnoho iných sviatkov, rozšíril do Konštantínopola, a nakoniec do Ríma.

SPOMIENKY PÚTNIČKY NA VEĽKÝ PIATOK

O úcte svätého Kríža v Jeruzaleme okolo roka 380 nám podáva správu

pútnička Etéria. *„Na Veľký piatok sa o ôsmej ráno veriaci a mnísi zhromaždili v kaplnke kríža a na tomto mieste sa diala ceremónia úcty. Biskup sedel na svojom tróne, pred ním bol stôl prikrytý plachtou a okolo neho stáli diakoni. Postriebrený relikviár bol prinesený a otvorený a sväté drevo Kríža bolo s aj ceduľkou položené na stole. Biskup vystrel ruky nad sväté relikvie a diakoni hľadeli spolu s ním, zatiaľ čo veriaci a katechumeni prichádzali jeden po druhom pred stôl, poklonili sa a pobozkali Kríž. Dotkli ho čelami a očami, pretože bolo zakázané dotknúť sa ho rukami. Táto ostražitosť bola potrebná, keďže sa hovorilo, ako jedného dňa jeden z veriacich, ktorý akože pobozkal Kríž, bol taký bezcharakterný, že z neho kúsok odhryzol a vyniesol ho von ako relikviu. Je povinnosťou diakonov zabrániť zopakovaniu takého zločinu.“* Sv. Cyril, ktorý tiež spomína túto ceremóniu, dodáva dôležitý detail, že „celý obývaný svet je plný drevom Kríža“. Dodáva tiež niektoré informácie o striebornom relikviári, ktorý obsahoval pravý Kríž. V niektorých ďalších pasážach nám Etéria hovorí tiež o kaplnke Kríža (postavenej medzi bazilikami Anastasis a Martyrion), ktorá hrá dôležitú úlohu v paschálnej liturgii v Jeruzaleme.

IDENTIFIKÁCIA PRAVÉHO KRÍŽA

Okolo roka 395 svätý Ján Zlatoústy píše o nájdení troch krížov cisárovnou Helenou spolu s inými, ktorí doložili túto pozoruhodnú udalosť. S touto udalosťou sa spája aj väčšine veriacich známy príbeh o identifikácii pravého Kristovho Kríža spomedzi troch nájdených krížov. Cisárovná Helena chcela zistiť, ktorý kríž je pravý. Preto prikázala, aby sa postupne dotkli s krížmi jednej ťažko chorej ženy. Po dotyku pravého Kríža žena zázračne vyzdravela. Vtedy biskup Makarios Kríž vysoko vyzdvihol, aby ho všetci videli. Na našich ikonách ho vidíme, ako má v rukách okrem Kríža aj zelené bylinky (najčastejšie bazalku) ako symbol životodarnosti Kristovho Kríža. Nakoniec Konštantín započal stavbu chrámu nad svätými miestami. Počas križiackych výprav bola Bazilika svätého hrobu dokončená tým, že zastrešila pod jednou strechou všetky rozptýlené sväté miesta. Dnes, po požiari, zemetraseniach a vojnách, sa bazilika znova hrdo vypína.

ÚCTA KU KRÍŽU V RÍMSKEJ RÍŠI

Zákony Teodózia a jeho syna Valentiniána III. (Cod. Justin., I, tit. VII) zakazovali pod najprísnejšími trestami akékoľvek maľby, rezby alebo rytiny kríža na chodníkoch, aby tento velebný znak našej spásy nebol pošliapaný nohami.

Tento zákon bol upravený Trulánskym snemom v roku 691 (kánon LXXII). Julián Apostata však podľa svätého Cyrila Alexandrijského (Contra Julian., VI, in Opp., VI) učinil zločinom pre kresťanov, ak budú uctievať drevo Kríža, kresliť jeho symbol na svoje čelá, vyrývať si ho na vstupy do svojich príbytkov. Svätý Ján Zlatoústy viackrát spomína vo svojich spisoch úctu ku Krížu.

Za všetky aspoň jednu: „Králi odstraňujúci svoje diadémy berú kríž, symbol Spasiteľovej smrti. Na purpure, kríž. V ich modlitbách, kríž. Na ich zbraniach, kríž. Na prestole, kríž. Cez celý vesmír, kríž. Kríž žiari jasnejšie ako slnko“ Úcta ku Krížu bola taká veľká, že v časoch ikonoborectva bol kríž symbolom, ktorý sa mohol ďalej používať.

KOĽKO ÚLOMKOV KRÍŽA VLASTNE EXISTUJE?

Mnohí sa pýtajú, koľko úlomkov Kríža existuje. Odpoveď na túto otázku sa pokúsil sformulovať francúzsky architekt Charles Rohault de Fleury vo svojej knihe „Les instruments de Passion“, ktorá vyšla v Paríži v roku 1870.

Vyrátal, že ak by sa všetky vtedy známe úlomky zo svätého Kríža pospájali, vyplnili by iba tretinu jeho skutočného rozmeru. Tradícia hovorí, že pri druhom a slávnom Kristovom príchode sa všetky drobné úlomky spoja dovedna, každý príde na svoje pôvodné miesto a svätý Kríž bude znova kompletným.

ČO TO ZNAMENÁ PRE NÁS?

Pre nás, ktorí sa tohto momentu môžeme, a nemusíme dožiť, však bude rozhodne dôležitejšie, aby sme vždy, každý jeden deň, dokázali niesť naše kríže s pohľadom upretým na Krista. On nám svojím utrpením, krížom a vzkriesením (ktoré od kríža rozhodne nemôžeme odlúčiť) nielen ukázal cestu, ale aj ponúkol nový a večný život, ktorý je v ňom.

Daniel Černý

Patrí kríž do modernej domácnosti?

Ema, študentka
Myslím si, že dôležitejší ako kríž na stene, je ten vrytý do srdca. Niekedy visí u ľudí, pre ktorých Ježiš veľa neznamená. Ale zobrazenie ukrižovaného Krista je ako fotka milovanej osoby. Vždy, keď sa naňho pozrieme, spomenieme si na jeho veľkú lásku k nám.

Peter, kňaz
Patrí. Je symbolom spasiteľného diela Ježiša Krista, ktorý zomrel za každého člena domácnosti - modernej aj nemodernej. „Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“(Jn 3,16). Zároveň nám pomáha niesť naše každodenné kríže: „Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním“(Mt 11,28).

Helena, učiteľka
Nie, nepatrí. Dnešný moderný človek sa bojí smrti a kríža, preto ho neprijíma, ignoruje.Za dôležité považuje užiť si, mať pohodlie, byť perfektný. Ak sa objaví problém, nasleduje neprijatie, sklamanie a rozvod. Riešenie tohto stavu spočíva jedine v poznaní a prijatí vlastného kríža. Len cez kríž sa dostaneme na cestu obrátenia, teda k Bohu.

sestra Alžbeta
Áno, určite patrí. Ešte viac ako kedysi. Myslím si, že zo životov mladých ľudí sa vytráca zmysel pre obetu. A bez obety sa mnohé situácie stávajú ťažkým krížom. Na druhej strane, pohľad na kríž mne osobne pripomína, že so mnou kráča ten, kto na tom kríži zomrel.

Mikuláš, bohoslovec
Podľa môjho názoru určite patrí do domácnosti, ktorej základom je Ježiš Kristus. Kríž by pre veriaceho kresťana mal byť aj požehnaním a prejavom Božej lásky. Myslím si, že ak Boh dá niekomu do života kríž, tak mu dá aj silu ho niesť.

Človek aj Boh

1555 rokov od IV. všeobecného cirkevného snemu v Chalcedóne

Chalcedónsky všeobecný cirkevný snem bol zvolaný v roku 451. Bolo iba 20 rokov od ukončenia snemu v Efeze, na ktorom bol odsúdený blud nestorianizmus. Jeho hlavným šíriteľom bol kňaz Nestorius, ktorý učil, že v Ježišovi Kristovi sú dve osoby, božská a ľudská. Ježiš Kristus ako Boh prebýva v Kristovi človekovi ako v chráme. Tvrdil, že Panna Mária nie je Bohorodičkou – Theotokos, ale len rodičkou Krista – človeka, Christotokos. Snem odsúdil Nestória, ktorý bol pre svoje bludné učenie vyobcovaný z Cirkvi.

Po Nestorovom vyobcovaní spory ohľadom Kristovej osoby neutíchli. V teológii sa vytvorili dva smery. Diofyziti a monofyziti. Hlavnými predstaviteľmi diofyzitickej strany bol Teodoret z Cyrrhu a Ján z Antiochie. Alexandrijskú monofyzitickú stranu viedol Dioskurus z Alexandrie, ktorého podporovali mnísi z Carihradu, najmä archimandrita Eutyches. Monofyzitizmus učil, že Ježiš Kristus má len jednu prirodzenosť – božskú. Vykladali to tým, že ľudská Kristova prirodzenosť zmizla v božstve ako kvapka vína zmizne v nesmiernom oceáne, alebo, že zo spojenia božskej a ľudskej prirodzenosti v Kristovi vznikla jedna – zmiešaná prirodzenosť. Tento blud sa šíril rýchlejšie ako blud Nestória. Carihradský patriarcha si veľmi rýchlo uvedomil, aké neblahé dôsledky môže mať na vieru veriacich tento blud, preto archimandritu Eutycha predvolal pred svoj súd a po prešetrení celej náuky ho exkomunikoval. Eutyches sa odvolal do Ríma. Pápež Lev I. (440-461) po preštudovaní spisov potvrdil jeho odsúdenie. Cisár Teodózius II. (408-450) zvolal do Efezu v roku 449 všeobecný snem. Pápež tam poslal svojho legáta sv. Hilára. Na sneme mal byť prečítaný pápežov výklad viery o dvoch prirodzenostiach v Kristovi - božskej a ľudskej (*Tomus ad Flavianum*). Celý snem v Efeze sa však skončil predčasne. Vojaci utýrali carihradského patriarchu Flaviána, ktorý po niekoľkých dňoch na následky zomrel. Takže nebolo dovolené prečítať *Tomus ad Flavianum*, a bol schválený monofyzitizmus. Pápež odsúdil lúpežnú synodu.

Snímka: home.att.net

Novým cisárom sa stal Marcián (450-457), manžel sv. Pulcherie. Veľkou mierou sa zaslúžila o zvolanie snemu a odsúdenie monofyzitizmu tým, že nabádala manžela, aby zvolal Chalcedónsky snem. Snem sa zišiel 8. októbra 451 v cisárskej rezidencii. Bolo to najveľkolepejšie cirkevné zhromaždenie v kresťanskom staroveku. Zúčastnilo sa na ňom 630 biskupov. Pápež poslal na koncil svojich legátov, ktorí celý koncil riadili. Dogmatickú konštitúciu sv. Leva I. proti Eutychovi *Tomus ad Flavianum* konciloví otcovia prijali zvolaním: „Peter skrze Leva prehovoril." *(Petrus per Leonem locutus est)*.

Konciloví otcovia zložili vierovyznanie o dvoch prirodzenostiach v Kristovi. Tento koncil vyhlásil, že treba: **„vyznávať jedného a toho istého Syna a Pána nášho Ježiša Krista; toho istého dokonalého v božstve a toho istého dokonalého v človečenstve; opravdivého Boha a opravdivého človeka... Jedného a toho istého Krista, Syna, Pána jednorodeného treba vyznávať v dvoch prirodzenostiach nezmiešane, nezmeniteľne, nerozdelene, nerozlučiteľne, takže vôbec neprestala rozdielnosť prirodzenosti pre spojenie, ba práve bola zachovaná svojráznosť oboch prirodzeností ,ktoré sa spojili v jednej osobe, v jednej hypostáze, a nie je (Kristus) rozdelený v dve osoby."**

Koncil zároveň vyhlásil koncily v Nicei (r. 325), v Carihrade (r. 381) a v Efeze (r. 431) za koncily ekumenické a zavrhol „lúpežnú synodu" z roku 449.

Na koncile v Chalcedóne sa riešili okrem dogmatickej otázky dvoch prirodzeností Krista aj právne otázke. Pápež Lev Veľký poslal koncilu list, v ktorom vysvetlil pravosť učenia Cirkvi a zásady o poslaní biskupov. Snem jednomyseľne označil pápeža za jedinú viditeľnú hlavu Cirkvi – episcopus universalis. Koncil taktiež rozhodol, že klerikov a rehoľníkov možno žalovať len pred cirkevným súdom. Rehoľníkom pod trestom exkomunikácie zakázal návrat do sveta a uzavretie manželstva, kláštory podriadil dozoru biskupa, na ktorého území kláštor stojí. Koncil taktiež nariadil, že ak bude biskupský stolec uprázdnený viac ako tri mesiace a nedôjde k voľbe biskupa, právo menovať biskupa dostáva príslušný metropolita, na východe patriarcha.

Koncil bol ukončený 1.novembra 451. Všetci prítomní biskupi jednomyseľne podpísali uznesenia koncilu a pápež ich schválil (okrem otázky postavenia carihradského biskupa). Aj samotný cisár Marcián sa zvláštnym mandátom zaviazal dodržiavať tieto uznesenia.

Miroslav Janočko

PODPORTE ČASOPIS SLOVO

SVOJIMI 2% DANE

Časopis SLOVO pre vás vydáva
Gréckokatolícke biskupstvo Prešov a PETRA, n. o.

Druh všeobecne prospešných služieb neziskovej organizácie PETRA, n. o.:
Tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt vo forme:
- vydavateľskej činnosti (**vydávanie SLOVA – časopisu Gréckokatolíckej cirkvi**)
- náboženskej turistiky
- doplňovania knižných fondov eparchiálnej knižnice a farských knižníc
- organizovania vedeckých konferencií, cirkevných, spoločenských a kultúrnych podujatí, duchovných cvičení, stretnutí mládeže a dospelých, seminárov, súťaží, výstav a workshopov, prezentácií duchovných a kultúrnych hodnôt Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku
- obstarávania moderných zariadení a nosičov informácií a ich účelné využívanie
- tvorby a využívania moderných prostriedkov prenosu informácií

Údaje o prijímateľovi:

Obchodné meno alebo názov: **PETRA, n. o.**
Sídlo: **Hlavná 1, 080 01 Prešov**
Právna forma: **Nezisková organizácia**
IČO: **378 866 22**

Sami rozhodnite,
kto potrebuje vaše dane.

POSTUP KROKOV NA POUKÁZANIE 2% Z DANE

a) pre zamestnancov, ktorí požiadali svojho zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania zaplatených preddavkov na daň z príjmov:

1. Do **15.02.2006** ste mali požiadať zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania zaplatených preddavkov na daň.
2. Požiadajte zamestnávateľa, aby vám vystavil tlačivo Potvrdenie o zaplatení dane.
3. Z tohto potvrdenia si viete zistiť dátum zaplatenia dane a vypočítať 2% z vašej zaplatenej dane - to je maximálna suma, ktorú môžete v prospech prijímateľa poukázať. Táto suma však musí byť minimálne 20 Sk.
4. Údaje o vami vybranom prijímateľovi napíšte do Vyhlásenia spolu so sumou, ktorú mu chcete poukázať.
5. Obe tieto tlačivá, teda Vyhlásenie spolu s Potvrdením, **doručte do 30.04.2006** na daňový úrad podľa miesta vášho bydliska.
6. Daňové úrady majú 90 dní od splnenia podmienok na to, aby previedli vaše 2% v prospech vami vybraného prijímateľa.

Poznámky:
- Do kolónky **ROK** sa píše 2005

- Tento rok sa obe tieto tlačivá podávajú **výlučne** na daňový úrad podľa miesta vášho bydliska.
- Čísla účtov prijímateľov nepotrebujete ani ich nikde neuvádzate, nakoľko peniaze na účty prijímateľov prevádzajú daňové úrady, nie vy. Vy platíte celú daň daňovému úradu.

b) postup krokov na poukázanie 2% pre právnické osoby:

1. Právnické osoby môžu poukázať 2% z dane aj viacerým prijímateľom, minimálna výška v prospech jedného prijímateľa je 250 Sk.
2. Vypočítajte si vaše 2% z dane z príjmov právnickej osoby - to je maximálna suma, ktorú môžete poukázať v prospech prijímateľa/prijímateľov, poukázať môžete aj menej ako 2%, musí však byť splnená podmienka minimálne 250 Sk na jedného prijímateľa.
3. V daňovom priznaní pre právnické osoby sú už uvedené kolónky na poukázanie 2% z dane v prospech 3 prijímateľov.
4. Pokiaľ ste si vybrali viac ako troch prijímateľov, vložte do daňového priznania ďalší list papiera ako prílohu a uveďte tam analogicky všetky potrebné identifikačné údaje o prijímateľoch a sumu, ktorú chcete v ich prospech poukázať.
5. Riadne vyplnené daňové priznanie doručte v lehote, ktorú máte na podanie daňového priznania, na váš daňový úrad (zvyčajne podľa vášho sídla) a v tomto termíne aj zaplaťte daň z príjmov.
6. Daňový úrad po kontrole údajov a splnení všetkých podmienok má zákonnú lehotu 90 dní na to, aby previedol sumy, ktoré ste poukázali, v prospech vami vybraných prijímateľov.

Poznámky:
- Čísla účtov prijímateľov nepotrebujete ani ich nikde neuvádzate.
- Okrem daňového priznania už nepodávate na poukázanie 2% z dane žiadne iné tlačivo, čiže ani samotné tlačivo Vyhlásenia pre právnické osoby (aké bolo minulý rok) už nepodávate a ani nebudú akceptované minuloročné tlačivá.

c) postup krokov pre fyzické osoby, ktoré si samy podávajú daňové priznanie:

1. Minimálna výška 2% zo zaplatenej dane v prospech prijímateľa je 20 Sk.
2. Vypočítajte si vaše 2% z dane z príjmov fyzickej osoby - to je maximálna suma, ktorú môžete poukázať v prospech prijímateľa, poukázať môžete aj menej ako 2%, musí však byť splnená podmienka minimálne 20 Sk pre prijímateľa.
3. V daňovom priznaní pre fyzické osoby sú už uvedené kolónky na poukázanie 2% z dane v prospech 1 prijímateľa.
4. Riadne vyplnené daňové priznanie doručte v lehote, ktorú máte na podanie daňového priznania (zvyčajne do 31.03.2006) na váš daňový úrad (podľa vášho bydliska) a v tomto termíne aj zaplaťte daň z príjmov.
5. Daňový úrad po kontrole údajov a splnení všetkých podmienok má zákonnú lehotu 90 dní na to, aby previedol sumu, ktorú ste poukázali, v prospech vami vybraného prijímateľa.

Poznámky:
- Čísla účtov prijímateľov nepotrebujete ani ich nikde neuvádzate.
- Okrem daňového priznania už nepodávate na poukázanie 2% z dane žiadne iné tlačivo, čiže ani samotné tlačivo Vyhlásenia pre fyzické osoby (aké bolo minulý rok) už nepodávate a ani nebudú akceptované minuloročné tlačivá.

PODPORTE ČASOPIS SLOVO SVOJIMI 2% DANE.

Nič vás to nestojí a nám pomôžete.
Ďakujeme!

Poučenie na vyplnenie vyhlásenia o poukázaní sumy do výšky 2 % zaplatenej dane z príjmov fyzickej osoby zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“)

1. Do kolónky „Rok“ sa uvedie zdaňovacie obdobie, za ktoré sa platí daň, teda za ktoré zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane (ďalej len „zamestnávateľ“) vykonal daňovníkovi ročné zúčtovanie preddavkov na daň. Napr. ak sa v roku 2006 platí daň za zdaňovacie obdobie roku 2005, uvedie sa rok 2005.

2. Daňovník je po zaplatení dane z príjmov fyzických osôb oprávnený, podľa § 50 zákona o dani z príjmov, predložiť svojmu miestne príslušnému správcovi dane v prípade, ak tomuto daňovníkovi zamestnávateľ vykonal ročné zúčtovanie preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti vyhlásenie, v ktorom uvedie, že suma do výšky 2 % zaplatenej dane sa má poukázať ním určenej právnickej osobe, ktorou je

a) občianske združenie podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov,

b) nadácia, podľa zákona č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov,

c) neinvestičný fond podľa zákona č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona NR SR č. 207/1996 Z. z.,

d) nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby podľa zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby,

e) účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti podľa § 6 ods. 1 písm. h) a k) zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností,

f) organizácia s medzinárodným prvkom podľa zákona č. 116/1985 Zb. o podmienkach činnosti organizácií s medzinárodným prvkom v Československej socialistickej republike v znení zákona č. 157/1989 Zb.,

g) Slovenský Červený kríž.

3. Podiel zaplatenej dane možno poskytnúť prijímateľovi, ak predmetom jeho činnosti sú

a) rozvoj a ochrana duchovných hodnôt,

b) ochrana ľudských práv,

c) ochrana a tvorba životného prostredia,

d) ochrana a podpora zdravia a vzdelávania,

e) podpora športu detí, mládeže a občanov zdravotne postihnutých,

f) poskytovanie sociálnej pomoci,

g) zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt.

4. Zoznam prijímateľov, ktorým sa môže podiel do výšky 2 % zaplatenej dane poukázať, zverejňuje Notárska komora Slovenskej republiky (ďalej len „komora“) do 15. januára kalendárneho roka, v ktorom možno prijímateľovi túto sumu poukázať.

5. Daňovník vo vyhlásení môže určiť len jednu právnickú osobu (prijímateľa).

6. Daňovník, ktorému zamestnávateľ vykonal ročné zúčtovanie preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti (ďalej len „ročné zúčtovanie“) v súlade so zákonom o dani z príjmov predloží svojmu miestne príslušnému správcovi dane vyhlásenie do 30. apríla roku, v ktorom sa vykonáva ročné zúčtovanie za predchádzajúce zdaňovacie obdobie. Prílohou vyhlásenia je aj potvrdenie od zamestnávateľa o tom, že daň za zdaňovacie obdobie, za ktoré sa ročné zúčtovanie vykonalo, bola zaplatená. To znamená, že do termínu podania vyhlásenia bol zrazený (zaplatený) aj prípadný nedoplatok na dani vyplývajúci z ročného zúčtovania - daňovník, ktorý sa rozhodne predložiť vyhlásenie podľa § 50 zákona o dani z príjmov, nemôže mať nedoplatok na dani z príjmov fyzickej osoby. Ak mal daňovník z ročného zúčtovania preddavkov na daň preplatok na dani, v riadku 11 sa uvedie dátum 31. marec zdaňovacieho obdobia, v ktorom sa podáva toto vyhlásenie.

7. Podiel zaplatenej dane poukázaný správcom dane určenému prijímateľovi nemožno dodatočne upravovať ak sa dodatočne zistí, že daňová povinnosť bola iná. Ak v takom prípade daňovníkovi vznikne preplatok na dani z príjmov fyzických osôb, tento sa zníži o rozdiel medzi sumou poukázanou prijímateľovi a sumou do výšky 2 % z upravenej daňovej povinnosti.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]	

[redacted]							[redacted]				

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]	[redacted]	
[redacted]	[redacted]	

[redacted]

[redacted]

[redacted]	

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]	[redacted]

[redacted]

[redacted]	[redacted]

[redacted]

[redacted]	[redacted]

[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]				

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

POTVRDENIE

o zúčtovaných a vyplatených príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti, o zrazených preddavkoch na daň z týchto príjmov a o priznanom a vyplatenom daňovom bonuse na vyživované deti („daňový bonus") za obdobie (kalendárny rok):

podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon")

Meno a priezvisko daňovníka :..... Rodné číslo[2]: .....

Adresa trvalého pobytu:..... PSČ: .....

01	**Úhrn zúčtovaných a vyplatených príjmov** zo závislej činnosti (§ 5 zákona) v peňažnej i v nepeňažnej forme, vrátane príjmov zo sociálneho fondu a vrátane doplatkov za minulé roky, okrem príjmov, ktoré nie sú predmetom dane a príjmov od dane oslobodených (v Sk)	
02	Zúčtované a vyplatené za mesiace (uvedie sa ich číselné označenie)	
03	Poistné a príspevky (§ 5 ods. 8 zákona) (v Sk)	
04	**Čiastkový základ dane** (r. 01 - r. 03) (v Sk)	
05	**Úhrn preddavkov** na daň zrazených podľa § 35 zákona (bez uplatnenia daňového bonusu) (v Sk)	

Zníženie základu dane podľa § 11 zákona		kal. mesiace	suma
06	a) na daňovníka		

Priznaný a vyplatený daňový bonus podľa § 33 zákona - meno, priezvisko dieťaťa[3]; narodený(á)

			Kal. mesiace	suma
07	1.			
	2			
	3.			
	4.			
	5.			
	6.			
	7.			
	8.			
	9.			
	10.			
08	Spolu 07			
09	Zrazené a odvedené príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie (poistenie)			
10	Označenie mesiacov, v ktorých sa na priznanie daňového bonusu zohľadnila nižšia min. mzda [4]			

Vypracoval: ..... Dňa: .....
Číslo telefónu: .....
DIČ, meno a adresa zamestnávateľa, ktorý je platiteľom dane:
.....
.....
.....

.....
Podpis a odtlačok pečiatky zamestnávateľa, ktorý je platiteľom dane

[1] Potvrdenie vyplní zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane a v riadkoch 06 a 07 uvedie číselné označenie mesiacov a úhrnné sumy v Sk.
[2] U cudzích štátnych príslušníkov sa uvedie dátum narodenia.
[3] V prípade uplatnenia ďalších detí sa uvedú údaje na druhej strane tlačiva v členení podľa tabuľky.
[4] § 2 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov

ČAS RADOSTI

Pamätám si, že ešte sme sa ani poriadne neposchádzali v septembri do školy, a už sme počítali, koľko času zostáva do ďalších prázdnin. Nebolo to tak? Aj keď bolo pred nami ešte more času, vedeli sme, že raz to musí prísť, a každým dňom sme boli bližšie. Tak sa už dlho vopred tešíme na všetko, čo je pre nás príjemné a radostné.

Rovnako pomaly, ale isto sme sa priblížili aj k pôstnemu času. Kto sa teší? Kto teraz od radosti nezaspí? Nikto alebo len veľmi – veľmi málo ľudí. Prečo nás slovíčko „pôst" neprivádza do jasania? Myslím si, že preto, lebo nevieme, čo nám naozaj prináša. Vytráca sa jeho pravý zmysel.

Ježiš nás priamo vyzýva: Nemračte sa! Nebuďte zachmúrení, keď je tu čas pôstu. Ani si neznetvorujte tvár preto, že sa postíte. Naopak, dajte na sebe poznať, že sa tešíte.

Skúsme teraz spolu hľadať spôsob, ako by bolo možné tešiť sa. Budeme hľadať to, čo nám pôst dáva a nie to, o čo nás oberá.

Najľahšie sa nám učí na životných príkladoch a skúsenostiach. Boh nimi nikdy pre svoj ľud nešetril. Svojich „vyvolených" poúča na vlastnej koži, na ich tvrdej a nepoddajnej šiji. Našich otcov viedol štyridsať rokov cestou púšte – cestou pôstu. Nie pre zábavu, nie z krutosti. Robil to preto, aby ich naučil žiť. Aby vedeli prijať slobodu. Pretože boli úplne nemožní. V otroctve len nariekali, lamentovali, ale prijímali jeden úder za druhým. Čo sa však stalo, keď ich Boh vyviedol? Samá vzbura, nespokojnosť, odmietanie. Raz preto, že budú pobití, potom hlad, smäd. Hnusil sa im chlieb z neba, túžili po mäse, spomínali na Egypt. Boh im teda dáva „možnosť postiť sa", aby vedeli prijať život v slobode – so všetkým, čo prináša.

Nič ti to nepripomína? Neustála nespokojnosť s tým, čo sa okolo mňa deje. Všade vidím len to, čo mi škodí a ubližuje. Stále sa živím spomienkami na „staré dobré časy". Neviem prijímať maličkosti každodenného života, nehovoriac už o veľkých krízach a údeloch. Nechceš sa stať iným? Túžiš predsa po tom, aby to tak nebolo. Nechceš byť ako „vymenený"? Pozri, čo Pán pre nás pripravil! Čo nám jeho Cirkev ponúka: PÔST – jeho blízkosť, jeho pôsobenie. Niečo úžasné. Nechceš v pokoji, a dokonca v radosti prežívať to, nad čím si niekedy strácal rozum? Pán nám dáva vidieť plody toho, čo pôst prináša: hojnosť života, radosti, požehnania. Duch sveta ti dáva vidieť len jedno: čo „musíš" podstúpiť, o čo budeš ochudobnený.

Snímka: cfa-www.harvard.edu

Pozri, nikto ťa nenúti. Nikto ťa nemôže ani kontrolovať. Ty sám slobodne rozhoduješ o všetkom. Týchto štyridsať dní sa navonok ničím nelíši od ostatných dní v roku. Koľkí z vás ani počas roka nejedia v stredy a piatky mäso? Aj závodné jedálne sú už tomu väčšinou prispôsobené. A že nebude nijaká zábava a tancovanie? Starším to poväčšine nechýba. A pre mladších: koľkokrát v roku je takých štyridsať dní, keď aj tak, hoci máš príležitosť, nikde nejdeš a sedíš doma? Čoho sa teda bojíš? Z čoho máš strach? Prečo sa mračíš? Ty nemáš čo stratiť. Pán ťa bude milovať rovnako. Teraz ti dáva slobodu rozhodnúť sa.

Pánova moc „premieňať človeka" sa nezmenila. Dôkazom je aj jeden prípad „premenenia" z 2. knihy Samuelovej (11,1 – 12,25). Božie slovo hovorí, že kráľ Dávid konal tak, ako sa Pánovi nepáčilo. Dopustil sa cudzoložstva a nechal dokonca zabiť nevinného manžela ženy, po ktorej zatúžil. Ale uznal svoju vinu. Pán mu odpustil hriech, a tak nezomrel. Ako následok hriechu však mal zomrieť jeho syn, počatý z cudzoložstva. Dávid vtedy veľmi prosil Boha o chlapcov život. Prísne sa postil. Ležal na zemi, nejedol. Chlapec však napriek tomu zomrel a nik sa neodvážil povedať mu o tom. Keď sa o smrti dozvedel, zachoval sa tak, ako to nik nečakal. Umyl sa, pomazal, obliekol a išiel do domu Pána klaňať sa mu. Potom sa vrátil domov a prijal pokrm. Nik jeho konaniu nerozumel. Zdalo by sa, že pôst bol predsa zbytočný, keď chlapec zomrel. Dávid však nechcel Boha vydierať, prosil ho. Pán svoje rozhodnutie nezmenil, ale cez pôst zmenil Dávida. On prijal s pokojom to, čím ho Pán navštívil. Nie je to oveľa väčší zázrak? Nato ho Pán požehnal synom Šalamúnom.

Nádherná skúsenosť. Ani my nejdeme teraz vydierať Pána. Nebude to naša „protestná hladovka". Vstupujeme do pôstu – do Pánovej blízkosti, aby mohol premeniť aj nás. Aby nás naučil žiť v slobode. Chce nás svojou blízkosťou premeniť ako Dávida, aby sme nikdy nestrácali pokoj a nádej. Radujme sa teda a povedzme Pánovi: „Chvála ti, že už je tu ten čas".

Takto približne vyzeral jeden môj príhovor k bratom a sestrám, ktorých mi Pán zveril. Aj keď som cítil, že im mám tieto slová povedať, predsa sa ozvali pochybnosti, či je správne hovoriť o pôste ako o čase radosti. Pán ma však zbavil nepokoja, keď mi v ten večer pri modlitbe poslal slovo od proroka Zachariáša: „Pôst bude pre Júdov dom plesaním, radosťou a veselou slávnosťou. Milujte však pravdu a pokoj!"

Opakujem teda: Radujme sa!

Marek

Po stopách apoštola národov

Názov mojej diplomovej práce znel Misia v rukách dnešného človeka. Pamätám si zdvihnuté obočie mojich spolubratov v semináři, keď počuli, o čom chcem písať. Priznávam, že v polovici môjho snaženia mi akosi došiel dych.

Niežeby som nemal dostatok teoretických vedomostí. Kníh s témou misií je veľa. Chýbalo mi však niečo podstatné a nenahraditeľné – osobná skúsenosť.

Od obhajoby mojej diplomovej práce už prešlo niekoľko rokov. A ja som už na misii bol. Bola však troška iná ako tie, o ktorých som v diplomovke písal. O tom, že sa ako vojenský duchovný zúčastním mierovej misie pod záštitou OSN UNFICYP na Cypre, sa mi v časoch môjho teologického štúdia ani nesnívalo. Boh nás však často vedie cestami, po ktorých sme možno ani nechceli kráčať. Zrazu som stál na letisku v Larnake a rozmýšľal o tom, na čo asi myslel sv. apoštol Pavol, keď sa jeho nohy dotkli cyperskej pôdy, kde začal realizovať svoje poslanie na jeho prvej misijnej ceste.

MISIJNÉ ZAČIATKY

„A oni vyslaní Duchom Svätým, došli do Seleucie a stade sa preplavili na Cyprus. Keď prišli do Salaminy, hlásali Božie slovo v židovských synagógach. Mali so sebou aj Jána ako pomocníka.“ (Sk 13,4-5)

Takto sa začína v Skutkoch apoštolov opis Pavlovho pôsobenia na Cypre. Nechcem, aby to znelo nonšalantne, no na sv. apoštola Pavla som počas svojej misie myslel často.... vlastne každý deň. Slávni umelci nám často tvrdia, že vo svojej tvorbe nemajú žiadny vzor, že sa snažia o to, aby boli originálni. A už vôbec ho nemajú v svojom osobnom živote. Neviem, či práve slovo „vzor“ vystihuje to, čo sa tu neobratne snažím naznačiť. Ak pocítime v živote kríž, trápenie, ťažkú životnú situáciu, keď sa stane, že sa v cudzom nepriateľskom prostredí ocitneme sami, myslím naozaj sami – len ja a oni, vtedy nám môžu pomôcť veci, na ktoré si inák nespomenieme.

Práve som narukoval, myslel som si, že to bude dobré, no nebolo. Neviem, či ste boli niekedy v situácii, keď sa celý deň tešíte na to, že večer si v tichosti budete môcť ľahnúť a s hlavou zaborenou do spacáku sa poriadne vyplačete. Keď si nakoniec ľahnete, ste tak veľmi unavení, že na plač vám nezostalo veľa síl. V takej chvíli som myslel na Jozefa Egyptského. Aj on to mal ťažké – otroctvo, väzenie, krik, ľudia vyznávajúci iné hodnoty, než boli tie jeho.

Teraz je to však iné. Stojím na letisku v Larnake, v živote mi nebolo tak teplo, myslím na svätého apoštola a na to, že som si zabudol slnečné okuliare a ochranný krém na ruky a tvár. O dva dni nato dostávam takmer úpal. Takto akosi (ak má pamäť neklame), za začalo moje pôsobenie v misii.

DROBNÉ SEMIENKA A TVRDÍ CHLAPI

Na otázky typu - Koľko vojakov ti chodí na liturgie? Koľko prijímaní si v nedeľu rozdal? V prvý piatok ich ide veľa na spoveď? – neodpovedám rád. Je veľký rozdiel medzi pastoračným pôsobením kňaza v civilnej farnosti a takmer misijným pôsobením medzi vojakmi. Do Kristovej žatvy veľakrát nejdete na kombajne, ale skromne pešo, a ste Bohu vďační za každý klas, ktorý zdvihnete pri ceste. No vráťme sa k otázke. Svätú omšu som slávil spoločne s našimi vojakmi každý deň. V nedeľu som mal štyri sväté omše. Jednu anglickú pre študentov z blízkej univerzity a tri slovenské. Spoločne sa na nich zúčastnilo asi 120 ľudí. Našich vojakov tam bolo okolo 200. Na väčšie sviatky bola účasť takmer stopercentná. Božia milosť, ale aj odlúčenosť od domova, od svojich najbližších, drobné semienka viery zasiate v srdciach tvrdých vojakov ešte v detstve spôsobili to, že mi bolo dopriate vidieť klíčiť a rásť vieru na miestach a u ľudí, u ktorých by som to nikdy nečakal. V kútiku srdca však cítim, že to bola ešte jedna vec, ktorá ich privádzala bližšie k Bohu. Priateľstvo!

NÁVRAT DO OTCOVEJ KOLÍSKY

Raz, keď som spolu s niekoľkými priateľmi oddychoval (bolo to v rámci dlhého pešieho presunu, ktorý sme museli absolvovať) opretý o figovník, mi môj kamarát povedal: „Otče , je super, že mám kamaráta kňaza.“ Priateľstvo je niečo, bez čoho pôsobenie kňaza v armáde stráca zmysel. Tomáša som spoznal ešte ako vojak povinnej služby v Martine. On tam bol už ako profesionálny vojak a patril k mojim veliteľom. Bol to tvrdý

roker. Mal vlastnú neopunkovú kapelu. Trikrát v týždni som im otváral miestnosť, kde chodili cvičiť. Často sme sa rozprávali o viere, o Bohu, o všetkých tých veciach, ktoré Tomáš nazýval „hlúposťami". Nevidel som ho niekoľko rokov. Stretli sme sa na misii. Oprášili sme naše priateľstvo a ja som si pomaličky začal všímať, že je akýsi iný. Týždeň pred naším návratom domov som ho pokrstil v kostolíku Agia Marína blízko Dherinie, ktorý sa nachádzal v nárazníkovom pásme, kam nikto z miestneho obyvateľstva už tridsať rokov nemá prístup. Samozrejme, po krste nasledovala krstná hostina. Tomášov krstný otec (náš spolubojovník na misii) mu nechal na Slovensku vyšiť krstnú košieľku, chlapci mu celý mesiac tajne vyrezávali kolísku. Bolo to veľmi pekné, no to najkrajšie sa skrývalo v Tomášovej duši. Nikdy som nikoho nevidel tak úprimne sa tešiť z toho, že sa mu odpustili všetky hriechy. „Martinka (jeho priateľka) je na mňa veľmi hrdá!" Bola to posledná veta, ktorú mi na Cypre povedal.

BOLESŤ, KTORÁ ZBLIŽUJE

Pre každého z nás má Boh pripravenú inú cestu. Život prináša však aj to, po čom nám ostane v srdci smútok.. Pri nehode v hlavnom stanovisku slovenských síl na Cypre - Campe generála M.R.Štefánika vo Famaguste zahynul jeden z nás. Pri posviacke pietneho kameňa, ktorý sme mu nechali urobiť pri heliporte, kde zahynul (a potom stále, keď som za Martina slúžil zádušnú sv. liturgiu), som videl v očiach aj tých najtvrdších vojakov slzy. Bolesť, ktorú sme všetci cítili, nás zblížila, každý vedel, že sa to môže kedykoľvek stať aj nám.

KEĎ ZATVORÍM OČI A OTVORÍM ZOŠIT

19. január 2006 je dátum, ktorý veľa vecí zmenil. Nič už nebude také ako predtým. Zvlášť to platí pre rodiny, ktoré stratili pri leteckom nešťastí svojho syna, otca , brata. Keď zatvorím oči, stále vidím tváre otcov a mám, ktorým som bol spolu so svojím veliteľom oznámiť tu najsmutnejšiu správu. Keď otvorím zošit, kde mám telefónne čísla a adresy kamarátov z misie, myslím na to... Čo keby to nebol Cyprus, kde som s nimi bol, ale Kosovo?

Viera, nádej, česť, hrdinstvo sú slová, ktoré nám možno veľa nehovorili. Snáď sme ich význam už pochopili. Som vďačný Bohu za to, že mi doprial byť kňazom vojakov. Neprestávam ho prosiť o silu, aby som im bol nielen dobrým duchovným vodcom, ale aj kamarátom, na ktorého sa môžu za každých okolností spoľahnúť.

Ján Čupalka

Krížová cesta

Dvanásta stanica

Naozaj dotrpel, už iba umrieť má.
Boh ťažko dýcha, veľký kríž sa mihá,
níž a níž padá tma.
Všetkému koniec. Kopija, čo do srdca
mu stotník vrazí,
z dvoch jeho príród, z hypostázy,
z duše a tela zároveň, vytiahne,
vezme, vycedí čo i len možnosť,
že by vytrpel niekedy.
Je celkom sám, je ako Adam
v kvitnúcej rajskej nevine a kráse.
Tri hodiny je sám a sám a ochutnáva
víno naše.
Zaťatá hlúposť človečenstva!
A utajená Božia sláva!
Oťažel hosť náš visiaci a pomaly na
hruď padá hlava.
Máriu Matku nevidí, Otec sa k nemu
nehlási.
Pomaly pije z čaše smrti jed horkým
blenom chutiaci.
To trpké víno s vodou pomiešané ti,
Pane, nepostačilo,
že hlavu dvíhaš odrazu a smutno
voláš: Sitio!?
Ešte si smädný? Mňa voláš to, Pane?
Ja som ti ešte zapotreby aj s hriechmi,
čo sa hanbím za ne?
Ježišu Kriste, ja ti chýbam, a všetko
bude dokonané?

Paul Claudel

Ján Krstiteľ posiela učeníkov za Ježišom. Snímka: freebiblereview.com

A čo keby Pán povolal späť...?

Jeden môj priateľ, kňaz z USA, minule položil svojim farníkom nasledovnú otázku: „Viete si predstaviť, čo by sa stalo, keby Pán povolal späť všetkých kňazov sláviť najbližšiu nedeľnú liturgiu do svojej domovskej farnosti? Teda, že by každý šiel domov, do farnosti, z ktorej vyšiel." Chcel tým docieliť, aby sa ľudia vo farnosti, ktorú vedie a ktorá bola založená v roku 1958, zamysleli nad tým, že cirkevnému spoločenstvu ich eparchie neprispeli žiadnym kňazským povolaním, a že sa buď modlia málo, alebo zle. Predsa len, takmer päťdesiat rokov je celkom slušná doba na to, aby aspoň niekoho Pán povolal, ak sú ľudia otvorení pre jeho hlas. A natíska sa otázka: Ako by to dopadlo a ako by to vyzeralo v našich farnostiach? Sám poznám niekoľko farností, kde by nebolo problémom to, kto by slávil, ale či by sa vôbec pomestili všetci rodáci kňazi okolo svätého prestola. Ale asi by sme našli aj farnosti, kde by veriaci v nedeľu zostali smutní a bez Krista... Aj keď takýto príkaz od Pána je iba hypotézou, chcem, aby sa zamyslel každý jeden člen ktorejkoľvek farnosti a cirkevných spoločenstiev ako celku nad tým, aký je a bol ich prínos k povolaniam do duchovného života.

Zo západných krajín pomaly prichádza aj k nám klesajúci záujem o povolania, do rehoľného života zvlášť. Doba nie je duchovným povolaniam naklonená. A tak potreba modliť sa za povolania je tu stále, nezávisle od toho, či momentálne máme relatívne dosť duchovných osôb. Možno niekde vo svete práve tie naše budúce povolania potrebujú či potrebovať budú. A v konečnom dôsledku, čo ak by Pán povolal každého späť domov?

Daniel ČERNÝ

Ku komu sa modliť?

Málo sa modlím k Bohorodičke, takmer vôbec. Ak sa modlím, tak len Raduj sa. Celý ruženec sa pomodlím len niekedy v chráme pred liturgiou. Radšej mám modlitby k Ježišovi. Je to zlé?

(Katka, 17)

Milá Katka!

Najjednoduchšie by bolo odpovedať jednou vetou: „Nie, nie je to zlé."

Ale keďže asi čakáš dlhšiu odpoveď, budem pokračovať.

Modlitba je definovaná rôznymi spôsobmi, ale prikloníme sa k názoru, že je to „rozhovor s Bohom". Teda už to nám naznačuje, že sa máme obracať na neho a že všetka naša úcta, vďaka i prosba smeruje k tomu, od ktorého dostávame a očakávame pomoc. Veríme, že je to dobrý Otec, ktorý nás miluje a svoju lásku k nám dokonale dokázal vo svojom Synovi Ježišovi, ktorého poslal na svet, aby sme mali večný život. Ježiš Kristus nás naučil modliť sa „Otče náš" ako prototyp našej modlitby k Bohu.

Modlitba k Bohorodičke často zamestnáva nespokojné duše špekulantov, lebo čím je človek inteligentnejší, tým viac chce všetkému rozumieť.

Problém je v našom myslení a v pohľade na modlitbu a na Cirkev. My sa cítime pri súkromnej (osobnej) modlitbe, dokonca aj pri spoločných bohoslužbách, sami zoči – voči Bohu, s ktorým hovoríme. Je to preto, lebo v spoločnosti, a potom aj v Cirkvi sa stratil tento duch spoločenstva – vzájomnosti a my sme ho nezažili, necítime sa súčasťou jednej stavby, jedného organizmu, mystického tela Ježiša Krista, t.j. Cirkvi. Keby sme prežívali hlbokú jednotu s ostatnými deťmi nášho Otca, s našimi bratmi a sestrami, na čele s Ježišom Kristom a svätými, nebol by to problém.

Snímka: archív redakcie

Duchovnosť našej Cirkvi si predstavuje Boha či Krista uprostred spoločenstva svätých. Teda moja modlitba k Bohu je modlitbou celého nebeského spoločenstva spojeného so mnou. Deje sa to v spoločenstve Svätého Ducha, teda našim vzájomným prepojením, na princípe stavby, kde sú maltou Kristovej lásky pevne pospájane jednotlivé „živé kamene" Cirkvi - chrámu, ktorý stojí na základnom kameni, a ním je Kristus.

Naše vzťahy tu na zemi sú často veľmi pevné a krásne. V cirkevnom spoločenstve, kde vládne Duch Ježiša Krista, teda láska a jednota, to môžeš zakúsiť najlepšie. A takéto vzťahy sú mocnejšie ako smrť, ktorá ich nedokáže zničiť. Preto pokračujú aj v nebeskom spoločenstve a dokonca sa posilňujú, lebo sú očistené od akéhokoľvek hriechu, vypočítavosti, pretvárky či sebectva. Viera v túto skutočnosť je viditeľná práve v liturgických modlitbách východných cirkví, v ktorých nikdy nechýba modlitba k Bohorodičke a k svätým či prosba o ich príhovor. Mnohé naše modlitby sa zakončujú zvolaním „na príhovor Bohorodičky...". Je tu vyjadrená viera v spoločenstvo svätých - v Cirkev, ktorú tvoria nielen pokrstení žijúci na zemi, ale i tí, ktorí už vo viere zomreli. Modlíme sa k Bohu opierajúc sa o slová Ježiša Krista: „Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi." (Mt 18,20) „Veru, veru, hovorím vám: Ak budete o niečo prosiť Otca v mojom mene, dá vám to." (Jn 16,23)

Želám ti, aby si zažila tohto Ducha jednoty s bratmi a sestrami v cirkevnom spoločenstve a mohla si živo predstaviť a zakúsiť modlitbu k Bohu v spoločenstve Bohorodičky a svätých.

o. Dávid Zorvan

ČO JE NA MODLITBE NAJDÔLEŽITEJŠIE?

JANKO, 17 R.: Ja osobne potrebujem na modlitbu dôvod (nejaký impulz, udalosť, poďakovanie za pomoc... – impulz sa nájde vždy). Musíme sa nechať viesť Svätým Duchom a v rozhovore dať priestor aj Bohu, aby sa vyjadril.

JANKA, 14 R.: Pri modlitbe je asi najdôležitejšie ticho a uvedomenie si, čo to modlitba vlastne je, že je to rozhovor s Bohom, treba udržiavať s ním kontakt a vnímať jeho prítomnosť.

PEŤO, 23 R.: Pre mňa je pri modlitbe najdôležitejšia viera. Veriť v to, že Boh ma počuje. Ale aj ja musím počúvať jeho, lebo ináč by to bolo zbytočné. Boh mi chce pomôcť, poradiť, ale ak ho nepočúvam, potom je zbytočné modliť sa.

ŠTEVKA, 20 R.: Niekedy som si myslela, že je zbytočné Bohu všetko hovoriť, načo, keď On to aj tak vie. Teraz už viem, že to robím pre seba, lebo keď sa s Bohom v modlitbe rozprávam a hovorím mu, ako sa cítim, z čoho sa teším, čoho sa bojím, tak si hlbšie uvedomujem, čo sa v mojom živote deje, že som len biedny človek, ktorý by bez Boha nebol ničím. Modlitbu beriem ako „rande" s Bohom, na ktoré sa veľmi teším. Myslím si, že každý človek si musí nájsť k modlitbe tú svoju cestu a vybrať si ten spôsob modlitby, ktorý mu najviac vyhovuje, aby sa cítil dobre, lebo Boh sa prispôsobí.

Anketu pripravila Števka Čepová

PREČO JE DOBRÉ POSTAVIŤ V BABYLONE VEŽU (II.)

Takýmto spôsobom sa mnohé národy chceli postaviť proti Pánovi. No boli aj takí, ktorí odmietali jeho existenciu. Pre každú udalosť nachádzali racionálne vysvetlenie; tí hovorili, že potopa (ak ju máme analyzovať vedecky) nebola ničím iným, len obyčajným prírodným javom.

Boli presvedčení, že raz za 1656 rokov sa nebesá otriasajú, v dôsledku čoho dochádza k vyvrhnutiu vody. „Aby sa predišlo novému otrasu, musíme prijať predbežné opatrenia a postaviť nebu podpory – jednu na severe, jednu na juhu, ďalšiu na východe a na západe. Ako prvá bude postavená naša veža na východe v Babylone“. ... Pán im dovolil zažívať čiastočné úspechy, aby potom nevyhlásili: „Ak by nám dal dostatok času na postavenie veže, mohli by sme ho premôcť“. Tehly sa objavovali akoby samy. Keď niekto položil tehlu, v stene sa objavili dve, ak boli položené dve, v stene sa zjavili štyri.

Veža rástla a čoskoro bola taká vysoká, že chýbal už len rok, aby bol postavený završujúci kameň. Nakoniec Pán zostúpil na zem spolu so sedemdesiatimi anjelmi, aby zavŕšil súd nad týmto pokolením.

Pán rozhodol takto: „Dám im poslednú šancu k pokániu. Ak ju využijú, hoci si nezaslúžia odpustenie, dostanú ho, lebo, koniec koncov, vidno za nimi jednu dobrú vec: vládne medzi nimi pokoj a zhoda.

Ako je známe, nikto z tohto pokolenia sa nevrátil k Pánovi, nenapravil sa. V dôsledku toho dostali to, čo si zaslúžili. Pričom každý dostal trest, ktorý zodpovedal vážnosti jeho hriechu.

Tí, ktorí hovorili: „Poďte, dvihneme sa hore a postavíme sa na vrchol veže, aby sme boli v bezpečí pred budúcou potopou“, boli roztratení po celom svete. Každý z nich bol navrátený do tej krajiny, z ktorej pochádzal. Tí, ktorí hovorili: „Postavíme vežu, aby sme viedli vojnu proti Pánovi“, boli premenení na opice, duchov a démonov. Trestom pre tých, ktorí chceli urobiť vežu centrom modloslužby, bolo pomiešanie jazykov. Pán povedal: „Tento hriešny plán mohli zosnovať iba ľudia so spoločným jazykom pre všetkých. Odteraz budú rozdelení jeden od druhého tým, že si nebudú rozumieť. Nech hovoria rôznymi jazykmi“. Aký osud postihol vežu? Spodnú časť pohltila zem, vrchná zhorela a stredná ostala stáť na zemi.

Budova Európskeho parlamentu v Štrasburgu inšpirovaná Babylonskou vežou podľa Pietra Bruegela; Snímka: asups.ups.edu

Pán sľúbil, že žiadna potopa už nebude. Ľud neveril, lebo súdil o Bohu ako o človeku, ktorý nevie dodržať slovo. Ba viac. Myslel si, že Boha možno vyľakať postavením bôžika. Chcel sa proti jeho trestu brániť špekulovaním. Pokolenie Nimróda nepoznalo Boha osobne. Nechápalo cenu pokánia.

Kto je pre mňa Boh? Niekto, kým môžem manipulovať? Pred kým môžem utiecť? Rozhodnutiu ktorého sa môžem vyhnúť? Alebo ho poznám ako svätého všemohúceho Boha, ktorého cesty sú priame, dobré a plné požehnania pre tých, ktorí k nemu prichádzajú v bázni a oddanosti?

preložila a upravila
Valéria Juríčková

Objavili palác kráľa Dávida

Vo východnom Jeruzaleme objavili archeológovia pri vykopávkach pravdepodobne palác kráľa Dávida. Nález zvyškov stavby sa nachádza v tzv. Dávidovom meste, na vŕšku južne od starého mesta.

Archeologička Eilat Mazarová si je istá, že objavila dom, na ktorého stavbu poslal fénický kráľ Hiram v Týre stavebný materiál a remeselníkov (2 Sam 5,11 a 1 Krn 14,1). Archeológ Gabriel Barkay z Univerzity Bar-Ilan vyhlásil, že ide o veľmi významný objav, pretože doteraz máme iba málo podložených poznatkov z obdobia vlády kráľa Dávida. Vedci sa domnievajú, že na základe kúskov keramiky z Dávidovho mesta objavili dôkaz o paláci kráľa Dávida, ktorý vládol v období od r. 1004 -1003 do r. 965 - 964 pred Kristom.

KATH-NET/-zg-TK KBS

Vnútorné rany

Pokračujeme v našom odhaľovaní vnútorných chorôb a hľadaní liekov na ich uzdravenie.

Boh nám dal na telesné a psychické neduhy lekárov. Liečenie duchovných chorôb patrí Cirkvi. Ježiš prišiel, aby nás vyslobodil a uzdravil. Keď uzdravoval telesné a psychické neduhy, robil to zo súcitu a ako viditeľné znamenie, že Božie kráľovstvo je už tu. Uzdraveným povedal: „Nikomu o tom nehovor" alebo: „Nech sa to nikto nedozvie". Naproti tomu pri duchovnom uzdravení, keď napríklad vyhnal démonov, povedal: „Vráť sa domov a rozprávaj, aké veľké veci ti urobil Boh"(Lk 8,39). Keby bol uzdravil iba telesné a psychické utrpenie, hriechy a zloba by zostali. Ale keď uzdravuje duchovné choroby, zachraňuje nás, oslobodzuje a vytvára v nás nový svet.

Ježiš neprišiel na to, aby svet vylepšil, ale aby vytvoril nový svet. Svojím zmŕtvychvstaním vytvoril nový svet už tu na zemi. S Ježišovým zmŕtvychvstaním sa začalo nové stvorenie a Svätý Duch v nás pôsobí. Všetko utrpenie a všetko zlo pochádza z hriechu. Preto je normálne, že naše psyché a naše telo sa uzdraví, keď sa oslobodíme od zloby. V okamihu, keď sme sa postavili proti Bohu, vzopreli sa mu ako Adam a Eva, oddelili sme sa od neho.

Život, ktorý nám Boh dal, je odrezaný od svojho prameňa, už netečie, ale vysychá. Duchovne chorí sme vtedy, keď nenávidíme, sme zlí a žiarliví, iných ohovárame, sme leniví, lakomí, pyšní. Vtedy vždy potrebujeme liek. Človek, ktorý je v nepriateľstve s Bohom, už nežije, vegetuje, kým ešte žije jeho telo. Duch je už mŕtvy a duchovná smrť je nebezpečnejšia ako telesná. Na tomto mieste ponúkame príznaky, ktoré signalizujú, že naša duša môže ochorieť.

1. Pýcha = prehnaná hrdosť – som najlepší vo všetkom.

2. Pokrytectvo - pokrytectvo je predstieranie dobrých názorov, dobrých vlastností, dobrých úmyslov. Slovo pokrytec pochádza z gréckeho slova hypokrite´s, ktoré znamená herec, a hypokrinein, čo znamená hrať úlohu.

3. Hanblivosť, bojazlivosť - nesmelý človek je človek, ktorý ľahko pociťuje obavy, strach, a preto sa stiahne, nehovorí atď. Je to človek s malou odvahou, málo nenútený, rozpačitý (z lat. timidus, ktoré pochádza zo slovesa timere, čo znamená báť sa).

4. Komplexy vo všeobecnosti - komplex je blok v človeku na nevedomej úrovni. Napr. komplex menejcennosti - dráždivá potreba sebapotvrdenia slovami (niekto, kto stále hovorí alebo musí mať vždy posledné slovo), skutkami (presadzuje vážnosť svojej osoby, aby zakryl vlastnú neistotu). Daný človek si to bežne neuvedomuje.

5. Priťahovanie pozornosti, túžba byť vždy stredobodom pozornosti - napr. niekto, kto je vždy v popredí alebo sa v rozhovoroch mieša do reči, alebo sa neprestajne smeje. Je to človek škriepny, ušomraný atď.

6. Ospravedlňovanie - ospravedlniť sa znamená ospravedlňovať správanie iných alebo svoje vlastné. Pochádza z latinského ex, čo znamená zbavovanie sa, a cusare , čo znamená vina.

7. Precitlivelosť - všetko zraňuje: výčitka, slová, skutky, gestá, pohľady, pretože všetko sa vysvetľuje.

8. Necitlivosť - človek je tak veľmi zranený, že sa stane akoby múrom alebo kameňom v usadenej vrstve rieky - všetko ide pomimo neho bez toho, aby sa ho to zjavne dotklo.

9. Samotárstvo

10. Neustála túžba po uznaní - ten, kto túži po pochvale.

11. Hypochondria - človek vždy pozoruje svoje ťažkosti alebo preháňa vlastné príznaky. Hypochondrickú osobu celé dni niečo bolí.

12. Depresie

13. Strachy a fóbie

Možno si u seba objavil viaceré z týchto príznakov a rozmýšľaš, čo s tým urobiť. Boh pozná odpoveď na tvoju otázku: „Jeho cesty som videl, uzdravím ho, budem ho viesť a dám mu útechu... ja ho uzdravím" (Iz 57, 18-19). „Duch Svätý prichádza na pomoc našej slabosti" (Rim 8,26) a je to zázračný lekár, púšťa sa do riešenia problémov a my sa ho máme držať. Čo sme teda povinní urobiť v tomto procese uzdravenia my sami? Hľadať pomoc, ktorú Cirkev už ponúkla. Je mnoho seminárov, duchovných cvičení, svätých liturgií s modlitbami za uzdravenie, kde sa tento dar ponúka pre všetkých.

Anton a Alžbeta Pariľákovci

„Bože, buď milostivý mne hriešnemu" (Lk 18, 13)

Znova som padol. Koľký raz to už bolo? Druhý, tretí, štvrtý? Už to ani nepočítam. Ty to však vieš, Otče. Ty všetko vieš. Vieš aj to, že už nemám silu vstať a pokračovať!

Ten, ktorý mi celý čas vládol, ma teraz nechal ležať v prepadlisku vlastných hriechov. Opustil ma! Celý deň mi „pomáhal". Pomáhal mi rozhnevať každého, s kým som sa dnes stretol. Pomáhal mi surovými slovami, slovami bez lásky, odstrčiť a odohnať všetkých, ktorí mi chceli urobiť radosť. Tých, ktorí ku mne prišli s úsmevom na tvári, aby mi spríjemnili deň a odovzdali časť seba. Tých, ktorí mi priniesli svoje otvorené srdce, aby sa aj moje naplnilo láskou. Tých, ktorí okolo mňa prešli a chceli ma pozdraviť teplým pohľadom. Napokon i tých, ktorí sú mojimi najbližšími... otca, matku... Tých, ktorí pri mne vždy stáli a pomáhali mi od môjho detstva pri každom bolestnom kroku i v každej radostnej chvíli. Tých, ktorí boli pre mňa útočiskom, ochranou pred búrkami sveta.

Najviac ma trápi to, že ma odohnal od teba. Od lásky. Od pokoja, ktorý ma vždy napĺňal. Od útočiska, kde som sa mohol kedykoľvek ukryť. Od ochrany, ktorá ma sprevádzala všade, kam som šiel. Od slobody, ktorá ma vždy nechávala, aby som sa rozhodol, ako sám chcem. Od večného života, ktorý ma čakal.

A ja? Ja som sa ním nechal viesť. Zavrhol som ťa, lebo prišiel on a sľúbil mi čosi iné.

A ty? Ty si ma nechal, aby som sa rozhodol, ako chcem. Trpezlivo si niesol moje rozhodnutie. Sledoval si moje počínanie a čakal si. Čakal si, Otče, či nájdem silu skončiť s hriešnym životom. Áno, Otče, chcem byť s tebou naveky. Je mi to ľúto, že som pohrdol tvojou láskou, že som žil bez teba, že som žil v hriechu. Prosím ťa, Otče, odpusť mi! Prijmi ma do svojho lona a už nikdy nedopusť, aby som sa od teba odlúčil. Buď mi milostivý, Otče!

Martina Jacková

ADOPCIA *na diaľku*

Rehoľná sestra Magdaléna Cerovská navštívila 17. 11. 2005 Slovenskú katolícku charitu. Od augusta 2005 Slovenská katolícka charita (SKCH) sprostredkúva okrem adopcie na diaľku do Indie aj adopciu na diaľku do Albánska. Adopcia znamená finančné podporovanie konkrétneho dieťaťa z rodín a krajín, kde rodičia nemajú možnosť dieťaťu poskytnúť nádej na dôstojný život v dospelosti.

Rehoľná sestra Magdaléna Cerovská pôsobí v Albánsku. S manažérkou projektu Adopcia na diaľku SKCH Máriou Takáčovou doladili podrobnosti spolupráce na tomto spoločnom projekte. Doteraz bolo slovenským adoptívnym rodičom pridelených 27 albánskych detí. Ostatné čakajú na svojich dobrodincov.

Snímka: www.fas.usda.gov

SKCH je so sestričkou vo veľmi úzkom kontakte. Vie preto zaručiť úplnú spoľahlivosť použitia prostriedkov darcov. Sestra Magdaléna so spolusestrami taktiež spravujú centrum pre deti z chudobných rodín v prímorskej osade Tale – Bregdeti. Centrum je schválené štátom ako stredisko na výchovu detí a mládeže.

CENTRUM PRE DETI V TALE

V prímorskej osade sestry dobudovávajú centrum pre deti rôzneho veku. Venujú sa v ňom predškolákom aj starším deťom. Tie tu navštevujú rôzne kurzy (šitie, remeslá, cudzie jazyky, majú tu doučovanie...). V tejto osade sa nachádzajú deti, ktoré ešte ako desaťročné nevedia čítať a písať alebo vo svojich dvanástich rokoch sa doteraz nemali možnosť naučiť používať zubnú kefku. Mnoho rodičov z tejto pastierskej oblasti je negramotných. Zato sú, podľa sestry Magdalény, starostliví a zodpovední. Bez vzdelania nemajú tieto deti žiadnu perspektívu do budúcnosti. Minimálna suma pre dieťa v Albánsku je 550,- Sk mesačne alebo 6.600,- Sk ročne.

Číslo účtu v ČSOB pre Albánsko je 4002454960/7500.

Komunikácia s centrom v Albánsku je v slovenčine.

ELEKTRINA LEN NIEKOĽKO HODÍN ZA DEŇ

Na včerajšom stretnutí sestra Magdaléna podotkla, že k ťažkým podmienkam, v ktorých ľudia v Albánsku žijú, sa pridávajú ďalšie nepríjemnosti, ktoré sestrám sťažujú prácu. Napríklad, odchádzajúca vláda s novou si robia prieky. Nová dala zbúrať stavby, ktoré boli zhotovené za starej, stará dala zasa vypustiť priehradu v blízkosti centier. Z tohto dôvodu z už dovtedy obmedzeného prívodu elektrickej energie je tento ešte viac zredukovaný len na niekoľko hodín denne.

POTREBY PRE CENTRUM

Sestry s vďakou privítajú aj finančnú podporu pre rôzne potreby detí v centre v Tale – Bregdeti (strava, vybavenie učební, školské pomôcky, potreby pre záujmové krúžky). Frekvencia a výška príspevkov na tento účel je ľubovoľná.

AKO SA ZAPOJIŤ DO PROJEKTU?

V prípade záujmu môžu potenciálni adoptívni rodičia SKCH kontaktovať na e-mailovej adrese charita@computel.sk alebo na tel. čísle 02/5443 1506. Informácie o adopcii na diaľku môžu tiež nájsť na www.charita.sk. Adopcia srdca do Afriky Na základe otázok viacerých záujemcov o pomoc deťom v Afrike uvádzame kontakt na bratov palotínov, ktorí spoľahlivo organizujú projekt Adopcia srdca pre deti z Rwandy a Zairu: Palotínsky sekretariát pre misijné záležitosti, Pod kláštorom 3, 966 53 Hronský Beňadik; e-mail: pallotti@gmx.net, www.pallotini.sk.

Katarína Michalčíková

ENVIROPROJEKT TROCHA INAK

Environprojekt trocha inak je určený pre žiakov základných a stredných škôl. Projekt je zameraný na separovaný zber kvalitného plastu. Projekt má širší rozmer, ako je výchova k separovanému zberu, umožňuje zamyslieť sa nad pomocou pre misijné stanice. Environprojekt je zameraný hlavne na pomoc ľuďom žijúcich v chudobe. Projektom podporíme misijné stanice, o ktorých vás budeme informovať na našej webovej stránke.

Misionári prosia o veľmi netradičnú pomoc. Zbierajú sa plastové vrchnáky a uzávery. Tieto uzávery sú vyrobené z vysoko kvalitného plastu, ktorý sa znova spracováva. Zapojte sa do zberu a pomôžte týmto dobrým skutkom, veď všetci sme pozvaní pracovať pre Pána a toto je jedna z tisícich možností.

Plast môžete posielať na adresu: Misie, 935 03 Bátovce 79

Bližšie informácie: páter Jozafát (0904 684 747)

CHOMUTOV

HISTÓRIA MESTA A GRÉCKOKATOLÍCKEJ FARNOSTI

Chomutov vznikol v prvej polovici 13. storočia na ľavom brehu potoka Úzké za kolonizačného návrhu rodu Vítkovcov. V roku 1252 prešlo mestečko pod správu

Rádu nemeckých rytierov, ktorí tu zriadili veľkú komendu na spôsob hradu (v 14. storočí stále sídlo zemského komtúra českej rádovej provincie). Poloha sídliska pri dôležitej ceste zo Saska do Čiech a živý obchod so soľou dovážanou z Durínska umožnili rýchly rast obce. V roku 1335 sa už Chomutov nazýva mestom. Od konca 14. storočia sa počíta ku kráľovským mestám, hoci zostáva do roku 1604 pod ochranou feudálnych držiteľov panstva (od začiatku 15.storočia vystriedali Rád nemeckých rytierov), menovite Veitmílu (1468 – 1560) a Lobkovicovcov (1571 – 1604). Mesto bolo v roku 1421 dobité husitmi. Hradby boli z veľkej časti zborené.

SŤAHOVANIE

Obyvateľstvo mesta bolo do konca 2. svetovej vojny väčšinou nemeckej národnosti. Po násilnom odsune obyvateľov nemeckej národnosti v roku 1946 sa začalo nové presídľovanie obyvateľstva z východnej časti Československej republiky. Už v roku 1948 tu bol dostatok veriacich Gréckokatolíckej cirkvi. V októbri 1948 Chomutov na príkaz prešovského sídelného biskupa Pavla Petra Gojdiča navštívil pomocný prešovský biskup ThDr. Vasil Hopko.

V roku 1948 na pozvanie československého prezidenta Dr. Eduarda Beneša prišli späť do vlasti rodáci žijúci v Rumunsku. Do tejto oblasti sa vysťahovali ešte v roku 1844 na prianie panovníka Rakúsko – Uhorskej monarchie, aby zaľudnili túto oblasť po vyhnaní Turkov. So sebou doniesli aj kópiu slziacej ikony Rumunska (slzila v roku 1934). Ikona bola posvätená prvým správcom farnosti o. Štefanom Suchým (1996).

SITUÁCIA PO ROKU 1950

V roku 1950 bola Gréckokatolícka cirkev komunistickou vládou zrušená a postavená mimo zákon. Veriaci boli automaticky zapísaní ako pravoslávni veriaci. Toto bezprávie trvalo do r. 1968. V Čechách bola povolená iba farnosť v Prahe a krátku dobu i v Brne. Po páde komunizmu sa prvá verejná gréckokatolícka bohoslužba konala v rímskokatolíckom dekanskom Kostole Nanebovzatia Panny Márie 17. novembra 1990 a slúžil ju pražský farár Ivan Ljavinec.

FARNOSŤ V CHOMUTOVE

Pre gréckokatolíkov žijúcich v severozápadných Čechách zriadil od 1.2.1993 sídelný prešovský biskup Ján Hirka gréckokatolícku farnosť v Chomutove. K tejto farnosti boli pripojené filiálne obce a mestá: Klášterec nad Ohří, Kadaň, Žatec, Žiželice (obec), Louny, Litvínov a Most. Prvým menovaným správcom farnosti bol o. Anton Štefan Suchý a pomocný kňaz o. Ludvík Šťastný, tajomník biskupského vikariátu. Menoval ho biskupský vikár v Prahe o. Ljavinec. Sväté liturgie sa v dekanskom kostole slúžili od roku 1991 do roka 1994.V súčasnosti sa po dohode s rímskokatolíkmi slúžia v Chráme sv. Barbory v Chomutove. Tento kostolík nie je prispôsobený požiadavkám Druhého vatikánskeho koncilu, a preto nám vyhovuje. Po poslednom sčítaní ľudu v roku 2001 v našej farnosti žije celkom 225 duší. Po vzniku apoštolského exarchátu v Prahe v roku 1996 sa Chomutov stal samostatnou farnosťou v Chomutovsko – libereckom dekanáte so sídlom v Ústí nad Labem. Z farnosti sa odčlenila nová farnosť – Žatec s filiálkou mesta Louny, ktorá sa spravuje ako farnosť excurrendo z Chomutova.

Kňazi pôsobiaci vo farnosti: o. Štefan A. Suchý (Slovák); o. Serhij Ilnickij (Ukrajinec); o. Ludvík Šťastný (Čech); o. Ruslan Zassiedko (Ukrajinec); o. Kornel Baláž; o. Mgr. Rastislav Dzurjovčín, (Slovák), menovaný od. 16. 10. 2003.

Okrem mnohých duchovných aktivít a podujatí sa veriaci stretávajú vo folklórnom súbore Skejušan. Cez neho sa snažia zachovať zvyky z domáceho prostredia z Rumunska. Aj vďaka tomu môže naša farnosť prekvitať.

-rdz-

Máme tu divadlo

ALEBO NIE JE DES AKO DES

Žijeme v dobe, ktorá nám sprostredkováva svoju životnú filozofiu často nezlučiteľnú s našou vierou. Zneužíva na

to všetky dostupné prostriedky. Aj umenie. Hádže ho ako smrtiace šípy. Pohŕdanie, prevrátené hodnoty, násilie, neviazaný sex či mágia.

Chcú byť alternatívou. Žiadne frázy, sladké reči, ktoré by sa ľahko predávali. Svoju robotu robia s veľkou duchovnou zodpovednosťou. Otvorene a tvorivo hovoria o Bohu, ktorý ich inšpiruje vo všetkom. Des Jano - divadelné evanjelizačné spoločenstvo Jano.

Vzniklo v roku 1994 v prostredí Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty v Prešove. Názov vystihuje poslanie a Jano je odvodené od svätého evanjelistu Jána. Jano je neformálne, bez prázdneho pátosu a veľmi familiárne. Vymyslel ho Vlado Špurek – vedúci, riaditeľ, ekonóm, výtvarník, scenárista aj herec v jednej osobe.

Prečo vlastne vznikli? Počuli volanie Pána Ježiša a cítili potrebu tvoriť o ňom umenie. V mnohých projektoch boli a sú v tejto krajine prví. Napriek tomu sa chopili tejto náročnej práce. Odohrali už 17 premiér. Expedícia Dávid sa hrá päť rokov. Videlo ju viac ako14 700 divákov v 142 vystúpeniach. Mnohí z mladých si iste spomenú na ich vystúpenia v Juskovej Voli či v Bystrej.

Scenáre aj samotné predstavenia vychádzajú z vlastnej tvorivej dielne. Improvizácia, spontánnosť, jednoduchý humor bez urážok (humor, ktorý naozaj váľa ľudí), istá provokatívnosť, silné emócie. Vždy spolupracuje hľadisko, všetci alebo dobrovoľníci. Predstavenia nesú znaky tragikomického štýlu. Vždy v sebe zahŕňajú posolstvo znovuzrodených. Kulisy- plachty sa ľahko skladajú. Niekedy sa na scéne okrem živých hercov objavia aj bábky. Nikto z nás by neveril, koľko to dá roboty pripraviť jedno predstavenie: chytiť nápad, napísať scenár, nacvičiť predstavenie, pripraviť návrh scény, zohnať látky, šiť,

maľovať... a aby sa to podarilo pri čo najnižších nákladoch. Niekedy to trvá týždne.

Precestovali celé Slovensko. Počet väčších miest, v ktorých nehrali, je minimálny. Ešte pred rokom aktívne chodili po školách. Vzhľadom na množstvo vystúpení sa to už fyzicky ani psychicky nedalo zvládnuť.

Pred dvoma rokmi sa pustili do tvorby CD projektov. Ponúkajú rozprávkové a biblické príbehy. V jednom z nich sa rozohráva veselý príbeh pyšnej princeznej Lukrécie. Dá prednosť ježibabe, ktorá jej lichotí, a chlapca Janka odmietne. Ako sa to skončí? Nechajte sa prekvapiť.

Minulý rok priniesol nové aktivity. Bol ním divadelný festival Rybka. V tomto roku sa pripravuje jeho prvý ročník. V lete zrealizovali prvé tri kresťanské divadelné detské tábory na Slovensku. Pre autorov aj v tomto roku pripravili Literárny súbeh Des Jano. Na nultom ročníku súťaže sa zúčastnilo 67 autorov vo veku od 9 do 80 rokov. Zborník diel vyšiel na CD zborníku. Vybrané práce narecitoval Vladimír Seman, ktorý je známy z televízneho náboženského vysielania. Zmyslom týchto dvoch aktivít je v prvom rade naučiť sa formovať našich vlastných budúcich umelcov a tvorcov. Viac sa o nich môžete dozvedieť na www.desjano.host.sk.

V súčasnej dobe uvažujú (aj keď s istými obavami) o DVD projekte. Bol by to prvý slovenský kresťanský film. Hlavný organizátor Vlado k tomu dodáva: „Nie je ľahké pracovať v tejto oblasti. A už vôbec nie na Slovensku. Nedá sa povedať, že by sme medzi kresťanmi našli jednoznačné pochopenie a podporu. Pre nás je

to vec srdca, chuti, radosti z hrania, z tvorby. A toto sa na vystúpeniach darí napĺňať! Ľudia sa na našich vystúpeniach úprimne smejú, ale aj plačú. Je pre nás veľkým dobrodružstvom, čo nové bude Ježiš na vystúpení konať. Všetko vychádza z našej osobnej skúsenosti s ním. Z toho, čo sami prežívame. Ťažkosti tejto práce dávajú Ježišovi veľa možností konať čudesné a zázračné veci. Ponúka svoju pomoc, keď to najviac treba. Preto mu treba vydať to najlepšie svedectvo!“

des Jano/-bdk-

Anjelský učiteľ

SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ, PATRÓN A VZOR TEOLÓGOV

Sv. Tomáš, anjelský učiteľ, sa narodil pravdepodobne v roku 1225 na zámku Roccasecca severne od Neapola v lombardskej rodine grófov z Akvinu. Zomrel 7.3.1274 vo Fossanove pri Terracine. Ako najmladší syn bol určený na duchovnú cestu. Päťročného ho rodičia dali do kláštora na Montecassino.

Keď bol v roku 1239 poslaný na univerzitu do Neapola, študoval gramatiku a logiku. V roku 1245 odišiel do Paríža, kde učil Albert Veľký, v roku 1248 do Kolína. Tam sa stal asistentom Alberta Veľkého. Do Talianska sa vrátil v roku 1259 a začal pracovať na diele Suma proti pohanom.

V roku 1265 dostal príkaz prednášať v Ríme, kde začal pracovať na diele Teologická suma. V Ríme napísal prvú časť. V roku 1268 sa vrátil do Paríža, kde prednášal na univerzite a v dominikánskej škole. V Paríži zakončil druhú časť *Teologickej sumy a* napísal aj mnoho komentárov k Aristotelovi. V roku 1272 sa vrátil do Neapola, kde napísal tretiu časť *Teologickej sumy*. Keď sa chystal na koncil do Lyonu, vyčerpaný zomrel v kláštore vo Fossanove. 18.7.1323 ho Ján XXII. vyhlásil za svätého a 15.4.1567 ho Pius V. vyhlásil za doktora Cirkvi.

MAJSTER SVÄTÉHO PÍSMA

Sv. Tomáš vytvoril najväčší náukový systém v stredoveku. Hlavným spisom je *Teologická suma,* napísaná v rokoch 1266-1273 a doplnená jeho žiakom, a *Suma proti pohanom*, nazývaná tiež *Filozofická suma*, napísaná v rokoch 1259-1264. Sv. Tomáš bol veľkým teológom a jedným z najväčších filozofov. *Suma* znamená zhrnutie, obsiahnutie v jednom celku (z lat. *summa – súhrn, celok, množstvo)* V úvode *Teologickej sumy* Tomáš konštatuje, že existuje mnoho teologických diel, ale sú veľmi rozsiahle a ťažké, nemôžu slúžiť začiatočníkom, a preto sa rozhodol napísať niečo ľahké. Tomáš sa pokladal za teológa. Filozofii sa venoval, len kým mu bola potrebná, aby mohol realizovať svoju teologickú syntézu. Titul anjelský učiteľ dostal preto, lebo bol majstrom Svätého písma.

Myšlienkový svet svätého Tomáša

V osobe Tomáša nie je len dokonalá syntéza filozofických systémov staroveku a stredoveku, ale aj ľudských čností. Tomáš Akvinský vytvoril obdivuhodnú a dokonalú filozofickú sústavu. Lev XIII. v encyklike *Aeterni Patris* vyhlásil svätého Tomáša Akvinského za patróna katolíckeho filozofického a teologického učenia aj na katolíckych univerzitách. Pius XI. vyhlásil Tomáša Akvinského za všeobecného učiteľa. V roku 1950 Pius XII. vyhlásil, že tomistická filozofia predstavuje najistejšiu cestu k rímskokatolíckej náuke. Tomášom dosahuje scholastika svoj zlatý vek. Počas života bola opozícia voči tomizmu veľká, ale tomizmus obstál a postupne bol chápaný ako oficiálna filozofia Cirkvi. Novotomizmus sa odlišuje od náuky sv. Tomáša. Jeho najfilozofickejšie dielo je *Suma proti pohanom*. Tomáš si pod Albertovým vplyvom uvedomil nutnosť recepcie mimokresťanskej filozofie a filozofie vôbec pre potreby kresťanskej filozofie. Antická filozofia (Aristoteles) a arabská filozofia prenikali medzi najširšie vrstvy vzdelancov.

Tomáš si myslel, že hlavná úloha jeho života spočíva v tom, aby v svojich myšlienkach a v každom pocite poukázal na to, kto je Boh. Bol najväčším katolíckym teológom všetkých čias, usporiadal náuku Cirkvi do systému. Aj Ján Pavol II. podčiarkoval dialóg medzi teológiou a filozofiou. Poukázal na večnú novotu myšlienkového sveta Tomáša Akvinského. Pápež ho nazval doktorom pravdy. Tomáša nazývame učiteľom ľudstva, lebo bol pripravený prijať hodnoty kultúr, a je učiteľom aj v dnešných časoch.

Snímka: doctauranglique.free.fr

Do 13. storočia si možno Cirkev predstaviť aj bez sv. Tomáša, ale po tomto čase je to nemožné. Pýtame sa, či nám ľuďom, ktorí žijeme v 21. storočí, môže niečo povedať filozofia z 13. storočia. Iste, mnohé veci sú prekonané, ako napr. filozofia prírody, ktorá bola spojená s vtedajšou fyzikou, niektoré časti filozofie človeka alebo niektoré sociálne koncepcie, ktoré sú zviazané s feudálnym poriadkom. Na druhej strane, skutočné filozofické myslenie, čistá kontemplácia skutočnosti nezávisí od premien času. Vývoj vo filozofických vedách sa nepodobá vývoju špeciálnych vied. Filozofia sa podobá umeniu. Krása dórskeho stĺpu zostane vždy krásou.

Tomáš Akvinský učil v škole (scholastika), v ktorej základom učenia zostávalo Sväté písmo, ale súčasne bolo metodicky spracované celé kresťanské dedičstvo (boli tam zahrnuté aj filozofické náuky). Cieľom vyučovania bolo pomocou argumentov vysvetliť pravdu viery aj obraz sveta (vzorom tu bola logika Aristotela). Do tohto chápania bol zahrnutý aj novoplatonizmus skrze Augustína a Dionýza Areopagitu. V čase sv. Tomáša ovládol svet Aristoteles. Od 12. storočia sa vďaka židovským a arabským snahám stalo známym Aristotelovo dielo, zvlášť jeho fyzické a metafyzické spisy. Objavovali sa preklady priamo z gréčtiny. Do sv. Tomáša sa celé stredoveké myslenie nachádza akoby pod nadvládou novoplatonizmu, ktorý bol pokresťančený. Zdôrazňoval sa typický krajný spiritualizmus. Arabská kultúra bola v tomto čase na vyššej úrovni ako latinská Európa. Po Platónovi ovládol Európu arabský Aristoteles. Aristoteles uznával Boha, ale Boh nebol pre neho čiastkovou prozreteľnosťou, ale takou, ktorá bdie len nad všeobecnosťami, nad rodmi a druhmi, ale nie nad jednotlivými konkrétnymi predmetmi. Takto chápaný Aristoteles hlásal, že v človekovi je niečo božské, ale nepripúšťal individuálnu nesmrteľnosť človeka. Večný je len duch celého ľudstva. Vládne determinizmus, nutnosť a závislosť od postavenia hviezd. To bol arabský aristotelizmus.

TRAJA PROTIVNÍCI

Otázka „Čo je Boh?“ bola jediným problémom, ktorý Tomáša zaujímal. Prvým bol pohanský, heterodoxný aristotelizmus. Druhým protivníkom bol do seba uzavretý intelektuálny konzervatizmus. Bol to boj s extrémnym spiritualizmom (pokresťančený novoplatonizmus). Tretím bolo svetské duchovenstvo.

Okrem prednášok Aristotelovi nenájdeme u Tomáša nijakú filozofickú prednášku. Filozofia sa však nachádza v celom jeho diele. Pokúša sa zreteľne rozlišovať medzi filozofiou, filozofickou reflexiou, teológiou, medzi vierou a mystikou.

Scholastici odišli od Platóna k Aristotelovi. Namiesto negovania sveta prijali jeho akceptáciu. Rozum a autonómia človeka sú, podľa Tomáša, Božími darmi a môžu človeka bližšie priviesť k Bohu. Po križiackych výpravách sa Aristoteles dostal do Európy skrze arabské (Avicenna, Averroes) a židovské vplyvy (Majmonides). Sv. Tomáš použil jeho filozofiu, aby mohol opísať veľkosť a vznešenosť Boha. Je vzorom pre nás, aby sme vo všetkom hľadali Božiu slávu a dobro človeka.

Andrej Slodička

BLAHOŽELÁME

Dôstojný otče **Attila Vakles**, dovoľte nám, aby sme vás s pocitmi úprimnej lásky a oddanosti zo srdca pozdravili pri príležitosti desiateho výročia vášho príchodu do našej farnosti

Prajeme vám mnoho plodných rokov v službe Bohu vo vinici Pánovej a sľubujeme, že vás budeme podporovať v ďalších rokoch svojimi modlitbami, vyprosovať zdravie a plnosť životných síl, lásku a vďačnosť všetkých farníkov. Budeme sa za vás modliť, aby ste vytvárali Božie kráľovstvo v srdciach ľudí, aby ste vždy a všade zvestovali lásku Ježišovho srdca, ktorá je prameňom spásy pre celé ľudstvo.

V týchto dňoch, keď prijímate blahopriania, daj vám, milostivý Bože, požehnané roky v zdraví za službu v láske a pokore, mnoho porozumenia a vďačnosti.

vďační veriaci

Dňa 2.marca 2006 oslavuje náš duchovný otec **Michal Fedič** svoje krásne životné jubileum - 33 rokov.

Milý otec Michal, k vášmu nádhernému sviatku vám z úprimnej hĺbky srdca prajeme všetko najlepšie. Nech deň za dňom vaše srdce rozkvitá opájané šťastím s vašimi najbližšími. Nech vaša duša nikdy nestratí radosť zo života a nech pevné zdravie nikdy neopustí vaše telo. Prajeme vám požehnanie a radosť v Svätom Duchu od nášho Pána. Nech On sám je svetlom vo vašom živote. Vyprosujeme vám hojnosť Božích milostí na mnoho šťastných rokov.

veriaci farnosti Cejkov

Dňa 4. marca 2006 sa svojho krásneho jubilea – 40 rokov dožíva náš duchovný otec **Marko Rozkoš**, farár farnosti Košice – Staré Mesto a košický protopresbyter. Pri tejto príležitosti sa chceme poďakovať nášmu nebeskému Otcovi za to, že nám poslal pastiera, ktorý sa už 8 rokov stará o svojich veriacich. Nezabúda na nikoho. Venuje sa deťom, mládeži, rodinám i starším. Drahý náš otec, do ďalších rokov vašej pastoračnej činnosti vám prajeme veľa zdravia, rodinnej pohody, nech vás Pán Boh odmení za vašu obetavosť, starostlivosť, láskavosť a vieru, ktorú nám cez vás daroval.

veriaci z farnosti Košice – Staré Mesto

10. marec 2006 je dňom 30. narodenín duchovného otca **Mariána Sabola**, správcu farnosti Telgárt.

Prejeme mu pevné zdravie, hojnosť Božích milostí, ochranu Božej Matky a ešte mnoho šťastných rokov v kruhu blízkych. Nech mu Svätý Duch vlieva múdrosť a rozumnosť.

Toto všetko mu vyprosujú vďační veriaci farnosti Telgárt a filiálky Vernár.

Dňa 19.marca oslavuje náš duchovný otec **Jozef Ivan** svoje meniny. Pri tejto príležitosti mu vyprosujeme veľa Božích milostí, darov Svätého Ducha a ochranu jeho patróna sv. Jozefa. Ďakujeme mu za vynaloženú prácu a starostlivosť o stavbu novej farskej budovy. veriaci z Trhovišťa.

V týchto dňoch sa náš drahý otec kanonik **Jozef Knežo**, ktorý s nami prežil veľkú časť svojho kňazského života, chvíle šťastia aj utrpenia, dožíva úžasného jubilea, krásnych 90-tych narodenín.

S úprimnou láskou a vďačnosťou vám ďakujeme za vašu obetavosť a prajeme vám, nech vás Pán Boh ochraňuje v zdraví, dobrote, aby ste mali pokoj a radosť vo svojom živote. Nech vás i vašu rodinu naďalej vedie Božia ruka, nech dary jeho milosti vás po celý život chránia, nech vám Boh dá plnosť šťastia, veľa zdravia a hojnosť požehnania.

vďační veriaci z Vysokej nad Uhom

JUBILEÁ KŇAZOV

Vladimír Boňko, titulárny dekan, 8. 2.1981 - 25 rokov ordinácie; **Juraj Kocák**, 16. 2. 1921 - 85 rokov života, **Nikefor Petraševič**, titulárny kanonik, 24.3.1941 - 65 rokov ordinácie; **Ján Ličko**, titulárny kanonik - 17. marca 1951 - 55 rokov ordinácie; **Klaus Metsch** z Nemecka, 24. 3.1971 - 35 rokov ordinácie; **Jozef Šoltýs**, 26. 3.1956 - 50 rokov života; **Jozef Knežo**, 17. 3. 1916 - 90 rokov života; **Marko Rozkoš**, 4. 3. 1966 - 40 rokov života; **Juraj Danko**, 18. 4. 1956 - 50 rokov života; **Vojtech Hornyak**, 5. 4. 1956 - 50 rokov života a 14. 6. 1981 - 25 rokov kňazstva; **Milan Mojžiš**, 5. 4. 1956 - 50 rokov života. ***Blahoželáme.***

Kde do chrámu?

BRATISLAVA
Chrám Povýšenia sv. Kríža- Ulica 29. augusta (nachádza sa blízko Ondrejského cintorína)
Sv. liturgie: - všedné dni: 17.00 hod.
- nedeľa: 9.00 a 10.30 hod.
PIEŠŤANY - Slúži sa v rímskokat. Chráme Božského srdca Ježišovho ***každú tretiu nedeľu v mesiaci o 15.30 hod***.
TRENČÍN - Slúži sa ***v nedeľu o 9.30 hod***. v rímskokat. Chráme sv. Anny.
Kontakt: 02/52 932 856

ŽILINA
Chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky
Sv. liturgie: - pondelok, streda, štvrtok: 17.30 hod.
- nedeľa: 9.30 hod.
Eucharistická poklona: -štvrtok od 19.00 do 21.00 hod.
Kontakt: 041/5166464

MARTIN - Priekopa
Slúži sa v rímskokat. Chráme Povýšenia sv. Kríža.
Sv. liturgie: - pondelok, streda, piatok: 16.30 hod.
- nedeľa: 8.00 hod.
Ak je sviatok v utorok, vo štvrtok a v sobotu: 8.00 hod.
MARTIN - mesto - Slúži sa ***v nedeľu*** v Chráme sv. Martina (okrem 2.nedele v mesiaci) ***o 16.00 hod.***
RUŽOMBEROK - Slúži sa v ***2. nedeľu v mesiaci o 10.30 hod.*** v kostole otcov jezuitov.
Počas semestra sa slúži v utorok o 18.00 hod. v Kaplnke sv.Alberta Veľkého (UPAC) Katolíckej univerzity na internáte FF.

BANSKÁ BYSTRICA
Slúži sa v rímskokat. Chráme sv. Alžbety, Dolná 49.
Sv. liturgie: - pondelok- piatok: 16.30 hod. (streda-cirkevnoslov. sv. liturgia)
- ***nedeľa: 10.00 hod.*** (každá druhá nedeľa cirkevnoslov. sv. liturgia)
BREZNO - Slúži sa ***v nedeľu o 17.00 hod.*** (slov. sv. liturgia) v rímskokat. chráme piaristov, Nám. M.R.Štefánika 32.
ZVOLEN - Slúži sa v ***každú druhú nedeľu o 7.30 hod.*** v kaplnke na Zvolenskom hrade, Nám. SNP 1.
Kontakt: 048/ 415 30 94

POPRAD
Slúži sa v rímskokat. Konkatedrále Sedembolestnej Panny Márie.
Sv. liturgie: - pondelok- piatok: 17.00 hod.
- sobota: 7.45 hod.
- nedeľa: 11.00 hod.
POPRAD – Veľká - Slúži sa ***v nedeľu o 8.00 hod***. v rímskokat. Chráme sv. apoštola Jána.
SVIT - Slúži sa v Kaplnke sv. Cyrila a Metoda v rímskokat. Chráme sv. Jozefa.
Sv. liturgie: - pondelok, streda, piatok: 17.30 hod.
- nedeľa: 9.30 hod.
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ - Slúži sa ***v nedeľu o 16.00 hod.*** v rímskokat. Chráme sv. Mikuláša.
Kontakt: 052/ 788 47 61

Štúdium na GTF PU

Prešovská univerzita v Prešove otvára v akademickom roku 2006/07 na Gréckokatolíckej teologickej fakulte štúdium v nasledujúcich študijných programoch
- **katolícka teológia** (šesťročné denné magisterské štúdium)
- **religionistika** (trojročné denné a externé bakalárske štúdium)
- **animácia voľnočasových aktivít** (trojročné denné a externé bakalárske štúdium)

V rámci medzifakultného štúdia trojročné denné bakalárske štúdium
- učiteľstvo predmetov:
náboženská výchova (katolícka) a

- rusínsky jazyk a literatúra	*- slovenský jazyk a literatúra*
- ukrajinský jazyk a literatúra	*- telesná výchova*
- technická výchova	*- dejepis*
- biológia	*- fyzika*

Termín podania prihlášky do:	31. marca 2006
Termín konania prijímacej skúšky:	19. – 22. jún 2006
Poplatok za prijímacie konanie:	1 000,– Sk
Banka:	Štátna pokladnica
Účet:	7000066503/8180
Variabilný symbol:	0706
Konštantný symbol:	0308

Podrobné informácie: http://www.unipo.sk/gtf/index.php
Adresa: PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
Gréckokatolícka teologická fakulta
Ulica biskupa Gojdiča 2, 080 01 Prešov
tel.: 051/77 25 166; fax: 051/77 33 840; e-mail: gkbfpu@unipo.sk

Pozvánka na Misijnú púť detí

eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí pozýva všetkých koledníkov Dobrej noviny na Misijnú púť detí, ktorá sa uskutoční 13. mája v Rajeckej Lesnej a Levoči. Príprava vo farnostiach sa uskutočňuje prostredníctvo katechézy na tému Putujeme k Márii. Prihlásiť sa môžete do 28. apríla. Po prihlásení vám pošleme katechézu a bližšie informácie.

Kontakt – Rajecká Lesná:
eRko - Ivan Kňaze, 018 53 Bolešov 278
sms: 0905 / 532 597; e-mail: dpc@nextra.sk
Kontakt – Levoča:
eRko – Marián Kašaj, kaplán UPC
Metodova 1, 080 01 Prešov
sms: 0903 / 414 557; e-mail: kasimar@pobox.sk

-ik-

I. slovenská konferencia Hnutia Svetlo-Život

Chceš niečo Oáze povedať? Chceš počuť o nových veciach? Bol si pri zrode Oázy na Slovensku? Formovala ťa Oáza? Zažil si Boha v Oáze? Máš dobré spomienky na Oázu? Je ti ťažko pri myšlienke na Oázu? Hľadáš novú cestu? To sú otázky pre všetkých súčasných aj bývalých oázistov.

Všetci ste pozvaní na I. slovenskú konferenciu Hnutia Svetlo-Život. Uskutoční sa v Prešove v dňoch 28.-29.apríla 2006.

Registrácia účasti a príspevkov do 20.marca 2006 na adrese:
Danka Kurimská, Royová 32, 08005 Prešov
E-mail: kurimska.danka@stonline.sk
Elektronický formulár: http://srpo.host.sk, zložka - SKH2006
Informácie: 0905 499 812

ĽUBOMÍR PETRÍK

Sloboda tlače

Za totality sme si „užili" obmedzovanie slobody tlače až-až, môže celkom opodstatnene povedať každý, kto zažil komunistickú éru. Zažili sme obmedzovanie slobody prejavu, médiá boli úplne podriadené štátnej moci. Slobodu tlače, slobodu mediálneho prejavu preto vnímame ako jednu z podstatných súčastí demokracie a sme na ňu citliví. Sme šťastní a hrdí na to, že dnes v našej spoločnosti je táto sloboda nespochybniteľná.

Skúsme však v tomto príspevku nastoliť otázku, či sloboda médií môže existovať bez akýchkoľvek hraníc a obmedzení.

ZODPOVEDNOSŤ

Pápež Ján Pavol II. povedal: „Falošné chápanie slobody nevyhnutne vedie do chaosu, plodí mravné zlo a utrpenie. Ale človek bol povolaný k ozajstnej, zodpovednej slobode, ktorej vzor ukázal Kristus" (Homília na Velehrade 22. apríla 1990). Skutočná sloboda sa spája so zodpovednosťou. Rovnako to platí aj o mediálnej slobode. Ak sa neriadi zodpovednosťou voči jednotlivcovi a voči spoločnému dobru, môže spôsobiť veľa škody. Toto konštatovanie možno podporiť slovami sv. apoštola Pavla: „«Slobodno všetko.» Ale nie všetko osoží. «Slobodno všetko.» Ale nie všetko buduje. Nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného" (1Kor 10,23-24).

Sv. Pavol tieto slová vysvetľuje preto, lebo ide pravdepodobne o jeho výrok, ktorý však korintskí hlásatelia absolútnej slobody mravov prekrútili.

Aj dnes mnohí prezentujú absolútnu slobodu a aplikujúc ju na médiá tvrdia, že je možné uverejniť, publikovať všetko.

CENZÚRA

Keď sa dnes spomenie akékoľvek ohraničenie mediálnej slobody, hneď sa začne poukazovať na totalitné praktiky, na totalitnú cenzúru. Ide však o veľké nepochopenie. Za totality išlo evidentne o nespravodlivú cenzúru, o nespravodlivé ohraničenie slobody.

Cirkev jasne proklamuje svoj odmietavý postoj k akejkoľvek forme nespravodlivej cenzúry, pretože sa protiví dôstojnosti človeka a jeho slobode, ktorú mu dáva Boh. Na potvrdenie tohto tvrdenia by bolo možné citovať mnohé cirkevné dokumenty, a hlavne poukázať na konkrétne postoje Cirkvi.

ETICKÝ ROZMER SLOBODY TLAČE

V dokumente Etika v spoločenskej komunikácii Cirkev hovorí: „Vždy treba vystupovať v záujme slobody vyjadrovania názorov... Z morálneho hľadiska však tento predpoklad nie je absolútnou, nedotknuteľnou normou. Celkom evidentne jestvujú prípady, kde nemožno hovoriť o práve na komunikáciu; patrí k nim osočovanie a poškodzovanie dobrého mena, správy, ktoré sa pokúšajú roznecovať nenávisť a konflikty medzi ľuďmi, obscénne a pornografické programy, chorobné opisovanie násilia. Aj slobodné vyslovovanie názorov by malo dodržiavať zásady pravdivosti, korektnosti a úcty pred súkromím" (23).

Cirkev si je vedomá, že sloboda médií v sebe zahŕňa etický rozmer. „Tí, čo sú zodpovední za tlač, majú pri šírení informácií už z titulu svojho povolania povinnosť slúžiť pravde a nenarúšať lásku. S rovnakou starostlivosťou sa majú snažiť rešpektovať povahu faktov a hranice kritického úsudku o osobách. Majú sa vyvarovať tomu, aby podľahli pokušeniu osočovať" (KKC 2497). Je nutné zachovať úctu voči ľudskej osobe a pamätať na dobro vlastného národa, ako aj na dobro ostatných národov. Štátne zákony majú v médiách chrániť dôstojnosť jednotlivca i spoločenských skupín, ako aj kultúrne hodnoty a náboženskú slobodu (porov.: Communio et progressio 84, 86, 87).

Vidíme, že Cirkvi ide o vyváženosť medzi slobodou a etikou. Prof. Tadeusz Zasępa z Poľska, ktorý je odborníkom v otázke masmédií, v jednom televíznom rozhovore na otázku, čo je to sloboda a etika pre žurnalistu, odpovedal: „Jedno i druhé má isté pevne vymedzené hranice. Sloboda je jasná, pretože je pre človeka daná od Boha... Nemôžeme však s tou slobodou napredovať do nekonečna, pretože je tu aj druhá hranica – etika, dobro človeka. A práve pre toto dobro človeka existujú určité hranice. Nie je možné všetko, ... nemôže sa zájsť priďaleko. Hranicu tvorí vnútro človeka, jeho svedomie. To sú tie hranice".

V Etickom kódexe Slovenského syndikátu novinárov je uvedené: „Novinár nesmie propagovať... politickú, občiansku, rasovú, nacionálnu, náboženskú a inú neznášanlivosť. Preukazuje primeranú úctu iným štátom, národom, ich demokratickým tradíciám a inštitúciám, kultúre a morálke".

CIRKEV CHRÁNI AJ VIERU A MRAVY

Cirkev je ešte naviac povolaná chrániť poklad viery a mravov, ktorý jej zveril Ježiš Kristus. Preto vo vzťahu k svojej publikačnej činnosti pozná napríklad aj službu cenzora, ktorý dáva svoj posudok k následnému schváleniu textu alebo knihy kompetentnou cirkevnou autoritou. Toto schválenie má vlastne charakter záruky textu po stránke vieroučnej a mravoučnej. Za cenzorov sú vyberané osoby, ktoré vynikajú znalosťami, pravovernosťou a múdrosťou, je im vlastná katolícka náuka a pri plnení svojich povinností sú úplne nestranní. Cenzúra v cirkevnom zmysle je teda službou Cirkvi veriacim, preto ju nemožno nazvať inakšie ako spravodlivou formou cenzúry. Dáva veriacim záruky a istoty, že ňou schválené texty sú bezchybné po stránke viery a mravov. Cirkev ale nikomu nezakazuje čítať aj iné knihy, noviny a časopisy. Usiluje sa však formovať svedomie prijímateľov mediálnych produktov, aby z toho, čo im médiá ponúkajú, boli schopní robiť správny výber. Tiež apeluje na svedomie tvorcov týchto produktov, pretože „môžu viesť ľudí po správnej alebo po skazonosnej ceste" (Inter mirifica 11).

Čím viac v dnešnej dobe narastá sloboda bez akýchkoľvek ohraničení, čo zjavne neostáva bez následkov, tým viac sa z kompetentných miest začína vážne hovoriť o etike v médiách. Hľadajú sa vhodné ohraničenia, aby sa nesprávne chápaná sloboda v konečnom dôsledku nestala rafinovaným nástrojom proti človeku. Adresátom médií je človek, preto je potrebné robiť všetko pre človeka, nie proti nemu. ■

KARIKATÚRY

Vlani v septembri zverejnil dánsky denník Jyllands-Posten karikatúry proroka Mohameda. Neskôr ich neprevzal len nórsky Magazinet, ale aj periodiká vo Francúzsku a v Nemecku. Ich zverejnenie vyvolalo ostré reakcie v celom rade moslimských štátov.

Začiatkom februára uverejnil karikatúry proroka Mohameda aj francúzsky denník France Soir. Na titulnej stránke jeho stredajšieho vydania sa objavil titulok: „Áno, máme právo karikovať boha". Redakcia prevzatie kontroverzných karikatúr zdôvodnila slobodou tlače vo Francúzsku.

Svätá stolica už 4. februára oficiálne odsúdila kontroverzné karikatúry proroka Mohameda, ktoré vyvolali hnev moslimov v mnohých krajinách sveta. „Sloboda myslenia a vyjadrovania vyplývajúca z Deklarácie ľudských práv nezahŕňa právo na znevažovanie náboženského cítenia veriacich akéhokoľvek náboženstva," uvádza sa vo vyhlásení pre médiá. Nadmerná kritika a výsmech poukazuje na nedostatok ľudskej citlivosti, čo v niektorých prípadoch môže viesť k „neakceptovateľnej provokácii".

Vlna nevôle v moslimských krajinách nad karikatúrami proroka Mohameda sa rozliala cez severnú Afriku, Blízky východ až po Indonéziu. Demonštranti stáli pred veľvyslanectvami Dánska, v Iráne hádzali na rakúsku ambasádu zápalné fľaše. Táto krajina predsedá Európskej únii. Pri protestoch a zrážkach s políciou zahynuli v Afganistane štyria ľudia, v Somálsku jeden.

Karikatúry zobrazujúce proroka Mohameda moslimov urážajú. Problematické je už samotné zobrazenie proroka. V islamskej kultúre je veľmi zriedkavé a napríklad v stredovekých textoch sa Mohamed zobrazoval len ako postava bez tváre. Keď sa k tomu pridá náznak, že Mohamed sa správa ako terorista, je to škandál. Ortodoxný islam zakazuje zobrazovať akékoľvek živé bytosti. Nerobí tak z estetických dôvodov. Považuje to za rúhačstvo, prejav ľudskej pýchy, ktorý sa snaží napodobniť božský akt stvorenia, na rozdiel od Boha však nedokáže svoje výtvory oživiť.

...„Áno, máme právo karikovať boha". Redakcia prevzatie kontroverzných karikatúr zdôvodnila slobodou tlače...

Zverejnenie karikatúr proroka Mohameda v európskych denníkoch je podľa iránskeho najvyššieho duchovného lídra ajatolláha Alího Chameneího izraelskou konšpiráciou a škandálom, predovšetkým ak pochádza „od tých, ktorí bojujú za civilizáciu a slobodu vyjadrovania". Západ podľa neho „odsudzuje akékoľvek popieranie židovského holokaustu, ale dovoľuje urážať islamské svätosti".

Najpredávanejší iránsky denník vyhlásil 7. februára verejnú súťaž o najlepšie karikatúry zobrazujúce holokaust. Reagoval tak na publikáciu kontroverzných karikatúr proroka Mohameda. „Bude to medzinárodná súťaž karikatúr o holokauste," vyhlásil editor grafického oddelenia denníka Hamšáhrí. Tento plán je reakciou na nedávny výrok, že printové médiá môžu publikovať ofenzívny materiál v mene slobody tlače. „Západné noviny publikovali tieto svätokrádežné karikatúry s odvolaním sa na slobodu prejavu, tak sa nechajme prekvapiť, či skutočne myslia vážne, čo hovoria a či vytlačia aj karikatúry holokaustu," dodal.

Dánsky denník Jyllands-Posten sa rozhodol zverejniť aj karikatúry na tému holokaust, na ktoré vypísal súťaž iránsky denník Hamšahrí. Denník podľa karikaturistu Christoffera Zielera pred troma rokmi odmietol uverejniť karikatúry Ježiša s tým, že boli príliš urážlivé. „Považovali ich za príliš urážlivé pre čitateľov – čitateľov vo všeobecnosti, nie iba kresťanov," tvrdí Zieler.

Na Slovensku zverejnil karikatúry 5. februára denník SME. Minister zahraničia Eduard Kukan v tom nevidí nič zlé: „Dobre si spomínam aj na to, akú reakciu vyvolala karikatúra pápeža v SME. Slovenské médiá patria medzi najslobodnejšie na svete a na to som hrdý". Exminister vnútra Vladimír Palko považuje karikatúry za dôkaz neslušnosti médií. „Médiá stratili cit pre rozdiel medzi kritickým hľadaním pravdy a bezhlavým podpásovým urážaním, pri ktorom nevhodná forma prehlušuje obsah." Predpokladá, že európske médiá sa poučia a „naďalej budú urážať iba kresťanov, lebo vedia, že tam im fyzická odplata nehrozí".

Európski politici, generálny tajomník OSN Kofi Annan aj umiernení moslimskí duchovní vyzývajú na zmierenie. Hlasno sa ozývajú aj extrémisti. Radikálny moslimský imám Umar Bakrí v libanonskom Bejrúte povedal, že tých, čo sa podieľali na publikovaní obrázkov, by mali popraviť, to isté požadoval aj dav v irackom Kúte. Ruský prezident Vladimir Putin 7. februára vyhlásil, že je potrebné odsúdiť karikatúry rovnako, ako odsudzujeme šírenie detskej pornografie bez toho, aby sme sa ukrývali pod plášťik slobody tlače.

Juraj Gradoš

test slova

1. Koľko chlebov a rýb rozmnožil Ježiš Kristus pre zástup ľudí, ktorý ho počúval? Tento zázrak opisuje evanjelista Ján.

2. Ako sa nazýva obdobie, ktoré sa začína Veľkonočnou nedeľou a končí Sviatkom zoslania Svätého Ducha?

3. Koľko dní sa Ježiš Kristus postil na púšti?

4. Ako sa volala koruna, ktorú nosil iba pápež?

5. Aký bol prvý Ježišov zázrak?

6. Ako sa nazýva stena oddeľujúca svätyňu od lode vo východných chrámoch?

7. Ako sa volalo mesto, ktoré založili husiti a stalo sa centrom neskoršej husitskej revolúcie?

8. Ktorý v poradí bol Chalcedónsky ekumenický koncil?

9. Na ktorej našej cerkvi sa nachádza pápežský kríž?

10. Kde leží Mariazell?

Odpovede: 1. Päť chlebov a dve ryby (Jn 6, 9); 2. Svätá Päťdesiatnica; 3. 40 dní a 40 nocí (Mt 4, 2); 4. Tiara; 5. Premenenie vody na víno v Káne Galilejskej (Jn 2, 11); 6. Ikonostas; 7. Tábor; 8. Štvrtý; 9. V Kolokocov e; 10. V Rakúsku.

SVIDNÍK V PREMEÁCH ČASU

Anotácia k publikácii

Texty: Patrik Derfiňák, Nadežda Jurčišinová, Peter Švorc z Prešovskej univerzity v Prešove /s doplnkami 5 lektorov/.
Fotografie: Dionýz Dugas, Michal Hudák, Róbert Šándor, SNM-MURK vo Svidníku, VHÚ-VM vo Svidníku, MsÚ vo Svidníku. Pre mesto Svidník vydal Dino, Dionýz Dugas, Sabinov, r. 2005. Tlač: Polygraf Print, Prešov. Počet strán 112.

Táto veľmi zaujímavá knižka s príťažlivým dizajnom a kvalitným papierom, financovaná Európskymi spoločenstvami, prináša stručný a ucelený obraz histórie mesta Svidník k 650. výročiu jeho prvej písomnej zmienky /Scyuidnyk, r 1355/ od najstaršieho osídlenia cez stredovek až po súčasnosť. Príťažlivé fotografie, ktoré sprevádzajú text a sú aj v monobloku v časti publikácie, odovzdávajú čitateľovi aj estetické informácie. Snažia sa ho osloviť, poučiť a prilákať.

Čitateľ sa kompletne dozvedá o dôležitých historických udalostiach a súvislostiach, ktoré mali podstatný vplyv na formovanie Svidníka od dvoch stredovekých osád, neskôr dedín Makovického panstva, až po terajšie moderné mesto a jeho okolie, o národnostnom zložení, náboženstve, vojnovom pustošení a chudobe, ale aj o rozvoji najmä po roku 1968. Nechýbajú ani fakty o vývoji správy a o osobnostiach, ktoré tu pôsobili, resp. ovplyvňovali vývoj Svidníka, a o významných inštitúciách vo Svidníku. Nechýba ani obligátny príhovor primátora Svidníka a cudzojazyčné texty /nemčina, poľština a ukrajinčina/.

Čitateľ takto ucelene vníma históriu, krásu a dynamiku Svidníka a zmysel jeho ľudovej aj modernej sakrálnej a profánnej architektúry pre harmóniu a vyváženosť mesta, najmä jeho centra, ale aj celého regiónu.

Anotovaná knižka je výsledkom chvályhodného úsilia mesta Svidník a vydavateľa s tímom autorov, fotografov a lektorov priblížiť slovom a obrazom jeho dejiny práve v roku 650. výročia prvej písomnej zmienky o Svidníku. Zároveň tak podporiť národnú hrdosť a vlastenectvo nielen jeho obyvateľov v meste a okolí.

Publikácia Svidník v premenách času sa stala atraktívnou pozvánkou do Svidníka a celého Poddukliansko - makovického regiónu severovýchodného Slovenska, ktorý každého domáceho aj zahraničného návštevníka privíta s tradične otvoreným náručím.

Andrej Kaputa

GRÉCKOKATOLÍCKY KALENDÁR 2006

(BYZANT KOŠICE, s.r.o., Vydavateľstvo Spolku sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach 2005, s. 128)

Pätnásť doterajších ročníkov gréckokatolíckeho kalendára od obnovenia Spolku sv. Cyrila a Metoda prinieslo vo svojom súhrne značný rozsah populárneho čítania, ale i solídne vedecké a odborné články z cirkevných dejín, texty z oblasti kultúry, profily spirituálnych osobností, svedectvá o výročiach chrámov, o farnostiach a byzantsko-slovanskej duchovnosti vôbec.

Kalendár je obľúbeným a vyhľadávaným čítaním už aj preto, že vypĺňa nejedno biele miesto vo vedomí slovenského gréckokatolíka. Vzdeláva, rozširuje vedomostný obzor z dejín Kristovej Cirkvi, ale predovšetkým vychováva v duchu Desatora, otvára srdcia Pánovej náuke a učí žiť podľa apoštolských skutkov. Nabáda nás približovať sa k ideálu, ktorý nám svojou činnosťou a obetavosťou predstavovali naši duchovní otcovia. Kalendár chce ponúknuť aj istú čitateľskú pohodu a radosť z krásne prežívaného života oddaného Bohu. Poskytuje aj duchovnú, inteligentnú zábavu, cibriacu ducha a vkus. Nie takú, čo odúča myslieť, kazí vkus a vymýva mozgy, ale inšpiruje k činorodej, šľachetnej činnosti.

Nech poslúži našej hrdosti, že Cirkev sa ani v ťažkých a nežičlivých časoch, keď sa jej krivdilo, chamtivo bralo plnými priehršťami, ba lúpilo, a vracalo až oneskorene a po kvapkách, nepoddala. Ožila, postavila sa na nohy, voľne dýcha „obidvoma pľúcami", ako sa svojho času vyjadril blahej pamäti pápež Ján Pavol II.

Na prvých stranách ostatného kalendára /na rok 2006/ čítame: *„Ján Pavol II. sa stal uprostred rozbúrených vĺn nášho života na jedno štvrťstoročie živým tlmočníkom zjavenej pravdy a majákom lásky. Svoju službu na Petrovom stolci konal opretý o Ježišov kríž. Niesol ho až do konca svojho plodného života. Cirkev ešte dlho bude čerpať z jeho diela a odkazu."*

ThDr. Michal Hospodár, zodpovedný redaktor kalendára, v článku Odišiel veľký pápež hodnotí jeho zvýšený záujem o evanjelizačné poslanie sv. Cyrila a Metoda. Tlmočí, že *„v Jánovi Pavlovi II. sme obdivovali všestranného človeka, ktorý pre dobro celého ľudstva pracoval, modlil sa a trpel. Choroby sveta vedel nielen odhaliť a pomenovať, ale ponúknuť aj liek."*

Zároveň predstavuje profil Svätého Otca Benedikta XVI., ktorého osobnou charizmou „je pokora a schopnosť načúvať iným ľuďom." Čitateľom približuje osobnosť nového pápeža a vysvetľuje symboly jeho erbu.

Je celkom prirodzené, že v prvej časti tejto vkusnej knižočky sa nám prihovárajú obaja vladykovia. Mons. Milan Chautur upozorňuje, že iba vtedy *„môžeme hovoriť o radosti, ktorú nám nik nevezme, ak nie svet nám diktuje, čo máme robiť, ale ak my svetu ukazujeme Krista, ktorý je Cesta, Pravda i Život."* Vladyka Babjak nás nabáda, aby sme si osvojili zmýšľanie pátra Fedora a odporúča nám – *„spolupracujme s úžasne veľkým darom, ktorý sme od Boha dostali v osobách troch blahoslavených mučeníkov. Nech naša Cirkev naplno žije vo vďačnosti Bohu za tento veľký dar."*

Centrálna, dominujúca téma vyjadruje obdivný a pokorný hold Presvätej Bohorodičke v rôznych príspevkoch. Vzácne poznámky akcentujúce vzťah jezuitov a gréckokatolíkov nachádzame v precíznej štúdii Prof. C. Vasiľa.

Knižočka je preniknutá tónmi lyrickej poézie, zasahujúcej vnútorný, citový svet čitateľa.

Nazdávame sa, že tento kalendár je úspešným zavŕšením úsilia všetkých participientov o dielo vyvážené estetickou hodnotou, obsahovou bystrosťou, tendenciou navracať človeka k hodnotám evanjelií, posúvať ho bližšie do náručia Božieho milosrdenstva.

Ernest Sirochman

ŠKOLA NA KONCI SVETA
(v ktorej sa môžeme veľa naučiť)

Členovia Spolku sv. Cyrila a Metoda dostali pod stromček z produkcie spolkového vydavateľstva BYZANT Košice Gréckokatolícky kalendár 2006 a podielovú knihu Škola na konci sveta od autora Jána Selčana. Kniha s rozsahom 222 strán bola príjemným naplnením voľných chvíľ počas Vianoc. Rád by som sa s čitateľmi Slova podelil o svoje čitateľské zážitky.

Dej knihy je rámovaný rokmi 1950 -1951. Hlavnou postavou je učiteľ Ondrej Podkonický, čerstvý absolvent Učiteľskej akadémie v Banskej Bystrici. Osud, presnejšie dekrét (známy pod názvom umiestnenka) z povereníctva školstva, ho zavial na východ Slovenska, ktorý je „nevýchodiarmi" tradične považovaný za koniec sveta. Svoju učiteľskú odyseu začína uprostred šírej Zemplínskej nížiny, pri sútoku Ondavy a Laborca. V dedinke Šlapanovce, resp. Šlapanice (pravdepodobne Slavkovce), sa prvýkrát stretáva so zemplínskym nárečím, gréckokatolíkmi a pravoslavizáciou. Keď je po dvoch mesiacoch preložený o 75 km ďalej na sever, za riaditeľa slovenskej školy do Medzivodia (Medzilaboriec), pribudne k týmto témam ešte problém Rusínov či Ukrajincov. Prostredníctvom príbehov, pocitov a postojov mladého učiteľa máme možnosť nahliadnuť do choробopisu našej spoločnosti na začiatku päťdesiatych rokov. Hneď od prvých stránok je jasné, že sa nám ponúka pohľad autora, ktorý dôkladne pozná túto dobu. Oprávňuje to predpokladať, že ide do veľkej miery o autobiografické dielo. Toto podporuje skutočnosť, že v románe vystupujú aj autentické postavy, ako napr. Koloman Orgonáš, profesor hudby na učiteľskej akadémii.

Aké spoločenské sily boli dominantné vo vtedajšej dobe? Komunistická strana sa po násilnom prevzatí moci vo februári 1948 snažila upevniť ju akýmikoľvek prostriedkami. V rámci triedneho boja aj likvidáciou reálnych či možných oponentov – podľa hesla: Kto nejde s nami, je proti nám! Cirkev, ktorej najvyšší predstaviteľ sídlil vo Vatikáne a nie v Moskve, bola vyhlásená za nepriateľa pracujúceho ľudu. Začína sa školský rok, v ktorom sa na začiatku vyučovania namiesto modlitby spievala Pieseň práce, namiesto kríža viseli v triede portréty Stalina a Gottwalda, zdravilo sa Práci česť a oslovovalo súdruh, súdružka. Návšteva katolíckeho kostola bola dôvodom na vylúčenie zo školských služieb, účasť na pohrebe biskupa Škrábika zámienkou na nepripustenie k maturite. Pravoslávie sa stalo štátom preferovaným náboženstvom. Po likvidácii Gréckokatolíckej cirkvi štátna moc nútila nielen kňazov, ale aj učiteľov k prestupu na pravoslávnu vieru. *„Žiaľ, učiteľ v tejto krajine vždy musel slúžiť mocným, lebo stále závisel od nich. Raz slúžil Maďarom a boháčom a teraz musí byť sluhom komunistov."* (s. 146) Vo vyučovacom procese i v osobnom živote doliehajú na učiteľa všetky údery tejto doby: prenasledovanie kňazov, deformácia školstva, násilná kolektivizácia roľníkov, ožobračovanie drobných podnikateľov, šikanovanie nepoddajných zo strany miestnych mocipánov. To všetko sa odohráva v mene novej pravdy, novej viery. *„Vieru v Boha, úctu k Cirkvi plánovali nahradiť vierou v socialistický štát a ešte väčšou vierou a úctou ku komunistickej strane... Vtedy sa hlásatelia novej viery stanú jej farármi. Čo sú sekretariáty komunistickej strany? Viac ako biskupstvá. Keď do ich kancelárií vstupujú radoví členovia strany, straníckym aparátnikom sa hlboko klaňajú a neopovážia sa im v ničom oponovať."* (s. 194)

Kniha tiež ukazuje, ako sa zneužívala politická moc v prospech osobných záujmov. Slovenská škola v Medzivodí sa stala trňom v oku niektorým súdruhom. Zo zápisu niekoľkých detí z rusínskych rodín do tejto školy vyrobili politický problém: *„Cez tvoju školu, cez tvoju osobu sa k nám, medzi náš ľud, plazí nepriateľstvo proti nášmu štátu, proti nášmu zriadeniu... proti ľudovodemokratickej spoločnosti a ideológii strany a vlády. Cez tvoju školu sa niektorí rodičia snažia vyhnúť výchove svojich detí v duchu marxizmu-leninizmu. Ponimáješ!?"* (s. 193)

Odmenou učiteľovi za všetko trápenie je však záver školského roka, keď mu kyticou poľných kvetov poďakujú za výchovu (ak to ináč nešlo, aj paličkou) dvaja bratia, najväčší nespratníci v triede. K vierohodnosti románu prispieva fakt, že postavy v ňom nie sú čiernobiele. Kňaza, ktorý prestúpil na pravoslávie, aby umožnil svojej dcére dokončiť štúdium medicíny, hryzie svedomie a v noci nemôže pokojne spávať. Okresný školský inšpektor v Michalovciach sa ukáže aj v pozitívnom svetle, keď vystúpi proti donášaniu a neopodstatneným sťažnostiam na učiteľov. V románe nechýba ani ľúbostný príbeh. Jeho protagonistami sú v láske neskúsený učiteľ a horárova žena. Rieši sa v ňom trauma bezdetného manželstva a jej odraz v zrkadle kresťanskej morálky. Ako to dopadlo? Rozuzlenie je ponechané ako bonus pre čitateľov záverečných kapitol.

Celkovému dojmu z knihy by prospela pozornejšia korektúra, najmä interpunkcie, a tiež ilustrácie, ktoré by zraku umožnili oddýchnuť si v monotónnom toku textu. Na to treba pamätať pri prípadnom ďalšom vydaní, ktoré by bolo bezpochyby záslužným činom, lebo toto dielo má čo povedať aj širšej čitateľskej obci, nielen členom cyrilo - metodského spolku. Umožnilo by to prostredníctvom umeleckého slova lepšie poznať problematiku a históriu Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, ktorú, žiaľ, veľká časť našej spoločnosti nepozná a vníma ešte stále okrajovo. Mali by sme však urobiť všetko pre to, aby sme na kraji sveta neostali.

Boris Voroňák

Jano SELČAN: ŠKOLA NA KONCI SVETA (cena : 80,- Sk)
Knihu možno objednať na adrese:
www.byzant.sk
BYZANT Košice, s. r. o.
Moyzesova 24, 040 01 Košice

ABRAHÁM

BIBLICKÉ POSTAVY

Milé deti,
keď ľudia chcú uzatvoriť nejakú zmluvu, idú k notárovi, všetko spíšu na papier a podpíšu sa. Aj Boh uzatvoril s Abrahámom zmluvu. Za jeho čias sa zmluvy uzatvárali inak. Obetné zvieratá sa rozsekli a účastníci zmluvy prechádzali pomedzi oddelené kusy, pričom vyslovovali slová kliatby proti prípadným porušiteľom zmluvy. Pri uzatváraní tejto zmluvy prechádzal pomedzi zvieratá iba sám Boh. Aj s tebou chce Boh uzavrieť zmluvu. Túži ti dať všetko, čo potrebuješ k tomu, aby si mohol byť šťastný. Stačí uveriť.

NEPREHLIADNI!
Abrahám je predobraz nás všetkých, ktorých si Boh vyvolil za svoj ľud.

Aký bol Abrahám?

spravodlivý-nespravodlivý *(Gn 13,8-9)*
bojazlivý-smelý *(Gn 14,14)*
neposlušný-poslušný Bohu *(Gn 12,4)*
štedrý-lakomý *(Gn,14,20b)*
nezodpovedný-zodpovedný *(Gn 12,10)*
nábožný-bezbožný *(Gn 12,7-9)*

TAJOMNÝ KŇAZ A KRÁĽ

C/2 G/1 D/7 C/4 B/1 F/7 G/1 B/6 G/1 C/4

Raz sa stalo, že Abrahámov synovec Lót padol do zajatia. Abrahám ho vyslobodil. Keď sa vracal ako víťaz, vyšiel mu v ústrety kráľ a veľkňaz Salema s chlebom a vínom. Abrahám sa pred ním poklonil a dal mu jednu desatinu z koristi. Je to tajuplná postava Starého zákona. Hovorí sa o ňom ako o predobraze Ježiša Krista, najvyššieho veľkňaza.

Ako sa volal? Vylúšti rébus a dozvieš sa to.

	A	B	C	D	E	F	G
1	N	I	A	R	A	B	E
2	Y	O	M	A	J	A	G
3	J	H	A	R	T	É	DZ
4	A	S	CH	Ľ	A	Á	Č
5	Ň	Ó	A	F	Ž	Ä	S
6	U	D	P	A	K	Ď	Š
7	Á	R	I	L	U	Z	Y

Abrahám bol smutný, lebo nemal syna. Jedného dňa mu Boh povedal: „Pozri na nebo a spočítaj hviezdy, ak môžeš!" A ustil ho:„Také bude tvoje potomstvo!"

Aj ty spočítaj hviezdy na našej oblohe. Určite sa ti to podarí, lebo ich ani zďaleka nie je tolko ako na naozajstnej oblohe.

Tu napíš ich počet:

BIBLICKÁ MINISÚŤAŽ

Súťažná otázka:

Ako sa volal Abrahámov otec?

Pomôcka: Gn 11,31

Odpoveď pošli najneskôr do 13.marca2006.
Do súťaže sa môžu zapojiť školopovinné deti. V každom čísle vylosujeme výhercu nálepiek. Tí, ktorí správne odpovedia na tri súťažné otázky, budú v júni a v decembri zaradení do losovania o pekné ceny.
Výherca z čísla 3/2006: **Lucia Lukáčová** *z Poše Blahoželáme.*

Správne odpovede z č.3/2006:
Koža: A-ježko, B-vták, C-medveď, D-korytnačka, E-ryba, F-páv, G-zebra, H-žirafa
Minitestík: Cham, Sem, Jafet; 40; dúha; 150; holubica
Minisúťaž: 950 rokov

PRÍSĽUB

BIBLICKÉ PRÍBEHY

-bdk-

Spolok svätých Cyrila a Metoda

Štedré srdcia

Na SSCM darovali členovia spolku:
- z obcí Bunkovce 320 Sk, Čertižné 620 Sk, Červená Voda 60 Sk, Drienica 80 Sk, Dvorianky 240 Sk, Fulianka 240 Sk, Habura 40 Sk, Hažín nad Cirochou 110 Sk, Choňkovce 150 Sk, Koňuš 100 Sk, Nižný Hrušov 40 Sk, Prešov 460 Sk, Rudlov 340 Sk, Ruské Pekľany 80 Sk, Streda nad Bodrogom 100 Sk, Suché 100 Sk, Vyšné Nemecké 60 Sk, Zámutov 40 Sk, Župčany 40 Sk;
- z Bratislavy: Mária Cimbalová 170 Sk, Justína Hospodárová 240 Sk, Michal Džatko 170 Sk, Juraj Mantič 200 Sk, Marta Hattalová 120 Sk;
- z Červenej Vody Mária Karaffová 80 Sk, Oľga Karaffová 50 Sk;
- z Drienice Anna Birčáková 70 Sk, Helena Čarnická 70 Sk, Helena Fechová 70 Sk, Peter Javorský 70 Sk, Margita Olejárová 70 Sk, Mária Polomčáková 70 Sk, Elena Škovranová 70 Sk, Margita Škovranová 70 Sk;
- z Dvorianok Anna Olejárová 120 Sk, Zuzana Palčáková 120 Sk;
- zo Sečoviec Bohuzná́ma 120 Sk, p.Gecik 120 Sk, p.Čontošová 40 Sk, Ing. Jozef Kolesár 70 Sk, Mária Kocunová, Albinov 100 Sk, Anna Koščová 50 Sk, Mária Miklošová 40 Sk, Ing. Michal Olšakovský 40 Sk, Ján Ostapčuk 100 Sk, Pavol Olexa 60 Sk, členovia z Albinova 200 Sk, členovia zo Sečoviec 1780 Sk;
- Miroslav Adámek, Žilina 120 Sk, Pavol Bačinský, Jarovnice 70 Sk, Marta Bitterová, Nitra 40 Sk, Peter Hnát, Prievidza 70 Sk, Peter Kasenčák, Kremná 420 Sk, Mária Kašajová ,Choňkovce 120 Sk, Anna Knutová ,Svinia 70 Sk, Eleonóra Kolibabová ,Pusté Čemerné 500 Sk, Gabriela Leščáková, Fulianka 120 Sk, Mária Lunterová, Poprad 100 Sk, Helena Prejsová ,Habura 120 Sk, Katarína Sekeráková, Bajerovce 40 Sk, o. Michal Šandor, Jovsa 80 Sk, MUDr. Silvia Šecková, Mariánka 120 Sk, Mária Volfová, Žiar nad Hronom 120 Sk.

Srdečne ďakujeme

Buď pozdravený ... (*dokončenie v tajničke*)

Pomôcky: Teul, Pet, stoa	Dosiahla telesnú zrelosť	Zistil miery	1. časť tajničky	Dym, čmud	Označenie lietadiel Rumunska	Autor: V. Komanický, Humenné	Nepodľahol	Miera, veličina	2. časť tajničky	Kyjaky
Výrobky z dreva						Mesto na rieke Óm				
Výťažok z rastlín						Éry / Vrchný apoštol				
Pocit potreby piť					Vykonaj dojenie / Krvný obraz, skr.					
Ruské mesto				Mláky / Predložka						
Rozrušovalo zemský povrch										Dobiedzal
Potreba kovboja					Otravné látky, skr. / Dámske kabátiky			Unsere Zeit, skratka / Krídlo		
Ženský hlas				EČ Bratislavy / Nulový vodič			Japonská lovkyňa / Chvastanie			
slovo	Sudánske mesto	Súhlas / Škand. prahor Ýmer				Muž / Obmenýtransportér, skr.				
Daná na nulu										
Ometala, po česky								EČ Nitry / Značka telúru		
Cirkevný hodnostár						Kolonáda				
Značka argónu			Aká, básnicky			Mexické mesto				

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, obrazov, sôch a zlátenie. Oprava a ladenie organov. Pokrývanie striech a veží. Ponúkame zľavu, stopercentnú kvalitu a dlhoročnú záruku. Tel.: 035/ 659 31 39, 0905 – 389 162; www.reart.szm.sk INZERCIA

OSEMSMEROVKA

K	V	V	E	R	N	O	S	Ť	A	K	P	K
A	P	J	U	D	E	A	R	A	S	O	R	A
Ť	R	M	S	V	E	I	A	A	H	L	A	S
J	S	O	D	O	M	A	M	B	E	T	E	L
K	O	R	I	N	T	A	L	A	L	P	N	T
R	Á	H	L	A	D	S	R	K	A	A	Y	E
A	J	I	H	L	A	Z	E	S	K	U	U	R
J	T	Š	H	R	I	E	CH	E	E	Ľ	A	A
A	O	Z	O	CH	A	A	D	T	Ť	D	Z	Z
I	C	K	A	N	L	D	U	S	O	E	E	A
J	O	R	O	Ň	A	Š	M	L	I	F	I	N
P	Ó	M	A	P	K	M	L	A	E	D	B	K
T	A	O	O	M	E	L	A	Z	U	R	E	J
M	Á	R	CH	V	K	M	T	Š	O	N	I	R
L	K	E	I	K	V	Á	A	S	O	N	L	E
D	E	N	R	A	A	M	Z	I	R	A	CH	O
M	I	O	E	I	E	T	S	I	L	K	O	S
N	L	E	J	N	A	T	S	I	N	A	J	T

Legenda: ALBA, AMEN, ANJEL, BETEL, DAMASK, DEKAN, DUŠA, EDEN, EFEZ, EZAU, FILM, HLAD, HLAS, HRAD, HRIECH, HROM, CHARIZMA, CHLIEB, CHRÁM, IHLA, INRI, IZÁK, IZRAEL, JERICHO, JERUZALEM, JOEL, JUDEA, KAIN, KŇAZ, KORINT, KRAJ, KRST, LAKEŤ, LIEK, LIST, MAMONA, MIER, NAZARET, NINIVE, OCOT, OSUD, PASCHA, POKOJ, POKORA, ROSA, SINAJ, SION, SMRŤ, SODOMA, ŠAMAN, TALMUD, TÓRA,VERNOSŤ.

Tajničku tvorí 48 nevyškrtaných písmen.

Autor: Marek Pataky.

ÚMRTIA KŇAZOV

Dňa 26. januára 2006 odovzdal dušu Stvoriteľovi o. **Mikuláš Čečko**, tit. arcidekan na odpočinku v Košiciach. Pohrebné obrady za zosnulého vykonal vladyka Milan Chautur dňa 31.1. 2006 v košickej katedrále.

Dňa 13. februára 2006 odovzdal dušu Stvoriteľovi o. **Július Bokšay**, tit. arcidekan na odpočinku v Košiciach. Pohrebné obrady za dušu zosnulého vykonal o. Vladimír Tomko, protosynkel exarchátu, dňa 16. 2. 2006 v košickej katedrále.

Večná im pamiatka!

SPOMÍNAME

Pred desiatimi rokmi - 27. februára 1996 - ukončil svoju pozemskú púť o. **Juraj Bumbera**, SJ. Odišiel do večnosti kňaz svätého života.

Otec Juraj slúžil s veľkou láskou a obetou veriacim, ktorí sa na neho obracali v radosti i v bolesti, prichádzali k nemu po vzácnu radu a vždy od neho odchádzali povzbudení, duchovne usmernení a obohatení. Už len pobudnutie v jeho blízkosti vlievalo do duší pokoj a vyrovnanosť.

Celý svoj život úplne obetoval službe evanjeliu a spásy nesmrteľných duší.

VIČNAJA JEMU PAMJAŤ I BLAŽENIJ POKOJ!

sestra s rodinou

Dňa 1.marca 2006 uplynie 5 rokov od úmrtia môjho manžela **Vladimíra Nimčuka** zo Sečoviec. Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Spomína manželka Mária a celá rodina.

Rádio Vatikán
FM 93,3 MHz, MW 1530-AB kHz, SW 4005 kHz, Intelsat 325,5 East (Atlantik); 05:25-05:40; 19:45-20:00 - slovensky; 05:10-05:25; 19:30-19:45 - česky

Rádio LUMEN
Pravidelná gréckokatolícka svätá liturgia
(o 18.00 hod.): 25.03.2006

Program uverejnený zo zaslaných materiálov jednotlivých médií.

Sobota 1. 4. – Piata pôstna sobota – Akatistová. Naša prepodobná matka Mária Egyptská. Liturgické rúcho svetlé – modré. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z Akatistovej soboty. Hebr 9, 24-28, zač. 322; Mk 8, 27-31, zač. 35; Bohorodičke: Hebr 9, 1-7, zač. 320; Lk 10, 38-42; 11, 27-28, zač. 54.

Nedeľa 2. 4. – Piata pôstna nedeľa. Naša prepodobná matka Mária Egyptská. Náš prepodobný otec Títus Divotvorca. Liturgia sv. Bazila Veľkého. Radový hlas je piaty, evanjelium na utierni je druhé. Liturgické rúcho svetlé. Predobrazujúce antifóny. Tropár z 5. hlasu. Sláva: kondák triódy, I teraz: Bohorodičník podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z triódy. Hebr 9, 11-14, zač. 321b; Mk 10, 32b-45, zač. 47; Prepodobnej: Gal 3, 23-29, zač. 208; Lk 7, 36-50, zač. 33.

Pondelok 3. 4.-Náš prepodobný otec a vyznávač Nikita, igumen Médikiovho kláštora. Kol 3, 12-16, zač. 258; Lk 11, 34-41, zač. 60.

Utorok 4. 4.-Naši prepodobní otcovia Jozef Hymnograf a Juraj z Maley. 1 Sol 5, 14-23, zač. 273; Mk 8, 30-34, zač. 36.

Streda 5. 4.-Svätí mučeníci Teodul, Agatopod a spoločníci. Zdržanlivosť od mäsa. *Liturgia vopred posvätených darov.* Stichyry zo stredy šiesteho týždňa Veľkého pôstu a biskupovi. Gn 43, 26-31; 45, 1-16; Prís 21, 23-22, 4. Čítania pre prípad, že sa neslúži liturgia vopred posvätených darov: Ef 4, 7-13, zač. 224; Lk 12, 16-21, zač. 66.

Štvrtok 6. 4.-Náš otec svätý Eutychios, konštantínopolský arcibiskup. Odchod do večnosti nášho otca svätého Metoda, učiteľa Slovanov. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti Metodovi. Hebr 7, 26-8, 2; Jn 10, 9-16, zač. 36.

Piatok 7. 4.-Zakončenie svätej Štyridsiatnice. Náš prepodobný otec Juraj, mytilénsky biskup. Zdržanlivosť od mäsa. *Liturgia vopred posvätených darov.* Stichyry z piatka šiesteho týždňa Veľkého pôstu. Gn 49, 33-50, 26; Prís 31, 8-31; Čítania pre prípad, že sa neslúži liturgia vopred posvätených darov: Ef 2, 4-10, zač. 220; Mt 4, 1-11, zač. 7.

Sobota 8. 4.-Vzkriesenie spravodlivého Lazára. Svätí apoštoli Herodión, Agabus, Rúfus, Asynkrit, Flegont a Hermés. Liturgické rúcho svetlé. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z Lazárovej soboty. Hebr 12, 28-13, 8, zač. 333b; Jn 11, 1-45, zač. 39.

Nedeľa 9. 4.-Kvetná nedeľa. Svätý mučeník Eupsychios. Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Liturgické rúcho svetlé. Menlivé časti z Kvetnej nedele. Svätia sa ratolesti. Myrovanie. Fil 4, 4-9, zač. 247; Jn 12, 1-18, zač. 41.

Pondelok 10. 4.-Svätý a veľký pondelok. Svätí mučeníci Terencius, Pompejus a spoločníci. *Liturgia vopred posvätených darov.*Stichyry zo Svätého a veľkého pondelka. Ex 1, 1-20; Jób 1, 1-12; Mt 24, 3-35, zač. 98.

Utorok 11. 4.-Svätý a veľký utorok. Svätý hieromučeník Antipas, biskup ázijského Pergama. *Liturgia vopred posvätených darov.* Stichyry zo Svätého a veľkého utorka. Ex 2, 5-10; Jób 1, 13-22; Mt 24, 36-26, 2 (102).

Streda 12. 4.-Svätá a veľká streda. Náš prepodobný otec a vyznávač Bazil, parijský biskup. Zdržanlivosť od mäsa. *Liturgia vopred posvätených darov.* Stichyry zo Svätej a veľkej stredy. Ex 2, 11-22; Jób 2, 1-10; Mt 26, 6-16, zač. 108.

Štvrtok 13. 4.-Svätý a veľký štvrtok. Svätý hieromučeník Artemón a spoločníci. Veľká večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého. *Čítania:* Ex 19, 10-19; Jób 38 , 1-23; 42, 1-5; Iz 50, 4-11 (nemá sa vynechať); 1 Kor 11, 23-32; zač. 149 Mt 26, 1-20, zač. 107 a Jn 13, 3-17, zač. 44 a Mt 26, 21-39, zač. 108 a Lk 22, 43-44, zač. 109 a Mt 26, 40-27, 2, zač. 108. *Strasti:* Jn 13, 31-18, 1, zač. 46; Jn 18, 1-28, zač. 58; Mt 26, 57-75, zač. 109; Jn 18, 28-19, 16, zač. 59; Mt 27, 3-32, zač. 111; Mk 15, 16-32a, zač. 67; Mt 27, 33-54, zač. 113; Lk 23, 32-49, zač. 111; Jn 19, 25-37, zač. 61; Mk 15, 43-47, zač. 69; Jn 19, 38-42, zač. 62; Mt 27, 62-66, zač. 114.

Piatok 14. 4-Svätý a veľký piatok. Náš otec svätý Martin Vyznávač, rímsky biskup. Prísny pôst. Prikázaný piatok. *Královské hodinky* – predpoludním: **I.** Zach 11, 10-14; Gal 6, 14-18; Mt 27, 1-56, zač. 110; **III.** Iz 50, 4-11; Rim 5, 6-10; Mk 15, 16-41, zač. 67; **VI.** Iz 52, 13-54, 1; Heb 2, 11-18; Lk 23, 32-49, zač. 111; **IX.** Jer 11, 18-12, 4; 12, 9b-10; 12, 14-15; Heb 10, 19-31; Jn 18, 28-19, 37, zač. 59. *Velká večiereň s uložením plášťenice do hrobu.* Ex 33, 11-23; Job 42, 12-17; Iz 52, 13-54, 1 (nemá sa vynechať); 1 Kor 1, 18-2, 2, zač. 125; Mt 27, 1-38, zač. 110 a Lk 23, 39-43, zač. 111 a Mt 27, 39-54, zač. 113 a Jn 19, 31-37, zač. 61 a Mt 27, 55-61, zač. 113.

Sobota 15. 4.-Svätá a veľká sobota. Svätí apoštoli Aristarch, Pudent a Trofim. *Jeruzalemská utiereň – ráno – pôstne rúcho.* Ez 37, 1-14; apoštol sa číta ako jeden zložený z dvoch , a to: 1 Kor 5, 6-8 a Gal 3, 13-14, zač. 133; Mt 27, 62-66, zač. 114. *Večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého. Čítania:* Gn 1, 1-13; Iz 60, 1-16; Ex 12 , 1-11; Jon 1, 1-4, 11; Joz 5, 10-16; Ex 13, 20-14, 31; a pieseň 15, 1-19**;** Sof 3, 8-15; 1 Kráľ 17 , 8-24; Iz 61, 10-62, 5; Gn 22, 1-18; Iz 61, 1-9; 2 Kráľ 4, 8-37; Iz 63, 11-64, 4; Jer 31, 31-34; Dan 3, 1-56; a pieseň 3, 57-88; Rim 6, 3b-11, zač. 91; Počas „Vstaň, Bože" (namiesto aleluja) sa kňaz a chrám prezlečú do svetlého rúcha. Mt 28, 1-20, zač. 115

Nedeľa 16. 4.-Svätá a veľká nedeľa Paschy. Sväté mučenice a panny Agapa, Irena a Chionia. *Utiereň vzkriesenia.* Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Liturgické rúcho svetlé. Menlivé časti Paschy. Po úvodnom požehnaní spieva raz kňaz a dvakrát veriaci Kristus slávne vstal, antifóny Paschy, vchod Paschy, namiesto Svätý Bože: Ktorí ste v Krista, namiesto Dôstojné: Anjel zvestoval a Osvieť sa. Namiesto Požehnaný, ktorý prichádza: Videli sme svetlo pravé, Nech sa naplnia ústa naše, Nech je požehnané Pánovo meno; a Sláva: I teraz: v prepustení sa berie tropár sviatku. Sk 1, 1-8, zač. 1; Jn 1, 1-17, zač. 1. Po sv. liturgii požehnanie pokrmov. Večiereň. Jn 20, 19-25, zač. 65.

Pondelok 17. 4.-Svetlý pondelok. Naši prepodobní otcovia Simeon z Perzie a Akakios, meliténsky biskup. Prikázaný sviatok**.** Liturgické rúcho celé obdobie svetlé. Menlivé časti na liturgii: Menlivé časti okrem prokimenu, aleluja a čítaní sa spievajú celý Svetlý týždeň ako v deň Paschy, vrátane „Ktorí ste v Krista". Prepustenie s krížom. Prokimen a aleluja zo Svetlého pondelka. Sk 1, 12-17; 21-26, zač. 2; Jn 1, 18-28, zač. 2. Sprievod okolo chrámu: Mt zač. 115; Mk zač. 70; Lk zač. 112; Jn zač. 63. Myrovanie.

Utorok 18. 4.-Svetlý utorok. Náš prepodobný otec Ján, učeník svätého Gregora Dekapolitu. Prokimen a aleluja zo Svetlého utorka. Sk 2, 14-21, zač. 4; Lk 24, 12-35, zač. 113.

Streda 19. 4-Svetlá streda. Náš prepodobný otec Ján zo Starej lavry. Prokimen a aleluja zo Svetlej stredy. Sk 2, 22-36, zač. 5; Jn 1, 35-51, zač. 4.

Štvrtok 20. 4.-Svetlý štvrtok. Náš prepodobný otec Teodor Trichinas. Prokimen a aleluja zo Svetlého štvrtka. Sk 2, 38-43, zač. 6; Jn 3, 1-15, zač. 8.

Piatok 21. 4.-Svetlý piatok. Svätý hieromučeník Január a spoločníci. Svätý mučeník Teodor z Pergy. Volnica. Prokimen a aleluja zo Svetlého piatka. Sk 3, 1-8, zač. 7; Jn 2, 12-22, zač. 7.

Sobota 22. 4.-Svetlá sobota. Náš prepodobný otec Teodor Sykeónsky. Prokimen a aleluja zo Svetlej soboty. Sk 3, 11-16, zač. 8; Jn 3, 22-33, zač. 11.

Nedeľa 23. 4.-Druhá nedeľa po Pasche – o Tomášovi. Svätý a slávny veľkomučeník, triumfátor a divotvorca Juraj. Radový hlas je prvý, evanjelium na utierni je prvé. Predobrazujúce antifóny. Tropár z Nedele o Tomášovi a Jurajovi. Sláva: kondák Jurajovi, I teraz: Nedele o Tomášovi. Prokimen, aleluja a pričasten Nedele o Tomášovi a Jurajovi. Svätý Bože. Prepustenie s krížom. Sk 5, 12-20, zač. 14; Jn 20, 19-31, zač. 65; sv. Jurajovi: Sk 12, 1-11, zač. 29; Jn 15, 17-16, 2, zač. 52.

Pondelok 24. 4.-Svätý mučeník Sáva Stratilat. Až do zakončenia Paschy po úvodnom požehnaní spieva raz kňaz a dvakrát veriaci Kristus slávne vstal, antifóny sú predobrazujúce, vchod nedeľný. Svätý Bože namiesto Dôstojné: Anjel zvestoval a Osvieť sa. Namiesto Požehnaný, ktorý prichádza: Videli sme svetlo pravé, Nech sa naplnia ústa naše, Nech je požehnané Pánovo meno; a Sláva: I teraz: v prepustení sa berie tropár sviatku až do oddania sviatku. Menlivé časti, okrem čítaní, sú celý týždeň z Nedele o Tomášovi. Prepustenie bez kríža. Sk 3, 19-26, zač. 9; Jn 2, 1-11, zač. 6.

Utorok 25. 4.-Svätý apoštol a evanjelista Marek. Tropár z Nedele o Tomášovi a Markovi. Sláva: kondák Markovi, I teraz: Nedele o Tomášovi. Prokimen, aleluja a pričasten Nedele o Tomášovi a Markovi. Sk 4, 1-10, zač. 10; Jn 3, 16-21, zač. 10; sv. Markovi: 1 Pet 5, 6-14, zač. 63; Mk 6, 7-13, zač. 23.

Streda 26. 4.-Svätý hieromučeník Bazil, amázijský biskup. Sk 4, 13-22, zač. 11; Jn 5, 17-24, zač. 15.

Štvrtok 27. 4.-Svätý hieromučeník Simeon, Pánov príbuzný. Náš prepodobný otec Štefan, biskup volynského mesta Vladimír. Tropár z Nedele o Tomášovi a zo služby hieromučeníkovi. Sláva: kondák zo služby hieromučeníkovi, I teraz: Nedele o Tomášovi. Prokimen, aleluja a pričasten Nedele o Tomášovi a zo služby hieromučeníkovi. Sk 4, 23-31, zač. 12; Jn 5, 24-30, zač. 16.

Piatok 28. 4.-Svätí apoštoli Jasón a Sósipatros. Svätí mučeníci Dadas, Maxim a Kvintilián. Náš otec svätý Cyril, turovský biskup. Zdržanlivosť od mäsa. Sk 5, 1-11, zač. 13 ; Jn 5, 30-6, 2, zač. 17.

Sobota 29. 4.-Deviati svätí mučeníci z Kyzika. Prepodobný Memnón Divotvorca. Sk 5, 21-33, zač. 15; Jn 6, 14-27, zač. 19.

Nedeľa 30. 4.-Tretia nedeľa po Pasche – o myronosičkách. Svätý apoštol Jakub, brat svätého Jána Teológa. Radový hlas je druhý, evanjelium na utierni je tretie. Predobrazujúce antifóny. Tropár z Nedele o myronosičkách a Jakubovi. Kondák Jakubovi, Sláva: Nedele o myronosičkách, I teraz: Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten Nedele o myronosičkách a Jakubovi.Prepustenie s krížom. Sk 6, 1-7, zač. 16; Mk 15, 42-16, 8, zač. 69; sv. Jakubovi: Sk 12, 1-11, zač. 29; Lk 5, 1-11, zač. 17.

Vojtech Boháč

Snímka: www.mariazell.at

PÚTNICKÉ MIESTA SVETA

MARIAZELL

Mariazell – mestečko s pútnickým chrámom a milostivým oltárom Panny Márie sa nachádza v Rakúskej spolkovej krajine, zvanej Štajersko. Patrí k najvýznamnejším pútnickým miestam v strednej Európe a ročne priťahuje tisícky pútnikov nielen z Rakúska, ale aj z okolitých krajín.

To, čo robí Mariazell pamätihodným, je nepochybne veľkolepý chrám s posvätnou sochou Panny Márie. Rakúšania jej dali honosný titul Magna Mater Austriae (Veľká Božia Matka Rakúska).

Názov Mariazell sa odvodzuje od mníšskej cely (Zelle), ktorá sa stala zárodkom kláštornej usadlosti a ktorej počiatok siaha do 12. stor. Z nemeckého publikovaného materiálu o Mariazelli vyplýva, že v r. 1103 vojvoda Henrich III. daroval mariazellskú územnú oblasť benediktínskemu Opátstvu sv. Lambrechta ako rehoľný majetok. Opát kláštora Oto sa rozhodol poslať do tejto oblasti (zvanej Alfenzertal) mnícha - misionára s povolením pápeža Hadriána IV. Jeho úlohou, a neskôr aj úlohou ďalších mníchov, bolo ujať sa duchovnej starostlivosti o tamojších robotníkov, ktorí pracovali v lesoch. Túto okolnosť opisujú aj legendárne podania, ktoré však majú historické jadro a uvádzajú, ako sa neznámy mních vydal hlbokými lesmi na cestu a ako veľký ctiteľ Božej Matky vzal so sebou sochu Panny Márie vyrezanú z lipového dreva.

Podľa legendárneho opisu šiel niekoľko dní, až prišiel do tichého údolia. Tu údajne stretol drevorubačov, ktorí ho priateľsky prijali. Na jeho prosbu mu tamojší ľud vybudoval drevenú celu, do ktorej uložil sochu Panny Márie na drevenom pni; údajne na tom mieste, kde sa dnes nachádza v mariazellskom chráme milostivý oltár so sochou Božej Matky. Z tohto legendárneho príbehu sa teda odvodzuje pôvod Mariazellu (z nem. Maria in der Zelle – Mária v cele, skrátene Mariazell – Máriina cela).

Zásluhou mnícha, ktorého ľudia nazvali Magnus, sa v rámci jeho misionárskej práce šírila a upevňovala úcta k Božej Matke a socha Panny Márie stále viac priťahovala pútnikov a ctiteľov. Ľudia sa sem prichádzali modliť a postupne sa šírila povesť o zázračnom vypočutí modlitieb. Okolo r. 1200 sa z dreva vybudovaná cela prebudovala na kamennú kaplnku.

Socha Panny Márie

Ďalšia správa mariazellskej histórie, zachytená v opisoch o vzniku, spomína uhorského kráľa Ľudovíta I. z Anjou, ktorý v r. 1366 nechal vystaviť kaplnku s milostivou sochou Panny Márie, nachádzajúcou sa dnes uprostred mariazellskej baziliky. Kaplnka bola údajne výrazom kráľovej vďačnosti Božej Matke za víťazstvo, ktoré dosiahol nad početnou prevahou tureckého vojska. Kráľ bol presvedčený, že k víťazstvu mu pomohol mocný príhovor Panny Márie.

Kaplnka sa nachádza uprostred baziliky a oddeľuje jej západnú časť od východnej. Vnútorný priestor kaplnky s oltárom a milostivou sochou Panny Márie ohraničuje veľkolepá strieborná ohrádka, ktorá vytvára akoby záclonu. Ohrádka je jubilejným darom Márie Terézie a jej manžela Františka I. (z r. 1756). Za striebornou ohrádkou je posvätný priestor oltára s trónom mariazellskej milostivej sochy Panny Márie – iba 48 cm vysokej – objektu a cieľa stáročnej úcty veriacich.

Z nie veľmi prajných okolností v dejinách Mariazellu možno spomenúť dobu cisára Jozefa II., ktorý v druhej polovici 18. storočia nariadil zákaz pútí. Až za cisára Františka II. sa pútnické miesto mohlo opäť slobodne rozvíjať. V r. 1907 pápež Pius X. povýšil chrám na baziliku minor a v r. 1957, keď sa slávilo osemstoročné jubileum vzniku pútnického miesta, došlo k dôkladnej obnove baziliky. Osobitne treba spomenúť rok 1983, keď Mariazell navštívil pápež Ján Pavol II. Jeho návšteva Rakúska sa konala pri príležitosti slávenia tristoročného jubilea oslobodenia Viedne spod tureckého obliehania (1683).

V rámci Stredoeurópskych katolíckych dní sa 21.-23. mája 2004 konala v Mariazelli veľkolepá púť národov, na ktorej sa zúčastnili pútnici z ôsmich stredoeurópskych krajín. Cieľom púte bolo poďakovať sa Bohu za získaný dar slobody, vzájomne sa upevniť vo viere a prosiť mariazellskú Božiu Matku o mocný príhovor za zachovanie pokladu viery a kresťanskej kultúry v zjednotenej Európe.

František Dancák